

Izhaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—,
mesečna naročnina Din 20.—, za
tujino Din 30.—, Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
— Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60.
Podružnica v Celju, ...

Št. 120

Ljubljana, nedelja, dne 19. oktobra 1930

Leto I.

Razmerje med Hitlerjem in Italijo

»Za vojaško zvezo s fašizmom je Hitler pripravljen žrtvovati južnotirolske Nemce« - Debata o deklaraciji vlade se viharo nadaljuje - Sodelovanje socijalistov resno otežkočeno radi kovinarske stavke Prsti bivšega cesarja

Berlin, 18. oktobra. d. Na današnji seji je državni zbor nadaljeval debato o vladni izjavi. Poprej je še sprejel nemško-finsko trgovinsko pogodbo v 3. čitanju. Nacionalni socijalisti so predlagali, da državni zbor izreče nezaupnico ministrom dr. Curtiusu, Groenerju in dr. Wirthu. Prvemu zaradi njegovega nastopa v Ženevi ob priliki zadnjega zasedanja Društva narodov, vojnemu ministru Groenerju zaradi ulmske afere in tretjemu zaradi njegovega nastopa proti turinški vladi. Nemški socijalisti so pa predlagali, da zbornica izreče nezaupnico celokupni vladi.

Nato se je pričela splošna debata o vladni izjavi. Govoril je socialni demokrat poslanec Högnér, ki je zelo ostro napadal narodne socialiste, očitajoč jim, da je pri njih prelomitev častne besede uspešno politično sredstvo napram nasprotnikom. Že pri tem očitku je prišlo do hudega konflikta med socialnimi demokrati in narodnimi socialisti. Ta konflikt pa se je še zelo stopnjeval, ko je govornik narodnim so-

cialistom očital, da nameravajo skleniti z Italijo vojaško zvezo in da so pripravljeni žrtvovati Nemce v Južnih Tirolah. Prišlo je pri tem do velikanskega hrušča in trusea.

Komunistični poslanci so nato zbornico obvestili, da je bila poslanka Mildenberg, ki je fungirala v sedanjih stanki kot stankovna straža, zato aretirana. Komunisti so zahtevali, da zbornica štiti njeno imunost, to ter izposluje nje oprostitev. Zbornica je sprejela ta predlog.

Poslanci centroma, nemške ljudske stranke, bavarske ljudske stranke in državne stranke so naposled predlagali naslednjo resolucijo:

Državni zbor jemlje vladino izjavo na znanje in prehaia preko vseh nezaupnic, tudi onih proti posameznim ministrom, na dnevni red.

Razprava o vladni izjavi traja sedaj ob 20. še dalje. Glasovanje o zaupnici omenjenih strank vladi se bo vršilo najbrže v ponedeljek ali torek.

Pariz, 18. oktobra. »Temps« razpravlja na uvodnem mestu o zadnjih dogodkih v Nemčiji ter z ozirom na izvolitev dr. Löbeja za predsednika parlamenta naglašja, da število 269 glasov, ki jih je zbral proti kandidatu desnice dr. Scholz, ne predstavlja nikake večine v zbornici, ki šteje 576 poslancev. Položaj, kakršen je danes, je sicer tak, da so odprta vrata za vstop socialnih demokratov v vlado, toda nič ni manj negotovo nego možnost, da bi mogel kancelar Brüning vladati na normalen način. Takoimenovan »Hindenburgov blok« sredinskih strank se razkrajja, a socialni demokrati ne bodo mogli »hraniti« svojo podporo sedanje vlade na krmilu, ker so prešibki.

Socijalisti pa vsekakor kažejo mnogo dobre volje in spravljivosti, ker so pripravljene glasovati za odobritev zasilnih odredb, t. j. za finančno pomoč, ki je v nasprotju z njihovimi načeli. Poleg centroma so oni edini, ki kažejo v sedanjih krizi pravi politični smisel. In ta stran

razvoja stvari v Nemčiji v sedanjem hipu je skrajno zanimiva. Toda spričo okoliščin, v katerih se je prišlo do kovinarske stavke, namreč radi sklepa razsodišča, da se imajo mezde znižati za 8 odstotkov, je položaj socialnih demokratov skrajno kočljiv. Ako vlada to znižanje odobri, bodo socialni demokrati le težko mogli podpirati vlado, katere politični in finančni program je že itak v absolutnem nasprotju z načeli njihove stranke.

Pariz, 18. oktobra. AA. Iz Berlina poročajo, da so Hitlerjevi predložili parlamentu resolucijo, v kateri zahtevajo, da naj bo nemško prebivalstvo, ki je pod suvereniteto katerekoli tuje države, kjer so Nemci, kakor n. pr. v Avstriji ali Češkoslovaški, zastopano v nemškem državnem zboru.

Berlin, 18. oktobra. AA. Po poročilu lista »8-Uhr Abendblatt« poročajo, da je glavni finančnik Hitlerjeve stranke »gospod« doornskega gradu, t. j. bivši cesar.

Današnja obletnica junaške obrambe Beograda

Prestolnica in z njo vsa Jugoslavija časti danes spomin junakov, ki so padli pred petnajstimi leti za Kralja in Očetnjava

Beograd, 18. oktobra. I. Jutri bo mesto na zelo svečan način proslavilo petnajstletnico junaške obrambe in padca beograjskega mesta. Na to svečanost pride tudi mnogo bivših vojakov in borcev z dežele. Občine, v katerih so sedeži banovin, pošljejo na te svečanosti svoje zastopnike. Tako bo vsa Jugoslavija prisotna po svojih zastopnikih pri tej pomembni svečanosti, da izrazi svojo hvalečnost junaškim branilcem Beograda in bodoče Jugoslavije ter

počasti njihov spomin.

Dopoldne bo v dvorani univerze kome-morativna seja. Pred vseučiliščem se bo nato razvil sprevod, ki bo krenil v goranje mesto, kjer bo svečana zadušnica za padlimi borci. Točno ob 11. uri se bodo oglašili vsi zvonovi beograjskih cerkva in vse tovarniške sirene. Na ta znak bo stal nekaj minut v mestu ves promet. Tudi prebivalstvo bo na čast hrabrim branilcem Beograda obmolnilo za tri minute.

Konferenca agrarnih držav v Bukarešti

Konferenco je otvoril včeraj romunski poljedelski minister Madgearu

Bukarešta, 18. oktobra. AA. Danes je bil odprt v dvorani trgovske akademije mednarodni kmetijski poljedelski kongres. Kongres je otvoril z daljšim govorom romunski minister za kmetijstvo Madgearu, ki je pokazal na nevarnost krize in naglasil potrebo sodelovanja med vsemi zainteresiranimi državami. Nato je govoril madjarski delegat, ki je predlagal, da se za predsednika konference izvoli gospod Kamarševski. Kamarševski je privolil v izvolitev za predsednika konference ter je predlagal, da se ustanovi šest komisij in predlagal za komisije sledeče predsednike: Pamenova (Bolgarija), Stojkovič (Jugoslavija), Rozea (Poljska), Grosswalda (Litva), Nückla (Madjarska) in Piljo (Jugoslavija). Predlog je bil sprejet. Na koncu so vsi delegati izrazili svoje želje, da bi se skupno sodelovalo v cilju sprejetja praktičnih resolucij.

Beograd, 18. oktobra. k. Zaradi važnih in neodložljivih poslov sta bila ministra

Juraj Demetrović in dr. Stanko Šibenik zadržana in nista mogla odpotovati na agrarno konferenco v Bukarešto. Pač pa so bila načelnikoma ministrstva za trgovino in kmetijstvo dr. Stojkoviću in dr. Pill dana navodila za delo na tej konferenci.

Kovno, 18. oktobra. n. Litvanski zunanji minister Zaunios je poklical k sebi tuje novinarje in jim izjavil, da se Litvanska ne odzove povabilu Romunije k udeležbi na II. bukreški konferenci, ker je Litvanska prepričana, da gre tukaj za blok enih držav proti drugim. Pri tej priliki je minister tudi naglasil, da ni govora o sporazumu s Poljsko tako dolgo, dokler ne bo rešeno vprašanje Vilne. Litvanska se pač začne novembra pogajati s Poljsko, a to samo, da se reši vprašanje obmejnega prometa in da se odstranijo vse nepravilike, ki v tem oziru že obstoje. Toda Litvanska nikakor ne misli vzpostaviti direktnega prometa s Poljsko.

Priprave za poroko kralja Borisa

V Assisi priredijo svečanostno poročno slavlje — Kralj ne želi svečanih sprejemov na Bolgarskem

Rim, 18. oktobra. AA. V Assisi so velike priprave v teku za čim bolj svečanostno poročno slovesnost. Na vseh vrhovih Umbrije bodo goreli kresovi in umetni ognji, Assisi same, kjer bodo na predvečer poroke že zbrani bolgarski kralj Boris, njegova zaročenka princesa Giovana in ostali visoki gostje, pa bodo razsvetljeni z ogromnimi reflektorji iz Perugie.

Sofija, 18. oktobra. n. V sredo odpotuje v Italijo ministrski predsednik Ljapčev, pravosodni minister Milanov in predsednik »Sobranja« Najdanov, ki se morajo po predpisih ustave udeležiti kraljeve poroke ter podpisati poročni akt. Vse kaže, da se v Sofiji poroka ne bo ponovila, ker

pravoslavna cerkev priznava rimskokatoliški zakon. Tudi še ni gotovo, kdaj se kralj Boris vrne v domovino. Mnogi menijo, da bo odpotoval na Bolgarsko pričetkom novembra. Kralj je izrazil zahtevo, da se mu na Bolgarskem naj ne prirejajo nikaki svečani sprejemi, marveč da se denar, ki bi se imel potrošiti v to svrhu, raje razdeli med siromake.

»Times« o tujski legiji

London, 18. oktobra. AA. »Times« priobčujejo daljši članek o francoski tujski legiji in poveličujejo njenega vojaškega duha. V to legijo stopijo samo vojniki, ki se zavedajo, da se je treba boriti do smrti.

Volilne priprave v Avstriji v končni fazi

Devet kandidatskih list na Dunaju — Velika razcepljenost tudi na deželi

Dunaj, 18. oktobra. d. Volilna borba avstrijskih strank se postrjuje ter je stopila v končni štadij. Stranke so danes predložile glavnemu volilnemu uradu svoje kandidatske liste. Na Dunaju se udeležuje volilne borbe kar 9 strank, ki so že vsepredložile svoje liste. Krščanski socijalisti so listo vložili skupno s heimwehrovci, ti pa so postavili še svojo samostojno listo, dalje je vložil svojo listo Schobrov blok, v katerem so na Dunaju združeni gospodarski krogi in Kmečka zveza, četrti listo so vložili demokratje, peto socialni demokratje, šesto komunisti, sedmo narodni socijalisti Hitlerjevega kova, osmo monarhisti, deveto avstrijska ljudska stranka, ki združuje male avstrijske rentnike. Na deželi bo prišlo do velike razcepljenosti.

Dunaj, 18. oktobra. d. Vaugoinova vlada je včeraj razpustila stalno parlamentarno komisijo za skupno vojsko iz edinega razloga, da je enemu članu komisije ugasnil mandat, ker je bil dunajski parlament razpuščen. Opozicijski člani komisije so se odločili, da se pritožijo na ustavno sodišče, ker pomenja sklep vlade o razpustu komisije direktno kršenje ustave, ki določa, da ostane stalna parlamentarna komisija toliko časa v funkciji, dokler novizvoljeni parlament ne izvoli novih članov.

Dunaj, 18. oktobra. AA. Posebni volilni odbor sestavljen od vseh židovskih organizacij v državi je sklenil, da bodo židje pri prihodnjih volitvah postavili svojo listo z bivšim narodnim poslancem Robertom Stricklerjem kot nosilcem.

Velika vohunska afera v Romuniji

Do sedaj okoli sto aretacij — Policija je zasegla za mnogi oseb jako kompromitujoč material

Bukarešta, 18. oktobra. AA. V zvezi z odkritjem velike komunistične vohunske afeze v Bukarešti in ostalih mestih so aretirali že okoli 100 oseb, med njimi več uradnikov, po večini tujcev. Nekateri med njimi se izdajajo za inženjerje, drugi za državne nameščence. Policija je zasegla jako kompromitujoč material in zaplenila mnogo fotografskih aparatov. Odkrila je več skrivnih oddajnih postaj, postaj za sprejemanje radiofonskih depeš in poročil. Najdeni dokumenti so jako kompromitujoči za mnoge osebe. Neko vohunsko društvo so prijeli v trenutku, ko se je hotela z avtomobilom odpeljati naprej na kraj, kjer bodo to nedeljo veliki manevri, ki se jih udeleži tudi kralj Karol. Vsi aretirani vohuni so bili pod poveljstvom sovjetske vohunske centrale na Dunaju.

Bukarešta, 18. oktobra. AA. Povodom odkritja vohunske afeze v Romuniji listi naglašajo, da je šef sovjetske špijonske orga-

nizacije v Romuniji, čigar ime se drži v tajnosti, strokovnjak za špijonažo in odličan tehnik, ki dobro pozna vsa vprašanja tehnične naprave. Kaže, da je ta oseba vodila slične organizacije tudi v drugih državah, preden je postala šef sovjetske špijonaže v Romuniji. Izvedelo se je tudi, da je ta šef po poklicu inženjer in po narodnosti Litvanec ter da je potoval z avstrijskim potnim listom.

Bukarešta, 18. oktobra. AA. Rador poroča, da je povodom vesti o poslednjem odkritju špijonažne afeze romunsko ministrstvo za zunanje zadeve objavilo poročilo, v katerem pravi, da so začeli zasliševati glavne voditelje, ki so bili aretirani. Ko so, pravi poročilo, bili postavljeni vodje špijonaže pred jasne dokaze, so priznali svoje delo. V poročilu je dalje rečeno, da se zdaj urejuje kompromitujoči material in zaslišujejo aretirane osebe.

Nova odkritja o smrti generala Kutepova

Generalovo truplo je bilo prepeljano v Moksvo in sežgano v tamkajšnjem krematoriju

Pariz, 18. oktobra. n. Ruski emigrantski list »Poslednjije Novosti« prinaša nadaljnje izjave ruskega organa čke v Berlinu Fichnerja, ki je svojemu znancu v Berlinu Armencu Dumace ponovil svoj popis ugrabitve in smrti generala Kutepova. Nadaljujoč ta opis pravi, da je bilo generalovo truplo prepeljano v Moskvo in sežgano v

tamošnjem krematoriju. Pri tem je bil prisoten samo podpredsednik GPU Jagota, ki je o vsaki podrobnosti sestavil najnatančnejši zapisnik. V dokaz, da so njegove trditve resnične, se je ponudil Fichner, da natančno našteje in opiše vse brazgotine od ran, ki jih je Kutepov dobil v svetovni vojni in v vojni z rdečo vojsko.

Jugoslovanska misel je npravstvena

Vsak nacionalizem ima svojo posebno noto in svoj poseben značaj in tako tudi jugoslovanski. Pri mnogih narodih je nacionalizem identičen z imperializmom in nacionalisti teh narodov so srečni le tedaj, kadar sanjajo, koliko tuje zemlje bo zavojeval njih narod in koliko tujih narodov bodo spravili pod se. Če bi se čisto go-dilo po volji teh imperialističnih nacionalistov, potem bi bil njih cilj dosežen šele takrat, kadar bi obvladali vso zemljo in bi vsi narodi govorili samo jezik njihovega naroda.

Slovanski nacionalisti pa takšnih ciljev ne poznajo in tudi nočejo poznati. Kajti svojstvena lastnost slovanskega nacionalizma je, da se vedno bori le za pravico in resnico. Zato tudi slovanski nacionalist nikdar ni očenjen, temveč vedno samo brani to, kar je njegovo. To pa brani z močjo, ki je lastna samo junakom, ker tudi pravi junaki so bore le za pravico in resnico. Zato noče slovanski nacionalist nikdar delati krivice, ker je ta v nasprotju z božjimi in npravstvenimi zakoni, po katerih se vedno ravna slovanski nacionalist — in tako tudi jugoslovanski. Že zato pa je tudi jugoslovanska misel vedno tudi npravstvena misel in zato je dobra jugoslovanska politika samo tista, ki je npravstvena.

To velja prav tako za zunanjo, ko za notranjo politiko. Nikdar ni vodil jugoslovanski narod po lastni volji vojne, ki ne bi bila pravična. In če jo je nagnan v njo proti svoji volji od tujih sil vodil, potem je manjkala njegovi vojski oni duh, ki zmaga vse napore in ki si vedno pribori zmago. Zato pa je bilo naravnost legendarno junaštvo jugoslovanskih vojakov, kadar so se borili za misel, ki je bila zapisana v njih srcih kot sveta in pravična. Takrat je bil jugoslovanski vojak vedno nepremagljiv, pa naj je bil sovražnik še tako močnejši v številu in opremljenosti. Vse to ni moglo biti kos naletu jugoslovanskega vojaka, kadar je šel ta v boj z vero v Boga za domovino in pravico. Uspešna jugoslovanska zunanja politika mora zato biti npravstvena, ker takšno politiko naš narod razume in se zato tudi postavi za njo v bran. Za imperialistično ali celo machiavelistično politiko pa naš narod ne bo imel nikdar ne zmisla, ne volje.

Še manj pa bi mogel naš narod razumeti notranje politike, ki ne bi bila vseskozi v skladu z zahtevami npravstvenosti. V tem pogledu je naš narod celo tako rahločuten, da sploh ne govori o pametni politiki, temveč predvsem o poštenju. To je prvi postulat našega naroda, da je namreč politika poštena in ko je to zajamčeno, potem zahteva, da je tudi pametna in prevdarna.

Jedro jugoslovanske misli je baš v tem, da bo jugoslovanska politika čisto v skladu s to temeljno zahtevo jugoslovanskega naroda. In v tem je tudi največja prednost 6. januarja in njegova najgloblja utemeljitev, da je z likvidacijo dobe, ki je pozabila na te temeljne zahteve npravstvenega jugoslovanskega naroda, ustvaril tla za novo dobo, v kateri bodo ta npravstvena načela docela veljala. Sedanja naloga jugoslovanske misli je zato, da izvede npravstveni prepoved našega javnega življenja in da tako naveže na sebe vse one sile naroda, ki so mu vedno dajale nepremagljivo moč.

Jasno pa je, da ni mogoče npravstvenega prepoveda ustvariti z ljudmi, ki sami nimajo več zmisla za fundamentalne zahteve npravstvenosti ali ki so smatrali, da je v politiki dovoljeno vsako sredstvo, samo da se doseže cilj. Ti ljudje niti napraviti ne morejo velikih sil, ki so v moralni renesansi naroda in zato bodo vedno živeili in delali po svoje, pa naj vladajo ti ali oni zakoni. In nevarna posledica te resnice more biti, da bi nakrat moral narod z grozo v vsem dognati, da je bila vsa renesansa zapravljena, ker so se pridružili njej ljudje, ki je nikdar niso resnično hoteli. Nadaljna posledica tega pa bo, da bo narod izgubil vero v jugoslovansko misel samo, ker jo bo sodil po onih njenih eksponentih, ki so največ o njej govorili, a jo s svojimi dejanji docela kompromitirali.

Vse te nevarnosti je treba imeti vedno pred očmi, da ne bo trpela nikdar jugoslovanska misel nobene škode in da se bo v celoti izvršil moralni prepoved, za katerega je položil močne temelje 6. januar. Zato je vedno in vedno treba ponavljati, da je jugoslovanska misel npravstvena misel, ki sodi ljudi po njih poštenosti, idealizmu in dejavnosti. To je treba povdar-

»Iz evropskega vulkana se ne kadi več«

Pomemben glas poljskega lista o balkanski konferenci — Konferenca pomeni prvi korak k balkanski carinski uniji

Krakovo, 18. oktobra. I. «Ilustrowani Kurier Zoszenic» prinaša pod naslovom »Iz evropskega vulkana se ne kadi več« obširen dopis svojega bolkanskega poročevalca iz Aten. Po mnenju dopisnika so pokazali največji entuzijazem za namene balkanske konference trije politični prijatelji na balkanskem polotoku: Grki, Jugoslovani in Romuni. Pa tudi drugi so dali izraza svojemu pozitivizmu. Najbolj značilno je, da so se zastopniki vseh balkanskih narodov strinjali v mnenju, da ne smejo biti še nadalje igrača v rokah drugih velikih sil, nego da je treba začeti voditi politiko lastnih interesov. Enako se je izjavila tudi Turčija, ki sicer stvarno ni zainteresirana v balkanskih vprašanjih. Ob pričetku konference sta se pojavili dve

konceptiji dela. Prvo je zastopal Venizelos, ki je naglašal, da je treba delati predvsem v smislu onega, kar spaja balkanske narode, in se izogniti onemu, kar jih loči. Zato stališče so se zavzeli Jugoslovani, Romuni in Grki, deloma tudi Turki. Drugo stališče pa so zastopali Bolgari in Abanci, ki so naglasili da je pred vsem treba odpraviti vzroke sporov in začeti baš z neprijetnimi zadevami.

V prvi vrsti so odločali na balkanski konferenci gospodarski problemi. Razprave o njih je treba smatrati kot prvi korak k balkanski carinski uniji. Ta ideja ima vsekakor mnogo izgleda in je prav lahko mogoče, da se realizira, posebno ker predstavlja Balkan skupen gospodarski organizem.

Naklepi proti Slovanom v Italiji in gospod. kriza

Doseljivanje delavskih mas iz Italije v Trst bi samo poslabšalo gospodarsko krizo

Trst, 18. oktobra. n. Fašistovski tisk zahteva v poslednjem času v svoji akciji proti slovanskim elementom v Italiji energične mere. Med drugim pravijo listi, da bi bilo treba v Trstu naseliti 50.000 italijanskih delavcev in razlastiti velike komplekse zemljišča, na katerih bi se naselili italijanski koloni. Današnji »Piccolo« pa pravi, da je bilo v Trstu le nekaj Sloven-

cev, ki so razvijali protiitalijansko akcijo. List ugovarja temu, da bi se v Trstu in okolici naselili Italijani iz drugih delov države. List pravi, da bi bilo to zelo opasno z ozirom na gospodarsko krizo Trsta, kjer se opaža, da tudi stara podjetja propadajo. Nove delavske mase bi to gospodarsko krizo le še poslabšale.

Fašistovske intrige proti Mali antanti

Italijanska akcija za revizijo mirovnih pogodb ustvarja nove razloge nezaupanja med narodi

Bukarešta, 18. oktobra. n. Poslednje dni je italijanski tisk ostro napadel Mala antanto, češ, da se oborožuje. Na to kampanjo fašistovskega tiska je sedaj odgovoril list »Indépendance Roumaine« trdeč, da izvaja Mala antanta politiko miru in da so vse trditve fašistovskega tiska o tem, da bi bila ona zapreka razorožitve v Evropi, neresnične in tendenciozne. Te intrige fašistovskega tiska, pravi list, bodo ostale jalove, prav tako kot že vsi slični poskusi. Vsi v Evropi vedo, da sledi Mala antanta v pogledu razorožitvene politike Franciji ter da predpostavlja vprašanje varnosti vprašanju razorožitve. Romunska in Poljska, ki mejita na Rusijo, sta se znašli v mnogo težjem položaju nego Italija, zaradi

tega morata skrbeti za svojo obrambo. Bilo bi smešno misliti, da bi se Mala antanta upirala miroljubnim stremljenjem Društva narodov in da bi zavračala garancije, katere se nudi državam za slučaj, da bi jim pretela kakšna nevarnost. Države Male antante bi bile med prvimi, ki bi sprejele splošno razorožitev. Italija podpira na docela uraden način pokret za revizijo mirovnih pogodb. S tem ne bo mogla stabilizirati mednarodnega položaja, niti rešiti vprašanja varnosti in razorožitve. Italijani morajo uvideti, da njihova akcija v korist reviziji mirovnih pogodb ustvarja nove razloge nezaupanja med narodi. Na takšen način pa se nikakor ne uvaža poskus splošne razorožitve.

Proslava francoskega dne v Jugoslaviji

Odbor priredi veliko narodno ekskurzijo iz naše države v Francijo

Beograd, 18. oktobra. AA. Da se izkaže hvaležnost Franciji za njihovo pomoč, priredi odbor za proslavo francoskega dne veliko narodno ekskurzijo iz naše kraljevine v Francijo, ki bo trajala od 15. do 22. novembra t. l. Protektorat za to ekskurzijo v Francijo je prevzel francoski vrhovni komisariat za turizem. Tehnično vodstvo francoskega narodnega turističnega društva, ki bo sprejelo izletnike na avstrijsko-švicarski meji, jih spremi po Franciji in spet nazaj do meje. Tako bodo imeli naši ljudje izredno priliko seznaniti se v štirih dneh s Parizom in enim delom Francije.

Program je v glavnem tale:
Brzovlak z izletniki odpelje iz Beograda 15. novembra ob 7.50 zjutraj, priključek v Ljubljani je ob 20. uri zvečer. Potuje se čez Avstrijo, Švico do Basla in od tam v Pariz, kamor

Volilni proglas avstrijskih kršč. socialcev

Dunaj, 18. oktobra. n. Današnja »Reichspost« prinaša na svoji prvi strani apkl krščansko-socialne stranke za volilce. Krščanski socialisti pozivajo volilce k odločilni borbi proti avstrijskim boljševikom. Apel se zaključuje z besedami: »Glavo po koncil S pogledom naprej in s pripravljenostjo roko za narod in domovino!« Ta apel je na Dunaju izzval nepovoljen vtis. Dunajski listi so ga na vse mogoče načine komentirali.

Prepovedana knjiga

Beograd, 18. oktobra. AA. Minister notranjih zadev je s svojim sklepom pod I 31718 z dne 15. t. m. prepovedal uvažanje v našo državo letni almanah za leto 1930. »Eithnopolitisher Almanach, Ein Führer durch die europäischen nationalistiche Bewegung, Leipzig«, ker tendenčno piše o naši državi.

Praznovanje dneva premirja v Angliji

London, 18. oktobra. AA. Kralj je odločil, da se bo praznoval dan premirja kot doslej. Predpriprave za proslavo tega dne vodi notranji minister. Ta dan bo na grobu neznane vojaka in v westminsterski opatiji božja služba. Dvominutni molk bo izveden v vsej državi.

jati tudi zato, ker mora biti namera izvršitelj jugoslovanske misli samo ta, da zberejo najboljše sinove in hčere iz naroda, da bodo ti še druge dvignili navzgor k sebi. Baš v tem pa je tudi največji razlog, da mora biti jugoslovanska misel npravstvena.

Pripravljanje novih zakonov

Beograd, 18. oktobra. I. V ministrtvu za socialno politiko in narodno zdravje se bavi posebna komisija z novimi zakonskimi načrti, in sicer z zakonom o zavarovanju delavcev, z zakonom o zaščiti delavcev in z zakonom o inspekciji dela. Zakonski načrti se izdelujejo na podlagi poročil poedinih delavskih zbornic in organizacij.

Beograd, 18. oktobra. I. V ministrtvu za gozdove in rudnike se bo v smislu sklepa poslednje seje ministrskega sveta noveliral zakon o gozdovih. Za prvi hip se bodo izdale nekatere odredbe o spremembi poedinih določil sedanjega zakona. Nato se bo začelo definitivno izdelovanje novega zakona o gozdovih.

Premestitve

Beograd, 18. oktobra. I. Po odredbi prosvetnega ministra so bili v soglasju z ministrskim predsednikom službeno premešeni: suplent na gimnaziji v Novem mestu I-9 dr. Kocijan Kantar na gimnazijo v Celju, suplent gimnazije v Kočevju I-9 Franjo Štancer na gimnazijo v Novem mestu, profesor na gimnaziji v Novem mestu I-7 Ivo Zobeč na gimnazijo v Murski Soboti, suplent na gimnaziji v Novem mestu I-9 Josip Potokar na gimnazijo v Kočevju.

Naraščajoče zanimanje angleških industrijcev za Jugoslavijo

Beograd, 18. oktobra. k. Prve dni prihodnjega meseca poseti našo državo velika skupina industrijcev, da spozna našo industrijo in naše gospodarske razmere. Angleški industrijci, katerih zastopniki so pred kratkim posetili naše Primorje, in med drugim tudi Bakar, zanimajo se za ureditev bakarske luke, da bi se tam lahko izvažala železna ruda in razne rudnine, se zanimajo za naložbo svojega kapitala v raznih industrijskih panogah. Naši industrijski zastopniki že delajo potrebne priprave, da se angleškim gostom priredi čim prislejši sprejem.

Amerika zniža dolg Anglije

London, 18. oktobra. AA. Listi poročajo, da so se pričela pogajanja med zastopniki britske in ameriške vlade o reviziji vojnih dolgov. Združene države so pripravljene dovoliti Angliji razna znižanja v zameno za to, da Anglija odpravi uvozne carine za razno ameriško blago.

Zračna zveza Berlin—Tokio

Berlin, 18. oktobra. AA. Vlada je sprejela načrt o zračni zvezi med Berlinom in Tokijem. Nemška letala bodo vzdrževala promet do Bagdada, angleška iz Bagdada do Hongkonga, japonska pa iz Hongkonga do Tokia.

Zimski turizem v Dalmaciji

Split, 18. oktobra. k. V Split je prišel ravnatelj potniškega urada v Dresdenu g. Sieberger, ki je prišel v glavnem zato, da prouči turistične razmere v Dalmaciji, da se bo lahko ravnal, kadar pošilja skupine turistov iz Nemčije v naše kraje. V razgovorih z novinarji je Sieberger izjavil, da bi bilo za zimski turizem v Dalmaciji treba vpovstaviti stare vozne olajšave, ki so veljale pred tremi leti, ko so se lahko tuje, ki so posetili Jadran, brezplačno vrnili domov. Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti reklamam. Tudi v zimski dobi bi bilo treba posvečati pozornost tujcem v Dalmaciji posebno Nemcem. Dalmacija bi morala razviti komforta nuditi tujcem različna razvedrila.

Polet Evropa — Avstralija

London, 18. oktobra. AA. Letalskemu poročniku Hillu se je zgodila samo 500 milj od avstralske obale nesreča, ki mu je onemogočila nadaljevanje poleta. Na poti od Bima na otoku Sumbawa do Atambue na otočju Timor se je Hillu prevrnilo letalo.

Ostali je sicer nepoškodovan, toda letalo se je toliko poškodovalo, da je bil prisiljen prekiniti polet. Ali ga bo nadaljeval, trenutno še ni znano. Letel je 13 dni in preletel skoraj 10.000 km. Njegovo malo letalo z motorjem Gipsy, ki razvija 100 konjskih sil, velja samo 600 funtov šterlingov.

O Kingsfordu Smithu poročajo, da je preletel Atambue, ne da bi se ustavil. Leti naravnost proti Port Darwinu, ki je oddaljen od Timorskega otočja 500 milj.

Zapustil je Sarajevo, ki leži na vzhodnem koncu Jave, davi ob 5. uri in bo dosegel najbrže še nocoj avstralsko obal. Kingsford Smith je eden najslavnejših letalcev za dolge polete na svetu. Pred dvema letoma je preletel Tihi ocean. Leto pozneje je letel iz Avstralije v Anglijo in to leto je letel od oceana do oceana okoli sveta.

V Avstralijo leti na lahkem letalu »Avro-a-vion« z dvema motorjema od 120 konjskih sil. Zgradila ga je tvornica »Dehavilland in Coc«.

London, 18. oktobra. AA. Danes je prispel v Port Darwin kapetan Mathews, ki je zapustil Anglijo 16. septembra.

Imel je na poti smolo, ker se mu je pokvarilo letalo. Kljub temu je nadaljeval polet. Je instruktor v londonskem letalskem klubu, kjer je učil miss Amy Johnson letalstva.

Premijera Schillerjevih »Razbojnikov«

Ljubljana, 18. oktobra. Nocoj se je v Drami vršila premijera Schillerjeve žaloigre v petih dejanjih »Razbojnik«. Delo je zrežiral prof. Sest, glavne vloge so nosili Bratina, Levor, Železnik, ga. Šaričeva, Kralj, Cesar, Skrbineš, Jan in Jerman. Drama je po zaslugi spretnih režije, ki je poskrbela zlasti za prijetno, efektivno, tehnično gladko izmenjavo scenerije in ustvarila v skupinah nekaj prav toplo ubranih momentov, po zaslugi nekaterih predstavljajcev najtežjih oseb in po zaslugi večnožive aktualnosti dela samega napravila na občinstvo močan vtis.

Lloyd Georgeov načrt proti brezposelnosti

London, 18. oktobra. AA. Na letni konferenci liberalne stranke v Torquaju je Lloyd George obrazložil načrt za rešitev brezposelnostnega vprašanja. Lloyd George zahteva velike bančne kredite, modernizacijo obratov, osvojitve inozemskih tržišč in vzpostavitev trgovine z Rusijo.

Volitve na Španskem

Madrid, 18. oktobra. AA. Uradni komunikacije razglasa, da bodo obče politične volitve dne 21. decembra 1930.

Revolucija v Braziliji ni komunističnega značaja

Pariz, 18. oktobra. AA. Poročajo iz Buenos Airesa, da je nadškof iz Porta Allegra brzojavil državnemu tajniku Vatikana, da revolucija v Braziliji ni komunističnega, ampak izključno političnega značaja in da ima namen vzpostaviti svobode in ustavnih pravic, pri čemer spoštuje pravice prebivalstva, posebno pa duhovništva.

Pariz, 18. oktobra. AA. Poročajo iz Buenos Airesa, da je po vesteh iz Porta Allegra prešel 14. lovski polk iz Florianopolisa k revolucionarnjem.

Predsednik Irigoyen

Buenos Aires, 18. oktobra. AA. List »La Critica« poroča, da bo bivši predsednik argentinske republike Irigoyen odpotoval v Evropo. Njegov odhod je določen za jutri. Irigoyen je ujetnik na vojni ladji.

Novi jodovi vreli

Dagestan, 18. oktobra. AA. Tu so odkrili vrelce, ki so v njem ugotovili 17 miligramov joda v litru vode. Po dosedanjih proračunih bodo tu pridobivali letno 250 ton joda.

Po roparskem umoru na glavni carinarnici

Ogromno zanimanje Beograda in ostale javnosti za ljubljanski zločin - Policija neumorno nadaljuje preiskavo - Zaslišanih je bilo 30 oseb - Prvi sledovi za morilci

Ljubljana 18. oktobra. Ljubljana stoji danes pod najglobljim vtisom zverinskega, na prav čikaško-bančarski način izvršenega roparskega umora carinskega blagajnika Gvozdena Pantelića, na glavni carinarnici. Osobito trgovski svet, ki ima dnevno posle s carinarnico, se je v vseh podrobnostih zanimal, kako je postal simpatični in vestni blagajnik Pantelić žrtev svojega odgovornega poklica. Tudi mnoge carinske uradnike, ki so za tragedijo doznali šele jutraj, ko so prišli v urad, je globoko presunila tragična smrt tovariša.

Kontrola blagajne

Pozno v noč so opravljali na glavni carinarnici še vedno napeto in natančno delo, usmerjeno v vse podrobnosti, ki bi mogle pokazati le najmanjšo sled za zločince.

Kakor smo že včeraj omenili, da je bil dnevni blagajniški žurnal točno ob 6.15 vključen in podpisan od carinskega inšpektorja g. Antona Cigoja, carinskega kontrolorja g. Pavlinića in blagajnika pokojnega Pantelića. Blagajna je bila v polnem redu.

Po izvršenem atentatu so pozno v noč pregledali ponovno blagajno, prešteli vso gotovino in pregledali vse vrednostne papirje, ki so bili v blagajni založeni. Šef carinskega oddelka dravske finančne direkcije g. Nikola Kostić skupno s carinskim inšpektorjem g. Antonom Cigojem je vodil pregled blagajne. Bila je v redu in se je gotovina povsem ujemala. V blagajni je bilo 909.232 Din gotovine in za pol milijona Din vrednostnih papirjev, kakor tudi mnogo nakaznic, čekov in menic. Po pregledu blagajne je bil blagajniški prostor zaklenjen in zapečaten.

Zasliševanje prič

Glavno vodstvo preiskave in zasledovanje zločincev je poverjeno policijskemu upravniku Guštinu, kateremu sta dodeljena okrajna nadzornika g. Fran Zajdela in g. Matija Močnik. Zadnja dva zaslišujeta in vodita preiskavo v podrobnostih.

Nadzornik g. Zajdela je že snoči po ugotovitvi dejanskega stanu na mestu zločina pričel z zasliševanjem prvih prič, ki so bile neposredni očividci dogodka. V prvi vrsti je bil zaslišan 31letni samski podprednik finančne kontrole Ivan Kralj, ki je bil, kakor smo že poročali, prisoten pri umoru Gvozdena M. Pantelića. Sam je bil včeraj od 8. dopoldne do 6. zvečer v službi in sicer v skladišču B na tovarnem kolodvoru. Ob 6. zvečer pa je dobil obvestilo, da naj gre za eno uro nadomestovat stražo v carinsko blagajno. Bil je brez orožja. Od 6. zvečer do jutraj je namreč postavljena v predstobo blagajne oborožena finančna straža. Stražita dva organa, ki se vrstita ponoči. Organ, ki bi imel nastopiti prvi nočno stražo, je bil zadržan. Podprednik Ivan Kralj je v vseh podrobnostih opisal, kako so vdrlili zločinci v urad. Med drugim je izjavil:

— Odprli so vhodna vrata. Še predno se je kdo pokazal v predsobi, je že počil strel. Skočil sem k vratom in jih skušal zapreti, pa mi ni uspelo zaradi silnega pritiska. Tri osebe so vdrle v sobo. Molče so skočile mimo mene do odprtih vrat v sobo blagajnika. Dva sta streljala pred vratmi na blagajnika, tretji je stal zadaj... Potem so se obrnili in zbežali...

Sumljivež na kolodvorskem peronu

Ponoči je bil tudi zaslišan carinski dnevničar Peter Dimitrijevič, ki je pridržen carinski ekspozituri na kolodvorskem peronu. Imel je službo v ekspozituri od 7. jutraj do 7. zvečer. Nekako pet minut pred 6. zvečer je bil v predsobi ekspoziturne pisarne, ki ima vhod s perona. Opazil je nekega elegantnega, približno 32 let starega moškega, ki je radovedno ogledoval pisarno. Vprašal ga je: »Kaj želite, gospod?« Neznanec ni odgovoril, marveč se je obrnil in izginil. Neznanec je bil srednje velik, močne postave, skoraj malo debelušast, črnih oči, obrat, črnih las. Obleden je bil v rjavkasto suknjo. Imel je črn klobuk z navzdol zaviljanimi kraji.

Najdeni izstrelki

Kmalu po izvršenem atentatu je policijska komisija našla v blagajnikovi sobi 3 izstrelke iz repetirne pištole. Dva izstrelka kalibra 7 mm, a enega kalibra 8 mm. Danes jutraj pa so našli na stopnjicah carinarnice še eno celo patrono.

Finančno in notranje ministrstvo sta zahtevala podrobna poročila

Že snoči, kmalu po izvršenem atentatu, so prispela v Beograd prva privatna, a zelo obširna poročila o roparskem napadu. Dospela so tudi na finančno ministrstvo krat-

ka uradna poročila. Vest o nenavadnem, v kriminalni zgodovini naše države še ne za beleženem atentatu je izzvala tudi v Beogradu najgloblji vtis in splošno zanimanje. Notranje ministrstvo je zahtevalo danes dopoldne izčrpno poročilo o atentatu ter se zanimalo, če so atentatorji že prijeti. Prav tako finančno ministrstvo.

Šef carinskega oddelka dravske finančne direkcije fin. svet. g. Nikola Kostić je že snoči obvestil finančno ministrstvo o roparskem umoru blagajnika Gvozdena Pantelića. Poročal je v glavnih obrisih, kako je bil atentat izvršen in da je blagajnik postal žrtev tega atentata.

Finančno ministrstvo je davi obvestilo fin. svetnika g. Kostića, da je finančni minister odredil, da se žrtev ropar. napada Pantelića pokopje na državne stroške, ker je tragično umrl v izvrševanju svoje odgovorne službe. V to svrhu je minister tudi dovolil in odobril kredit za kritje pogrebnih stroškov.

Poslovanje pri carinski blagajni

Uradna soba, v kateri je nameščena wertheimska železna blagajna, je prav preprost prostor. Vrata so enostavna. Vse je opremljeno kakor skromna soba. Vsak dan po 6. je bil dnevni zaključek blagajne. Gotovina se je hranila vsa v železni blagajni, do katere sta imela vsak po en ključ blagajnik Pantelić in kontrolor Pavlinić. Denar se hrani samo čez noč, nakar se drugi dan odnese v Narodno banko, ker ta popoldne ne posluje za stranke. Ker je bila vsa gotovina že pod varnimi ključi v blagajni, so pač morali razbojniki na prvi pogled spoznati, da so se njih peklenški načrti, oropati blagajno, popolnoma izjalovili in zato so jo jedrno popihali.

Milijonski promet dnevno

Sedaj se je začela velika sezona, v prvi vrsti za uvoz in deloma tudi za izvoz. Zato ima ljubljanska glavna carinarnica vsak dan najmanj pol milijona dnevnega prometa, ob gotovih dnevih do 1 milijona, zlasti proti koncu tedna, ko trgovci uvozniki in izvozniki plačujejo carino. Uvažajo se sedaj velike množine manufakturnega blaga za zimsko sezono, dalje razni ekstrakti, za mnoge tovarne razne sirovine, brez katerih ne morejo obratovati in je njih redni dovoz neobhodno potreben, kajti čim ta izostane, se mnogokrat zgodi, da mora tovarna obrat ustaviti. Uvažajo se dalje v velikih množinah preadio, volna, bombaževina in razne pletenine. Promet je sedaj tako velikanski, da je bila carinska uprava primorana najeti še tretje veliko skladišče pri »Balkanu«.

Intenzivno zasliševanje očividcev in drugih prič

Detektivski aparat policijske uprave je bil danes ves dan na nogah. Od prvih jutranjih ur neprestano do poznega večera. Jutraj se je vršila na vseh ljubljanskih kolodvorih najstrožja kontrola vseh odhajajočih tujcev. a policijski upravi pa so ves dan zasliševali razne osebe, ki so se kritični trenotek nahajale v neposredni bližini glavnih carinarnic. Iz carinarnice so vsi trije razbojniki zbežali proti Ranzingerjevemu skladišču, a od tu je zmanjkala zaenkrat vsaka boljša sled. Razširjajo se različne fantastične govorice o nekem avtomobilu, ki pa si zelo nasprotujejo. Policijska uprava je zaslišala več carinikov, privatnikov, paznik v dohodarstvenega urada in železničarjev, ki so dali točnejše opise vseh treh elegantnih zločincev.

Brisača mu je padla iz rok

Kakšna zmešnjava in kakšno presenečenje sta vladala prvi trenotek po streljih, nam dokazuje okolnost, ki se je primerila nekemu mlademu cariniku. V svoj sobi je ravno končal svoje delo ter si umival roke, ko je čul prvi strel. To ga je tako presenečilo, da sam ne ve, kam je vrget brisačo. Skočil je ven in na hodniku je zaslišal kliče služitelja Petra Jamnika in postrežnice Marije Salijeve, ki sta obupano klicala:

— »Telić je ustreljen! Pantelić leži na tleh!

Sam razburjen je potem vprašal: »Kaj je? Kaj se je zgodilo?« Htel je v Pantelićevo sobo, kjer je opazil Pantelića na tleh zleknjenega s hrbtom in rokami. Še je hropel. Oči je obračal proti stropu. Nikakega glasu ni dal od sebe. Spustil se je iz sobe po stopnjicah brez suknjiča in klobuka ter hitel na carinsko ekspozituro, da bi tam dobil dežurnega carinskega uradnika.

Uradno poročilo policijske uprave o umoru

Dne 17. oktobra ob pol 19. so vdrl v pisarno blagajnika na glavni carinarnici pri glavni kolodvoru v Ljubljani Pantelić Gvozdena trije mladi z revolverji oborože-

ni moški, ki so oddali takoj ob prihodu skozi vrata na blagajnika tri strele, od katerih sta dva zadela Pantelića in ga usmrtila. Nato so roparji pobegnili, ne da bi se dotaknili zavarovane železne blagajne, ki je bila že zaključena in zaklenjena. V predsobi se je nahajal finančni organ Kolar Ivan, katerega so pustili nepoškodovanega. Razne osebe, ki so videle napadalec pred in po napadu, so dali sledeči opis:

Prvi od teh je bil srednje postave, star 26 do 30 let, lepega obraza, brez brk in črno oblečen; drugi je bil manjši, d prvoavedenega, star okoli 30 let, oblečen v rjavo suknjo in tak klobuk z navzdol obrnjenimi okraji; tretji izgleda grbast in nekoliko starejši, oblečen v črno obleko, črno dolgo suknjo, na glavi črn klobuk z navzdol upognjenimi okraji. Govorili so med seboj hrvatsko.

Druga faza preiskave

Po večerajšnjih natančnih ugotovitvah dejanskega stanu je danes preiskava stopila v drugo fazo. Začela so se poizvedovanja za storilci in policija je dobila že nekatere tehtne indicije, na podlagi katerih more vršiti zasledovanje v gotovi smeri. Ena je gotova, da pri umoru ni udeležen noben v Ljubljani bivajoč meščan, odnosno občan. Pač na je bil pri roparskem umoru udeležen neki Slovenec.

Policijska uprava je porabila vsa prometna občila, da je mogla snoči tekom pol ure obvestiti najvažnejše prometne centre o zločinu. V službo policije so stopili telefon, brzojav in celo radio, kar smo že včeraj poročali. Ljubljanski radio je bil naprošen, da na črta kratko o izvršenem umoru in da obenem naropa svoje naročnike na deželi, da naj ti obvestijo najbližjo orožniško postajo o umoru. Zato je radio oddal naročnikom tudi natančen popis razbojnikov. Uspeh je bil v tem pogledu prav dovoljen.

Osebnost pokojnega Pantelića

Kratko smo že karakterizirali značaj blagajnika G. Pantelića. Bil je l. 1906. rojen v Brestu pri Gornjem Ivanovcu, srez Kragujevac. Prestal je vse težave svetovne vojne. Bil je sin kmečkih staršev. Oče in mati mu še živita. Poročil se je z Rado Tošićevo, rodom iz Kragujevca. Prvotno je bil v finančnem ministrstvu, a pozneje nameščen pri carinski upravi. Kot carinik je bil prestavljen v različne pred petimi leti. Tam je stal poldrugo leto ter je užival med prebivalstvom splošne simpatije zaradi svojega mirnega in lojalnega postopanja. Iz Tržiča je bil prestavljen v Ljubljano. Tu je vršil »kajake carinske posle in se je povsod izkazal kot jako sposobnega. Ker je šel blagajnik Gnezda pred več meseci na bolezenski dopust, so njemu poverili v dnevno delo blagajne. To je vodil z največjo vestnostjo in točnostjo. Ker je njegova soproga nekoliko bolehal, se je preselil v Soro pri Medvodah. Tam je dobil stanovanje v neki novi hiši. Vsak dan se je vozil z večernim vlakom domov, čez opoldne pa je ostajal v Ljubljani.

Kako je bila obveščena soproga o tragični smrti

Narednik vojne delegacije pri ljubljanski železniški direkciji g. Krašovec je nekaj minut po roparskem napadu doznal za umor blagajnika Pantelića. Bil je tudi on z njim prijateljsko znan. Še opoldne včerajšnjega dne je Pantelić njemu radostno pripovedoval, kako se veseli, da bo prišel v Beograd. V Beogradu si je že najel primerno stanovanje. Ukrenil je že vse potrebno za transport polnišiva. Prihodni teden bi se imel seliti. V Beogradu se je nameraval pripravljati za glavni carinski izpit.

Narednik g. Krašovec je o tragični usodi Pantelićeve obvestil tudi svojega komandanta polkovnika, ki je bil pokojnikov intimni prijatelj. Ta se je takoj odločil, da obvesti Pantelićevo soprogo o smrti njenega moža. S soprogo nekega ljubljanskega carinskega posrednika se je odpeljal z avtomobilom v Soro. Tu je gospa indirektno povedala ge. Pantelićevi, da se je možu primerilo nekaj hudega. Vsi so se odpeljali nato v Ljubljano ter je gospa prenočila pri posredniku v vili za Bežigradom.

Davi je g. posrednik v prisotnosti zdravnika Rusa po daljšem razgovorjanju pojasnil ge. Pantelićevi, kakšna tragična usoda je zadela njenega moža. Žalostno vest je gospa sprejela stočno in se ni onesvestila, kakor so to prvotno poročali.

Pantelića prepeljejo v Beograd

Kakor nam javlja mestni pogrebni zavod, so danes popoldne definitivno določili, da se truplo pokojnega Pantelića na državne stroške prepelje v Beograd. Pogreb bo jutri v nedeljo ob 3. popoldne. Izpred mrtvašnice pri Sv. Krištofu se bo razvil žalni sprevod po Dunajski cesti do kavarne »Evropa«.

nakar krene po Tavčarjevi ulici na Miklošičevo cesto pred glavni kolodvor. Tu bodo krsto naložili pri poštnem poslopu na mrtvaški voz, ki bo krsto ob 6. zvečer s potniškim vlakom odpeljal iz Ljubljane v Beograd.

Finančno ministrstvo je odredilo, da se položi na pokojnikovo krsto lep venec. Tudi drugi uradi so se odločili, da poklonijo pokojniku cvetje in vence.

Ljubljana, 18. oktobra. AA. Vršilec dolžnosti bana dravske banovine dr. Otmar Pirkmajer vabi vse ljubljanske urade, da se potom zastopnikov udeležijo pogreba pokojnega blagajnika glavne carinarnice v Ljubljani Gvozdena Pantelića, ki bo jutri v nedeljo ob 15. uri izpred mrtvašnice pri Sv. Krištofu.

POPRAVITE VAŠ

telefonski imenik

POPRAVLJALNICA PISARNIŠKIH STROJEV

IVAN LEGAT - LJUBLJANA

ima novo številko:

2636 int.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20. uri zvečer

Nedelja, 19. okt.: »Sen kresne noči«. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.
Ponedeljek, 20. okt.: »Kraljična Haris«. Red A. Torek, 21. okt.: zaprto.
Sreda 22. okt.: Razbojniki. Red C.
Četrtek 23. okt.: »Pravljica o rajski ptici«. — Red B.

OPERA

Začetek ob 20. uri zvečer

Nedelja, 19. okt.: ob 15. uri: »Grofica Marica«. Ljudska predstava pri nižjih cenah. — Izven. Ob 20. uri: »Knez Igor«. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.
Ponedeljek, 20. okt.: zaprto.
Torek 21. okt.: »Hasanaginica«. Red D.
Sreda 22. okt.: »Vesela vojna«, opereta, Red E.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. Drama ponovi Shakespearejevo komedijo »Sen kresne noči« v premijerski zasedbi, pri nižjih cenah ljudskih dramskih cenah. S tem nudi gledališča uprava priliko nedeljskemu občinstvu, da vidi pri nižjih vstopnini to pomembno delo svetovne literature. — V operi se poje popoldne ob 15. uri 60-tič »Grofica Marica«. Brez dvoma je to najsijajnejši dokaz, kako priljubljena je ta opereta pri naši publiku. Opereto dirigira kapelnik Neffat, zasedba pa je običajna, z go. Poličevo na čelu. Zvečer ob 20. uri pa se vpripori Borodinova opera »Knez Igor« z g. Primožičem v naslovni partiji in gospo Thierryjevo kot Jaroslavo. Jaroslaviča, kneza Gališkega, poje ta večer prvič na našem odru basist g. Josip Križaj. Ostala zasedba kot običajna. Opera je izvrstno našturjena v vsakem pogledu, zato priporočamo poset vsem prijateljem gledališča. Za obe predstavi v operi veljajo nižje operne cene.

Leskovčeva drama »Kraljična Haris« se vpripori ponovno v ljubljanski drami v ponedeljek 20. t. m. za abonente reda A. Delo je pri premijeri v vsakem pogledu izvrstno uspelo.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Nedelja, 19. oktobra ob 20. uri: »Skrijančkov gaj«. Kuponi.
Ponedeljek, 20. oktobra: Zaprto.
Torek, 21. oktobra »Sveti plamen« ab. A. Kuponi.

Nedelja v mariborskem gledališču. Za ljubitelje nepriljubljene zabave in lahke muzike, ki pa med tednom ne morejo posejati gledališča, se bo vpriporila v nedeljo, dne 19. t. m. kot večerna predstava larsna Leharjeva opereta »Skrijančkov gaj«, ki je radi svoje melodijozne muzike in veselega dejanja priljubljena. Kuponi.

Prva repriza pretresljivega angleškega dela. Maughamova drama iz povojnega življenja »Sveti plamen«, ki je pri svoji premijeri dosegla zelo lep uspeh, se bo vršila v torek, dne 21. t. m. za ab. A. Kuponi.

Poslužujte se za oglašanje

»Jugoslovana«!

O izkopanih cekinih v Krškem

V Krškem in okolici je mnogo spominov na najstarejše čase

Krško, 17. oktobra.

Kakor smo že včeraj poročali, je našel delavec Kogej pri kopanju temelja za novo ledenico lonček, v katerem je bilo precej cekinov. K temu nam sporoča naš dopisnik iz Krškega še sledeče zanimivosti.

Posrečilo se je razbrati nekaj besedila na zlatnikih. Bere se: Christus Regis ali Regit Te Ducat. Točno napisa na zlatnikih ni mogoče določiti, ker so že precej obrabljeni. Podoba Krista je na cenikih prav lepo vidna, na drugi strani pa podoba kralja, ki polaga klečeči kraljici krono na glavo. To se da sklepati tudi iz obrabljenosti. Cekine najbrž tedaj niso mešali z zlitinami.

Nekateri ugibajo, da so stari okoli 600 let, nekateri pa jim prisojajo več.

Zanimivo je, da v Krškem in okolici ne manjka izkopanih iz najstarejših časov. Najstarejša naselbina je tu vas Mladevina nasproti Rajhenburga tostran Save. Marsikaj zanimivega bi gotovo našli iz starih časov tudi na našem Starem gradu nad Krškem, ki je zelo zapuščen in še nepreiskani. Tu najdemo vrtine, ki vodijo v podzemne prostore nekdanjega grajskega poslopja.

Kopači najdejo precej izkopanih iz rimske dobe tudi v Drnovem, odkoder jih je že precej shranjenih v ljubljanskem muzeju. Med prebivalstvom je še ohranjena pripovedka o zlatem teletu, ki so ga zakopali Turki v 16. ali v 17. stoletju v bližini Krškega na begu pred kmeti.

Pred leti so drvarji pri podiranju nekega starega hrasta sredi krakovskih gozdov našli v globini kakih 2 m na ostanek stare rimske ceste, ki je vodila menda iz Rima v Neviodunum, sedanjo vas Drnovo. Ljudje, ki se zato zanimajo in ki bi imeli denar, bi tu izkopali še marsikaj zanimivega.

Nov požiralnik logaškega potoka

Po zadnjih nalivih se je pojavil nov požiralnik, ki bo očistil preprečil poplave

Logatec, 17. oktobra.

V petek se je napravil v kotlini »Jaskit«, kamor se steka logaški potok in tankaj izgine, velik usad. Zato je voda v tej kotlini popolnoma izginila.

Svoj čas je agrarna operacija vršila na tem mestu očistevalna dela in je iskala požiralnik. Zdaj se je pa z usadom sam pokazal. Obstojala pa je nevarnost, da naplavina, kakor les in dražje ter blato zamaši usad in voda bi se ne mogla več odtekat v požiralnik. Nastale bi lahko katastrofalne poplave. Zato je županstvo začelo nemudoma s čiščenjem naplavin v usadu. Zanimivo je, koliko množine naplavljenega lesa in drugih odpadkov se je nahajalo v tem usadu. Usad je približno 5 kv. m velik in požira z veliko brzino velike mase naplavljenega blata in vode.

Delavci, ki čistijo usad, so varno privezani na vrvi, tako da ni nevarnosti, da bi jih pogoltnili. Množica gledalcev si ves dan ogleduje nov požiralnik, kajti takega prirodnega pojava ne pominjajo niti najstarejši Logačani. Če se posreči usad popolnoma očistiti, bo Logatec v bodoče zavarovan pred poplavi, kajti požiralnik bo mogel sproti požrti še tako velike vodne mase, ki bi se tu nabirale. Da je to velikega pomena za kraj sam, je jasno.

Zagorske novice

Berač s tisočaki — Uspehi novega kolesarskega kluba

Zagorje, sredi oktobra.

Prejšnji teden je prišel k nam dol iz Srbije mlad, 28 let star, zdrav fant Ivan Jovanović ter na podlagi nabiralne knjižice, izstavljene lanskega leta od občine Novi, pobiral po hišah milodare. Občina Novi je izstavila Jovanoviću uverenje o siromaštvu in fant je to siromaštvo izkoriščal celo leto in zraven lahko dobro živel. Ker se fant ni tako obnašal kakor drugi navadni berači — najbrž radi uverenja — temveč je postal bolj samozavestno in bil obenem vsiljiv, se je počelo zanimati zanj naše orožništvo. Pregledalo je njegove žepne ter našlo pri njem čez 2000 Din gotovine; ker ni bilo nobenega povišja za nadaljnje beračenje, ga je orožništvo aretiralo in predalo sodišču.

Nogometaši se že pridno vežbajo na novem, začasnem igrišču; kolesarji pa pripravijo v nedeljo 19. t. m. prvo skupno vožnjo iz Zagorja čez Trojane—Savinjsko dolino—Celje—Trbovlje zopet domov. Kakor se še do sedaj vidi, je največ zanimanja za kolesarski odsek; saj ima pa tudi vsak odrasel fant svoje kolo in je kolesarenje pri nas že davno udomačeno. Že pred 30 leti je obstojal kolesarski klub, ki je delal izlete in tekme. Po vojni so ustanovili ponovno kolesarski klub, a ker je bil, kakor večina drugih klubov, na bazi enega ali drugega strankarskega naziranja, je le malo časa živel. Sedaj, v novi Jugoslaviji, so občutili naši kolesarji zopet potrebo po združitvi ter so organizirali nov klub pod »Koturskem savezu kraljevine Jugoslavije«. Na prošnjo jih je Triglavski pododbor takoj sprejel in povabil na sodelovanje. Udeležili so se zvezne vožnje ob priliki otvoritve jesenske razstave velesejma z 12 člani in so dobili prvo mesto. Nedeljo na to so se udeležili 10-letnice obstoja SK »Disk« v Domžalah s 5 člani dirke, ki je bila obenem razpisana kot prvenstvena dirka »Kolesarske-

ga kluba Zagorje«. Prvo mesto klubovega prvaka je dosegel g. Stanko Sušnik, ki je vozil vzlic nezgodi, ki mu je vzela 15 minut časa, 1:40:20 sekund na 50 km, drugo mesto Lapuh, tretje Barlič. 14 dni za tem se je udeležil klub prvenstvenih dirk »Triglavskega pododbor« na progi Grosuplje—Višnja gora—Grosuplje in je dosegel prvaka kluba 3. mesto z 2:53:38; manjkalo je le piščo minuto, da ni postal prvak.

Navedeni uspehi nam jamčijo, da bo novoustanovljen klub s svojimi izurjenimi kolesarji tudi v bodoče uspešno deloval za povzdigo in sloves SK Zagorja.

Advokat MEJAČ ANTON

Je otvoril pisarno v Ljubljani in jo pridružil pisarni dr. Josipa Krapeža LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica št. 11.

Najmodernejše vzorce

ZAVES IN PERILA

namiznih in kuhinskih garnitur veže najfinije in najceneje

Matek & Mikeš, Ljubljana Dalmatinova ulica šte. 13 628

F. Fajdiga sin

Ljubljana, Sv. Petra cesta 17

Zaloga pohištva in tapetniških izdelkov

Rakek

Premestitve. 15. t. m. se je poslovil iz Rakeke upravnik carine g. Prpič Zarko, ki je premeščen po službeni potrebi za upravnika carine v Split. Istotako je premeščen iz Rakeke v Beograd na carinsko oddeljenje g. Kutlešić. Mesto upravnika je na carini začasnó prevzel g. Matunović.

Dela pri javnem perišču hitro napredujejo. Stebri z betonsko streho so že gotovi. Jarč za cevi, po katerih bo tekla voda iz velikega občinskega vodnjaka k perišču, so tudi že izkopani. S zgraditvijo tega perišča bo vodovod zelo razbremenjen. Vodo v vodnjak bo morala namreč dati železica; občini se je obvezala do te datjave še tedaj, ko so železnico gradili.

Poziv! V smislu odloka Vojnega okruha v Ljubljani se pozivajo vsi mladeniči iz občine Rakek rojeni leta 1911., da se tekom tega tedna zgledajo v občinskih pisarni v svrhu vpisa v rekrutni spisek. Vsak, ki misli, da mu po zakonu pripada kakšna ugodnost, naj prinese vse potrebne dokumente s seboj, sicer naj od komisije ugodnosti nikar ne pričakuje.

Slovenjgradec

Pri Davčni oblasti je imenovan davčni pripravnik g. Simonič Janko.

Šola št. Jaz pri Dravogradu je dobila novega šol. upravitelja g. Breganta Zmago namesto prejšnjega g. Krizmana Ivana, ki je bil imenovan za šol. upr. v Ponikvo v Savinjski dolini.

Nesreča. Šol. upravitelj g. Lazar Ivan iz Črne pri Dravogradu si je zlomil desno nogo nad kolenom pri nevarnem padcu, ko se je vračal domov v popolni temi. Zdravi se v tukajšnji bolnici. Želimo mu čim skorajšjega okrevanja!

Prosvetno gibanje. Radi bližajoče zimske sezone so vsa kulturna društva poživila svoje delo, v prvi vrsti pa »Sokolsko društvo«. Dramski odsek je že sestavil svoj repertoar za celo sezono, predavanja so v teku, telovadnica v Sokolskem domu je polna navdušenih Sokolov od najmlajšega do najstarejšega. Salonski orkester ima zopet redne vaje, kakor tudi moški pevski zbor.

Primer »ridnosti in očitnovalnosti. Kolar g. Gaisser si je postavil novo stanovanjsko hišico, katero si je sezidal popolnoma sam brez vseh zidarjev. Hišica popolnoma ustreza svojem namenu: na eni strani je delavnica, na drugi strani pa stanovanje. Pri hišici si je uredil lep vrtiček.

Pozen kopalec. Kljub mrazu, ki je tako hitro pritisnil, ima naše kopališče svojega kopalca, in celo v večernih urah. G. D. se ne straši mrzle vode in junaško plava v mrzlih valovih, medtem ko so že mnogi segli po zimskih suknjah. Tudi korajža in svoje vrste sport-oddaja ribolovne pravice. Kraj. šol. odbor v Slovenjgradcu bo oddal v najem na javni dražbi danes 19. t. m. ob 15. uri na dvorišču osn. šole v Slovenjgradcu svoje ribolovne pravice.

Slovenska Bistrica

Na novo bo posvečena v nedeljo 19. t. m. cerkev Sv. Marjete pri Slov. Bistrici. Cerkev je prostorna stavba med samimi vinogradi in kot podružnica fare Sv. Jerneja v Slov. Bistrici še od pamtveka ni bila popravljena. Sedaj pa so jo popolnoma renovirali. Posvetil jo bo na novo msgr. Vreže iz Maribora ob asistenci okoliških župnikov.

Sokolsko delo. Danes v nedeljo 19. t. m. bo v Kebli pri Oplotnici na Pohorju ustanovitev novega sokolskega društva. Posebna hvala gre tamšnemu šol. upravitelju Pavliču in pa Sokolu v Oplotnici, ki je že dolgo poznan po agilitosti in delavnosti. Imenovano društvo je poklonilo mlademu društvu tudi drog in bradljo.

Krvav pretep. Pretekli teden je prišlo do krvavega pretepa v Kurji vasi na Pohorju med domačimi drvarji in Bosanci, ki so bili uslužbeni pri grofu Attems. Na predvečer odhoda so se Bosanci opili in ponoči udri v prenočišče drvarjev, ter jih dejansko napadli. Bila so med imenovanimi že dolga nasprotstva, ali vedno in vedno so se pomirili. Napadalcu so pridili z noži prav do postelj drvarjev in jim grozili. Ko so drvarji videli življenjsko opasnost, so se tudi oni po-

stavili in poglani nasilneže v beg. Med pretepom, ki pa še ni popolnoma pojasnjen, so bili štirje drvarji ranjeni, dva težje, dva pa lažje. Glavni krivec neki Dujič, je v rokah pravice in upamo, da bo eksemplarično kaznovan, da bodo ljudje uvideli, da je iskanje pravice na lastno pest nemogoča stvar.

Poljčane

Občinski urad Poljčane si je nabavil krasno novo napisano tablo z državnim grbom in z napisom v latinici in cirilici.

Zadnji sejm je bil radi povodni slabo obiskan, zlasti je bilo malo videti živine, kar je krivo tudi to, da nima prave cene. Čudno pa se vsem zdi, zakaj se navzlic temu cena mesu ne zniža.

Avtobusna vožnja Poljčane-Rogaška Slatina, ki je bila uvedena doslej vsaki torek, se s 15. t. m. do nadaljnjega ukine.

Poroka. Na Pečici — lepi razgledni točki Poljčanov in Šmarčarov, se je te dni poročil znani gostilničar in posestnik g. Damše. Vdovec je vzel sestro pokojne žene, ki mu je lani umrla. Tako bodo dobili otroci zopet dobro mater, znana gostilna pa dobro gospodinjno.

Prekmurje

Kolo jugoslovanskih sester v Murski Soboti je priredilo v soboto zvečer v dvorani Sokolskega doma komorni koncert s sodelovanjem gg. violinskega virtouza Rupel Karola, opernega basista Rusa Marijana in konservatorista Lipovška Marijana.

Terezijin sejem v Murski Soboti preteklo sredo, 15. t. m. je bil kakor vsako leto zelo dobro obiskan.

Brez verskega pouka je celo to šolsko leto okoli 1200 šolobveznih otrok v črenšovski župniji, ker je domači kaplan bolan. Se-li ne bi dalo temu odpočiti, ko sta vendar razven kaplana še dva duhovnika v fari?

Radi poldrugega litra vina v smrt je šel prostovoljno znani gozdni čuvaj S. iz Bodoncev. Ko se je vračal z nekega pota domov, ga je prišla žena ter si je spotoma privoščila kar liter in pol vina, ki ga je pa tudi pošteno plačal. No kmalu mu je postalo tako zelo žal za potrošeni denar, da si ga ni mogel zbiti iz glave ter se je zastrupil in umrl.

Tekstilbazar d. z o. z. Ljubljana, Krekov trg št. 10

nudi po zelo ugodni ceni vsakovrstno manufakturno blago najboljših kvalitete za dame in gospode 447

Šoštanj

V prednjaški tečaj, ki se vrši v Celju, je odšel br. Srečko Robinšček, učitelj na tukajšnji osnovni šoli.

Oženil se je v Ljubljani g. dr. Stane Medie, zdravnik v Šoštanju, z gđ. Maro Zalarjevo iz Ribnice. Sokolskemu paru iskreno častitamo!

Živahno delovanje v sokolskem društvu. Vsi oddelki se pridno pripravljajo za akademijo, ki bo v decembru. Večer za večerom se vršijo vaje za otvoritveno gledališko predstavo. V glasbeni sobi marljivo vadi sokolski salonski orkester. Pevski odsek ima 2krat tedensko vaje in bo nastopil na čajanki R. K.

JOSIP OLUP

LJUBLJANA, Stari trg 2.

Za gospode in dečke velika izbira oblek, klubovok, čepic, kravat in perila lastnega izdelka. Po najnižjih konkurenčnih cenah.

Šmartno ob Paki

Osebná vest. V sredo 15. t. m. je odšel na daljši bolezenski dopust šolski upravitelj v Škornem in podstarosta tukajšnjega Sokola br. Mirko Duje. Za časa njegove odsotnosti ga bo zastopal postajenačelnik br. Konrad Vodenik. Marljivemu kulturnemu delavcu želimo skorajšjega in temeljitega ozdravljenja.

Markacija na Goro Oljko je v skrajno slabem stanju. SPD bi mnogim turistom, ki posejajo to priljubljeno izletniško točko, zelo ustreglo, če bi markacijo obnovilo. Posebno važna bi bila markacija, ker prehod čez progo pri postaji v Šmartnem ni več dovoljen.

Občinska cesta, ki vodi od občinskega urada mimo pekovne hiše na kolodvor, se mora na vsak način temeljito popraviti.

Sokolska knjižnica bo pričela v najkrajšem času s poslovanjem. Na zadnji seji odbora SKJ se je sklenilo, da se bo pobiralo 0:50—1 Din izposojevalnine od knjige, kakršen bo pač obseg in vrednost knjige. Za člane SKJ odpade vpisnina, nečlani pa plačajo 10 Din. Knjižnica šteje sedaj 64 zvezkov, vendar se bo kmalu izpopolnila z najnovejšimi deli, ki jih nudi slovenski književni trg. Apeliramo na prijatelje kulturnega pokreta v našem kraju, da prispevajo v to svrhu po možnosti denar ali knjige, ki bi jih lahko pogrešali.

V vadiateljski tečaj, ki ga je priredila celjska sokolska župa, sta v soboto odšla brata Franjo Pirtšek in Franc Irman.

Gasilno društvo v Paški vasi je nabavilo pred kratkim novo motorno brizgalno. Brizgalna je stala 38.000 Din in je tudi že plačana, kar je za društvo s tako majhnim okolišem vsakor velik uspeh. Zadnja veselica, ki se je vršila v ta namen, je sama prinesla 12.000 Din čistega dobička. Precej lesa, ki je bil nabran za novo brizgalno, je celo ostalo in se bo izkupiček zanj uporabil v druge svrhe.

Šadna kupčija je še vedno zelo živahna. V zadnjem času se je opazil posebno močan dotok jabolk iz gornje Savinjske doline. Sadje je posebno lepo. Največ se proda boborcev, moščancerjev in kanadk. Ker so se cene dvignile že na 4—5 Din kg, je pričakovati, da bo ta živahnost v sadni kupčiji trajala še kak teden.

Za gg. advokate in pripravnike

Na prošnjo objavljamo: Za izredni občni zbor Penzijskega fonda advokatske zbornice v Ljubljani, ki se v svrhu spremembe pravil vrši 4. novembra t. l., je prijavil advokat dr. Štempihar z Jesenice, ki ima sam večletno prakso baš v penzijskem zavarovanju kot rentni referent pokojninskega zavoda v Ljubljani, s samostojnim predlogom povsem nov osnutek pravil fonda. Naprosil je upravo fonda, da povabi k občenemu zbiru tudi strokovnjake-praktike, da bodo takoj na razpologo, ko se bo sklepalo o tem osnutku.

Dr. Štempihar prosi tovariše advokate in pripravnike, ki se vsaj načeloma strinjajo s predlogom, da se pravilnik usposobi za nalogo biti vzorec ostalim zbornicam v kraljevini, da se nemudoma prijavijo upravi fonda kot podporniki predloga, kakor zahteva § 16., lit. h. sedanjih pravil, in da v interesu promptne rešitve zadeve vsi zadržani advokati in pripravniki zanesljivo izroče poblastila po § 15. tovarišem, ki se bodo občenega zbora udeležili, ali pa njemu samemu. Za silo je po en odtis na vpogled pri gosp. dr. Šmajdu v pisarni g. dr. Ravnika v Mariboru, pri g. dr. Pintarju v Celju, pri g. dr. Grosu v Novem mestu, pri g. dr. Vavpotiču v pisarni g. dr. Puva v Ljubljani in pri upravi fonda v Cigaletovi ulici.

Spremembe v železniški službi

Za zvaničnika I/4 sta postavljena: Peršič Anton, administrativni zvaničnik, Jesenice; Kariž Viktor, brzojavec, Zidanin most. Za zvaničnike II/3: Marčič Janez, premikač, Maribor, glav. k.; Cimerman Jože, tovarni sprevodnik, Ljubljana, gl. k.; Liplin Ivan, zapisovalec voz, Tezno; Čvikel Rudolf, tovarni sprevodnik, Velenje; Mejač Julijan, skladiščni desetar, Ljubljana, gor. k.; Janša Jožef, tovarni sprevodnik, Ljubljana, gl. k.; Greifoner Vincenc, blokovnik, Tezno; Milavec Anton, tovarni sprevodnik, Ljubljana, gl. k.; Prudič Anton, premikač, Rakek; Lopanja Jožef, tovarni sprevodnik, Ljubljana, gl. k.; Zepek Avguštin, vratar, Zidani most; Makar Frančišek, tovarni sprevodnik, Ljubljana, gl. k.; Potušek Jožef, kretnik, Zidani most; Gorjanc Martin, tovarni sprevodnik, Ljubljana, gl. k.; Koželj Anton, kretnik, Sv. Lovrenc na Pohorju; Pogačar Frančišek, tovarni sprevodnik, Ljubljana, gor. k.; Majerič Vjekoslav, administrativni zvaničnik, Maribor, gl. k.; Kumar Rudolf, sprevodnik, Velenje; Selič Jurij, čuvaj proge, progovna sekcija Celje; Marin Franc, tovarni sprevodnik, Maribor, gl. k.; Matjašič Martin, tovarni sprevodnik, Maribor, gl. k. Kot dnevnika-čarja sta sprejeta: Perovic Ivan, kurilnica, Ljubljana, II. gor. k.; Schauer Anton, Lesce-Bled.

Sokolstvo

Seja izvršilnega odbora SKJ

V sredo, dne 22. t. m. bo v Beogradu seja izvršilnega odbora Sokola kraljevine Jugoslavije. Podstarosta br. Gangl in načelnik br. Bajželj odpotujeta poputranjem iz Ljubljane v Beograd.

Seja saveznega T. O.

Novoimenovani tehnični odbor SKJ se je sestel v torek 14. t. m. pod vodstvom br. Bajžila na prvi seji v Ljubljani. Seje so se udeležili razen ljubljanskih članov tudi br. Mačus in s. Mačusova iz Maribora ter br. Macanović iz Zagreba. Rešile so se tekoče zadeve ter so se uredile vse sporne točke glede tekem na zletu v Beogradu, tako da bodo v najkrajšem času izšle točne liste vseh tekmovalcev in tekmovalk in njihovih uspehov. V doglednem času bodo izdelane diplome, ki jih prejmejo vsi, ki so dosegli za to predpisani uspeh. Seja zbora župnih načelnikov se bo vršila 7. decembra v Beogradu.

Sokolsko društvo v Cerkljah

Prejšnjo nedeljo 12. t. m. je predaval v sokolskem društvu Cerklje ob Krki br. Vekoslav Bučar iz Ljubljane o »Sokolstvu«. Pozivu se je odzvalo za tamkajšnje razmere veliko število članstva, tako da je bil največji razred šole, kjer se je predavanje vršilo, nabito poln. Prisotni so z zanimanjem sledili zanimivim izjavam njemu predavatelja, ki je v izbranih besedah očrtal nastanek, zgodovino in idejo sokolstva. Br. Bučar je naš najuspešnejši sokolski predavatelj, ki je lani absolvirал okrog 40 predavanj. V letošnji jeseni je javljenih nekoliko njegovih predavanj tudi v ljubljanskem radiju. V imenu cerkljanskega Sokola je pozdravil predavatelja in se mu zahvalil načelnik br. Vidmar, ki je prevzel načelstvo od dr. Jereba, ki odhaja k vojakom.

Sokolsko društvo v Mostah

V Ljubljani in okolici so se ustanovila nova sokolska društva in tudi v že obstoječih društvih se v zadnjem času opaža živahnije delovanje. To velja zlasti za sokolsko društvo v Mostah. Število telovadečih je pri vseh oddelkih znatno porastlo, kar je pripisati dejstvu, da je društvo posvetilo največjo pažnjo vadiateljskemu vprašanju. Nekoliko bratov in sester je absolviralo župni prednjaški tečaj na Taboru. Vsi oddelki so pričeli s pripravo za akademijo, ki se bo vršila na predvečer sokolskega praznika 1. decembra. Ta teden v sredo ob 9. uri zvečer pričnejo telovaditi tudi starejši bratje. Telovadba se vrši zdaj v lični telovadnici meščanske šole. Nova društvena uprava z br. Paušičem na čelu se uspešno trudi, da spravi društvo iz finančnih in gospodarskih poteškoč, v katere je svoj čas zašlo.

Prosvetni odsek, ki ga poštvovalno vodi br. Rozman, marljivo dela na dramskem polju. V kratkem se osnuje tudi orkester. Zato, da se goje družabni stiki, so se uvedle plesne vaje, ki se vršijo vsako soboto.

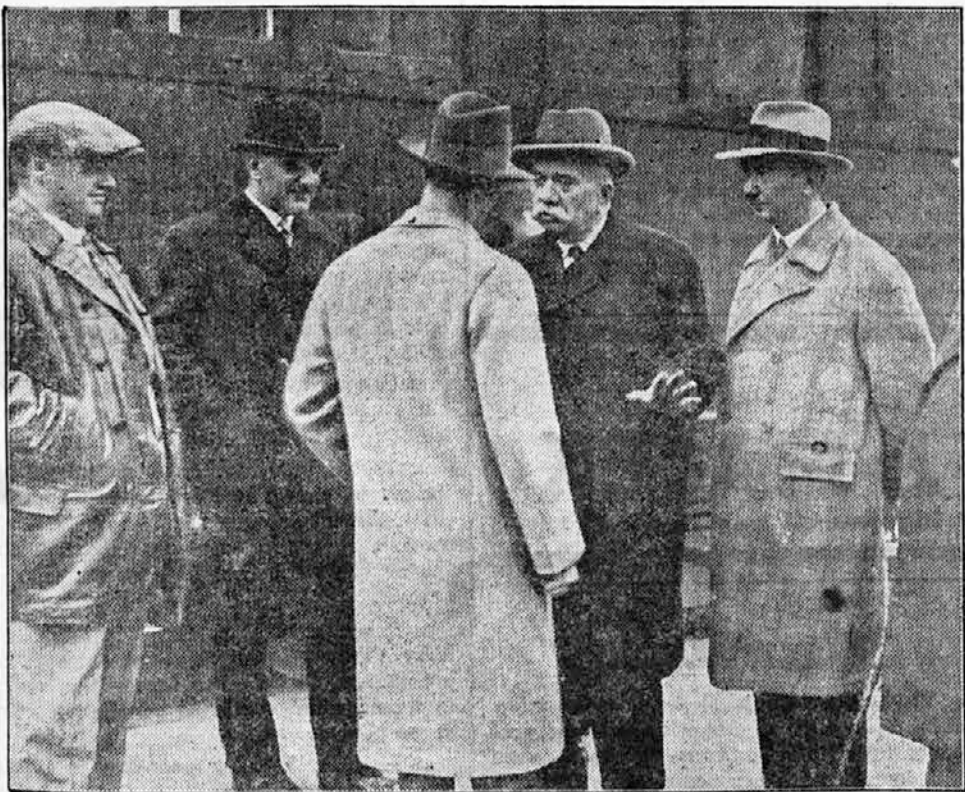
Krajevni šolski odbor mestne občine ljubljanske razpisuje dobavo in montažo dveh kotelov za centralno kurjavo v šoli pri Sv. Jakobu.

Sprejem Švabiča na gl. kolodvoru

Z jutranjim beograjskim brzovlakom, ki je imel 19 minut zamude, je prispel v Ljubljano tajnik Aerokluba konjeniški polkovnik v p. Stevan Švabič. Z njim se je pripeljal tudi tajnik Zbornice TOI Ivan Mohorič, ki se je udeležil balkanske konference v Atenah. Na glavnem kolodvoru so ga Švabič pozdravili ter mu želeli iskreno in bratsko dobrodošlico g. Rado Hribar kot predsednik Aerokluba ljubljanskega, načelnik v pok. Adolf Ribnikar, dalje podpolkovnik v pok. Dragoljub Milojevič in kapetan v rez. Zika Lukič kot sobojevnika v »stari gardi« srb-ske vojske, ki se je formirala v Ljubljani. Pri sprejemu so bili dalje navzoči dr. Rapé, inž. Zupančič, inž. Bloudek in Milan Cimerman, kakor tudi mnogi člani Aerokluba. Polkovnik Švabič

hvaljuje junaku, ki je preprečil, da ne delimo usode z našimi brati onstran meje. Naj živi polkovnik Švabič! G. Adolf Ribnikar je nato obujal spomine na čase, ko se je g. Švabič pojavil s svojimi četami in vzpostavil pri nas red in mir. Starosta g. dr. Pippenbacher ga je pa še pozdravil v imenu Sokolov ljubljanske župe.

V daljšem lepem govoru, polnem patrijotičnih in vzpodbudljivih besedi se je polkovnik g. Švabič zahvalil za pozdrave. Med drugim je omenil, da je vesel in srečen po 12. letih v naši sredini, da pa gre hvala vsem, ki so tedaj njemu pomagali pri rešilnem delu. Tedaj je bil položaj tak, da je moral storiti, kar je storil. Prinesel je iz Beograda vsem pozdrave

Polkovnik Švabič po prihodu v razgovoru s predsednikom Aerokluba, g. Rado Hribarjem.

se je prav iskreno zahvalil za pozdrave in za sprejem ter zatrjeval, da ostane več dni v Ljubljani.

Dopoldne je g. polkovnik šetal po Ljubljani in si jo z zanimanjem ogledoval. Opoldne je kosil v »Unionu« s predsednikom Radom Hribarjem in tajnikom g. dr. Rapetom. Popoldne si je pa v spremstvu ogledoval naše letališče ter letala ter tudi prostor v Devici Mariji v Polju, kjer naj bi se zgradilo novo letališče.

Slavnost v Kazini

Po seji Aerokluba se je vršila v Kazini lepa prigradna slavnost ob 18:30 na čast polkovniku Švabiču. Prisotni so bili številni zastopniki vseh večjih ljubljanskih društev in korporacij. Slavnost je otvoril predsednik Aerokluba gosp. Rado Hribar, pozdravljajoč rešitelja ljubljanske g. Švabiča v naši sredini. Pozdravil je tudi vse prisotne odlične zastopnike. Nato je v imenu občine pozdravil polkovnika mag. ravnatelj dr. M. Zarnik. Ljubljanska občina dolguje njemu mnogo. Skromno se mu je oddolžila s tem, da je imenovala ulico blizu vojašnice, kjer je imel svoje čete po njem. Hvale pa, ki jo čutimo do g. polkovnika v sreči, ne moremo izreči. Navzoči so se pozdravili in zahvali pridružili z dolгим prisrčnim aplavzom.

V imenu našega ženstva je pozdravila polkovnika Švabiča dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva poudarjajoč, da se slovensko ženstvo za-

tedanje njegove desne roke sedanjega beograjskega župana Milana Nešića.

Nato je polkovnik očrtal s sugestivnimi besedami položaj in razvoj naše mlade države. Kako je morala prestopiti otroške bolezni, kako je bilo treba našega modrega in velikega kralja (odobravanje), da smo dobili 6. januar in 5. oktober. Dete je ozdravelo, ni pa moglo, dokler je imelo toliko zdravnikov, kolikor je bilo strank. Za te so, hvala Bogu, časi minili. Strank ni več, zato pa imamo Jugoslavijo. — Kralj nam je pokazal pot in cilj in za njim moramo vsi v slogi ujediniti. Vsi stremeti za tem, da izkujemo narodno dušo in taki bomo hitro dosegli svoj cilj.

G. polkovnik je še obrazložil namen prihoda v Ljubljano.

Vzbuditi hoče zanimanje za letalstvo. Naša sila mora biti v zraku, rabimo pilotov in pilot-skih šol, za te je pa treba denarja. Obvarovati moramo, kar imamo in nič se ni nam bati, če bomo ujediniti in složni.

Zaključil je govor s trikratnim vzklikom Nj. Vel. kralju. Po dvorani je odmevalo: Živio kralj Aleksander!

Slavnost je zaključil predsednik Rado Hribar, ki se je g. polkovniku zahvalil za besede, ki so bile vredne njegovega dejanja iz leta 1918. Navzoči zastopniki so se nato razšli, z nekaterimi je pa g. polkovnik ostal v prijateljskem pogovoru.

je nudil tovarniški zdravnik g. dr. Schwab ter ugotovil težko telesno poškodbo. Nesrečni Nemec si je zlomil nosno kost, razbil spodnjo čeljust, poškodoval zgornjo ustnico in si močno pretresel možgane.

V nezavestnem stanju so ga odpremili v bolnično bratovske skladnice na Javornik. Ako ne bodo nastale kake nepredvidene težave, je upanje, da bo v doglednem času okreval.

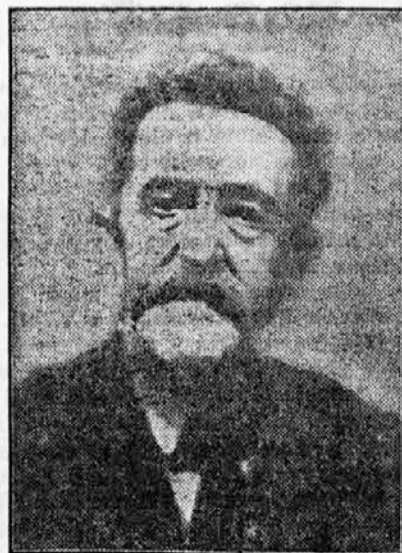
Gojzerce!

Nov patentiran način izdelave.
Garantirano nepremočljivo.
Oblika po želji in meri.

DETAJLNA PRODAJA »PRI POLLAKU«
Dunajska cesta, 28 — Dvorišče

Jesenice

Dva odra. Za zabavo in izobrazbo Jeseničanov bosta poleg drugih številnih prireditev skrbela tudi dva odra. Letošnja gledališka sezona nam na Jesenicah mnogo obeta. V Krekovem prosvetnem domu so sezono že otvorili z burko »Radikalna Ruza«, ki je uspela v splošno zadovoljstvo gledavcev. V kratkem pa bo otvorjena gledališka sezona tudi na sokolskem odru. Tehnična oprema odra modernega stila bo v najkrajšem času gotova. Bo to oder, ki bo v vseh pogledih zadoščal in ustrežal. Napovedujejo kot otvoritveno predstavo »Kraljica nogometašev«. Dalje bodo sledile predstave: »Kraljestvo palčkov«, »Deseti brat«, »On in njegova sestra« in druge.

Jan Ružička †

Cerknica

Smrtna kosa. V sredo je umrl v Cerknici najstarejši Cerkničan Jožef Sovko. Bilo mu je 94 let. Kljub svoji starosti, se je še vedno dobro počutil in tudi vseh važnejših dogodkov iz prejšnjega stoletja se je dobro spominjal. Pokopali so ga včeraj zjutraj na tukajšnjem pokopališču.

Ustanovitev Sokolskega društva v Grahovem? Ko se sokolska ideja tako hitro širi že po vseh večjih vaseh, smo bili prepričani, da bo tudi v Grahovem v najkrajšem času vzklila nova močna četa viteške organizacije — Sokola. Ko je neki tukajšnji dnevnik opozoril, v katerih krajih bi se še lahko ustanovila nova Sokolska društva, je bilo tudi Grahovo med temi kraji. Po tem opozorilu smo bili docela prepričani do skorajšnje ustanovitve Sokolskega društva v Grahovem, kjer je toliko močnih kmečkih fantov in deklet. Pred kratkim je Vaš dopisnik govoril v Grahovem z nekaterimi fanti glede ustanovitve Sokola. In vsi so izrazili željo, da bi radi čimprej imeli svoje Sokolsko društvo. Tudi k cerkniškemu Sokolu bi radi pristopili, a je prevelika razdalja med Grahovim in Cerknico (6 km). Nadalje jih je Vaš dopisnik vprašal za vzrok, zakaj še nimajo svojega društva? Odgovorili so, da je težko začeti, ker sami kmečki fantje ne morejo in ne znajo. — Torej vse kaže, da se morajo tudi višji krogi malo zganiti in dati s tem več pobude kmečkim fantom, ki bi se radi udeleževali v svojem Sokolskem društvu. Upamo, da bomo v kratkem času zaznamovali novo Sokolsko četo v obmejni vasi Grahovem. Tudi z ozirom na obmejni pas se mora v vsaki večji vasi ustanoviti trdna Sokolska četa.

ZOBNI ATELJE BEVC JOŠKO

Ljubljana, Gosposvetska 4/I.
(nasproti »Kneza«)

redno sprejema vsak dan od
9. do 12:30 in od 2. do 17:30.
Na željo izven navedenih ur.
Tel. 32-96, loko in interurb.

Dolenji Logatec

Davica se je zopet pojavila in se je moral radi tega pouk na osnovni šoli v 2. in 4. razredu začasno prekiniti.

Klobase prodajajo po hišah, in sicer po smešni ceni 3 do 4 Din za par. Sicer nimamo nič proti temu, da se živina plačuje po nizki ceni, vendar pa zahtevamo tudi, da se meso prodaja temu primerno.

Nesreča pri pašnji. Ko je pastir posestnika in železničarja Jerine iz Mandrgal v torek krave iz paše domov, je ena kravica zdrknila v bližnji prepad in si polomila nogo. Morali so jo najprej v brezno zaklati ter šele nato izvleči iz brezna. Posestnik Jerina je z nesrečo precej hudo prizadet.

Sokolska tombola v Dolenjem Logatcu bo v nedeljo 19. oktobra ob 15. uri pred hotelom Kramar. Dobitkov je mnogo in zelo lepih.

Pokopališče v Dol. Logatcu je dobilo popravljen ograž. Tudi pokopališča so precej prenovili.

Hrastnik

Prostovoljno gasilno društvo steklarne Hrastnik je s svojo nedeljsko prireditvijo zopet pokazalo svojo agilnost. To društvo obstoja komaj dobro leto dni, pa se že lahko ponaša z novo motorno brigado, ki bo v kratkem času skoro popolnoma plačana. Za svoje prireditve pa je ustanovilo društveni orkester, ki je na vinski trgatvi v nedeljo prvič nastopil. Da je društvo na pravi poti najširšega razvoja ter najmodernejše tehnične opreme, ima garancije v načelniku društva inž. Šmaucu in poveljniku — obratovodji steklarne g. Francetu Veršaku.

Nalivi. V noči od četrta na petek prošlega tedna je vsled močnih nalivov v planinah tako hitro narasla voda Lučnica, kakor tudi Savinja, da smo se bali povodnji kot je bila leta 1926.

Naš sportni klub »Rudar« je po dolgem križevem potu slednjič le prišel do igrišča. Prvotno si je izbral prostor na svetu g. Alojzija Logerja ter je za ureditev istega že tudi žrtvoval okoli 2000 Din. Pretekli mesec je klubu oblast potrdila pravila, nakar je sklical občni zbor za izvolitev odbora ter končne pogodbe med njim in lastnikom posestva radi uporabe igrišča. Takrat pa je nastal na zboru razpor, kakršnega menda še ni doživel noben podoben klub ali

Specialist za ušesa, nos in grlo

dr. Janko Hafner

zopet redno ordinira

društvo. Lastnikova soproga je stavila v svojem in v imenu svojega moža nemogoče in celo smešne pogoje. Klub si je zato našel novo igrišče in sicer tik okrajne ceste pri gostilničarju Dragu Logarju. G. Logar je stavil klubu jako ugodne pogoje.

Zlata poroka zakoncev Lokar

Velik praznik rodbinske sreče praznujeta danes vzorna zakonca Marjeta in Ivan Lokar v Ljubljani. Pred 50 leti se je mladi učitelj Ivan Lokar oženil v Starem trgu s 16 letno izvoljenko. Ivan Lokar je tedaj učiteljeval ob Kolpi že drugo leto. Maturiral je na učiteljski leti 1878. Dopržil pa je pred tem tudi gimnazijo. Danes sta jubilarita srečna v krogu družine po več desetletij trdega dela in velikih skrbi za družino. Stanujeta pri najstarejšem sinu Ivanu, ki je direktor I. državne gimnazije.

Sin Anton je generalštabni polkovnik, France pa ugleden ljubljanski advokat. Hčerki sta znani vzgojiteljici osnovnošolske dece. Gizela je v Soteski pri Toplicah poročena z učiteljem Zanom, mlajša Zora je pa učiteljica v Mostah. Ivan Lokar je služboval potem še v Črnomlju ter v Doličah ter končno v Hrušici pri Ljubljani.

Bil je vedno med prvimi pionirji, tako v strokovnem kakor v narodnem delu. Znan je kot navdušen lovec in ljubitelj psov. Štepanjski Sokol ga šteje med svoje soustanovitelje ter najkremenitejše borce in še vedno med svoje člane. V takem duhu je vzgojil tudi svoje otroke s pomočjo zveste in plemenite družice Marjete, ki je žrtvovala vse svoje življenje domu in otrokom. Zlatemu paru čestitamo in mu želimo še mnogo let.

Ljutomer

Davica. V okolici in sicer v Radomerščaku beležimo osamljen slučaj davice v neki zelo številni rodbini. Nekaj otrok, ki posejajo šolo, je kontumacijskih.

Umrla je v ormoški bolnici učenka 4. razreda tuk. mešt. šole Franciška Prelog, hčerka g. Janka Preloga, učitelja v p. pri Mali Nedelji. Po datjem bolehanju jo je strla jetika. Na zadnji poti so jo spremljali učenci in učenke mešt. šole v Ljutomeru in Ormožu; zapeli so ji tudi lepo nagrobnico. N. p. v m.

Trgatev se vrši po vseh gorah; manjši posestniki so že pobrali, večji pa še berejo. Vendar ni pravega razpoloženja, kakor običajno ob trgatvi, zakaj mnogokateri vinogradniki so gorice letos zelo razočarale. Neki so pobrali hitreje, nego so mislili, da bodo. Kupčija se razvija le polagoma. Vsakdo upa, da se bodo cene izboljšale, ker je letina v drugih državah še slabša.

Za nagrobnik dr. Brunčka, pok. sreskega po-glavarja, ki je pokopan na našem pokopališču, so pokojnikovi tovariši pri kr. banski upravi v Ljubljani nabrali znesek Din 660.— ter ga nakazali inicijatorju nagrobnika.

Polinska
TVORNICA CIKORIJE

Težka nesreča kolesarja

Padel s kolesa ter dobil težke poškodbe na glavi

Jesenice, 18. oktobra.

Neštetokrat smo že opozarjali po časopisih, oblastih in drugod, naj bi vsi vozači, kakor tudi kolesarji vozili previdneje in počasneje, zlasti pa po cestah in strmih klanecih, kjer se vrši velik promet osobito v opoldanskih urah, ko zapuščajo osnovnošolska mladina pouk, ki se ne zna dobro čuvati pred prometnimi nevarnostmi.

Nepojmljivo se zdi pametnemu človeku, ko vidi kolesarja, kako z velikansko naglico hiti po klanecu navzdol, kot da bi bogsigvedil koliko izgubil, ako bi prišel nekaj minut kasneje na željeni cilj.

Na cesti, ki pelje od železniškega mostu pa do pošte na Savi, je zelo strm klanec, ki je nevaren zlasti brezbrzi in lahkomiselni kolesarjem, ki s strahovito naglico nepravilno vozijo ter ogrožajo z življensko nevarnostjo sebe ter mimoidoče.

Po omenjeni cesti je počasi vozil s kolesom g. Ciril Čop, ki je uslužben pri KID na Javorniku. Ko je privozil do hiše, kjer stanuje g. Šetine, je isti nenadoma zagledal sebi nasproti vozečega kolesarja, kateremu se je takoj umaknil. Bil je to 33-letni tovarniški delavec g. Nemec Stefan, ki se je peljal proti domu na Javornik. Hoteč se umakniti g. Čopu, je izgubil ravnotežje na kolesu, zato je v največjem diru padel z glavo naprej na trda cestna tla ter nezavesten obležal v mlaki krvi. Prvo pomoč mu

Dnevne vesti

— Kraljev dar za tuberkulozne. Nj. Vel. kralj je blagoslovil in podaril Zvezi dobrodelnih društev v Jugoslaviji, ki je pod pokroviteljstvom kraljeviča Tomislava, dar 30.000 Din kot svoj delež za zgradbo sanatorija za tuberkulozne na Avali. Zveza se je zahvalila za plemenit dar in izročila denar fondu za zgradbo sanatorija.

— Spomenik kralju Petru v Banja Luki. Ban Miloslavjević je prevzel častno predsedstvo odbora, ki bo postavil v Banjaluki spomenik kralju Petru Osvoboditelju. Odbor je nabral za spomenik že 650 tisoč Din. Zemljišče za spomenik bo dala mestna občina.

— Premestitve v profesorski službi. Na predlog ministra za prosveto in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta so premeščeni po potrebi službe: dr. Kajetan Ganter, suplent gimnazije v Novem mestu (I-9) na gimnazijo v Celju, Ivan Zobeč, profesor v Novem mestu (I-7) na gimnazijo v Murski Soboti, Franc Stanear, suplent v Kočevju, na gimnazijo v Novem mestu.

— Visoko počaščenje Slobodana Jovanovića. Kongres Mednarodnega instituta za mednarodno pravo je imenoval za svojega dopisnika člana predsednika Akademije znanosti v Beogradu g. Slobodana Jovanovića.

— Teaterska borza v Beogradu. Iz Beograda poročajo, da bo začela s 1. novembrom poslovati teaterska borza, ki bo posredovala angažmaje igralcev domačinov, pa tudi gostovanje tujcev. Borza bo pod državno kontrolo.

Primarij dr. FR. DERGANČ
se je vrnil s študij-
skega potovanja in
ZOPET REDNO ORDINIRA
od 11. do 1. ure.

Ljubljana, Komenskega ul. 4.

— Razpis glede dobave gnojničnih sesalk. Kr. banska uprava Dravske banovine razglasa: V naprej se ne bodo več upoštevale prošnje, ki jih vložijo posamezniki za prispevke pri nabavi gnojničnih sesalk. Upoštevale se bodo samo prošnje, ki jih vlagajo občine za svoje občane ali kmetijske organizacije (zadruga kmetijske podružnice itd.) za svoje člane. V prošnjah morajo biti točno navedene dimenzije gnojničnih jam in dolžine potrebnih sesalk. Prispevki se priznavajo do tretje vrednosti sesalk.

— Pomlad v Splitu. V Splitu je nastalo lepo pravceto spomladansko vreme. V kopališčih zopet kar mrgoli zlasti mladine.

— Zaključna okrožna gasilska vaja v Zagorju ob Savi. Preteklo nedeljo je polagalo III. okrožje litijske gasilske župe v Zagorju bilanco svojega letnega delovanja. Vršila se je na Repniku (Podkraj) okrožna zaključna vaja. III. okrožje gasilske župe Litija, ki ga tvorijo prostovoljna gasilska društva v Zagorju, Kotredžu, na Lokah in Mediji-Izlakah, je z nedeljsko vajo dokazalo, da je v polni meri kot delu, ki ga vrši bližnjemu v korist. Ob 14. uri se je s kraja »požara« daleč v dolino začel alarm. — Na Repniku gori! Vsa štiri društva so bila skoro istočasno na mestu. Vaja je uspela v vsakem oziru odlično. Pohvalno je omeniti strogo disciplino moštev; izkazalo se je zlasti v hitrem razvijanju in napeljevanju cevi preko strmega terena. Prvi smo opazili pri tej vaji tudi gasilski naraščaj PGD Zagorje. Odobravati je treba vzgajanje naraščaja, vendar se istega ne sme preobčutiti in jemati k požaru. Bolj primerno je pač, da se priuči gasilnemu orodju v gasilnem domu (z brizgalno operirati pa otroci itak ne morejo). V splošnem smo v nedeljo videli, da so naši gasilci dobro izvežbani. Lahko se zanesemo, da nam bodo v potrebi strumno priskočili na pomoč, kar so imeli že večkrat priliko pokazati. Vodstvu društev, zlasti pa vodji nedeljske vaje, župnemu podnačelniku g. I. Hočvarju, moramo na uspehu čestitati.

Najtrpežnejša

in najbolj higijenična je aluminijasta kuhinjska posoda, katero dobiš najceneje in v največji izbi pri trvdki s železino 103

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35.

— Vzdrževanje nadaljevalne šole v Toplicah pri Zagorju. Upraviteljstvo obrtne-trgovske nadaljevalne šole v Toplicah pri Zagorju ob Savi nas naproša, da izpopolnimo članek: »Vzdrževanje nadaljevalne šole v Toplicah pri Zagorju« v naslednjem: Ta šola ima pripravljali razred in vzporednico k prvemu razredu, ter je trirazredna. Vse te razrede posejajo vajenci. Poleg tega obsega tudi prvi in drugi razred za vajenke in mešani trgovski tečaj, v katerem je dobre 1/4 vajenk. Skupno imamo že drugo leto otvorenih 8 razredov s pripadajočo vzporednico in posameznimi oddelki. — Dalje ni istina, da se prizadeva občina Ržiše (ne Tržiše!) hoče otesti nadaljnega prispevka, ampak stojimo z njo v povsem zadovoljivih odnosih in v popolni harmoniji s pristojnim šol. odborom. Od te imamo zagotovilo, da bo tudi v nadalje prispevala po številu učencev, oziroma proporcijo za zagorsko občino. Občina Ržiše je dala svoj prispevek ne samo za 2 leti, ampak dosedaj za tri šolska leta.

— Sleparska Danica s iskročimi očmi. V Kraljevići so aretirali neko Danico Abel in njenega moža, ki je izvalila od raznih petičnih moških velike vsote. Može so na policiji izjavili, da ima Danica take oči, da so ji dali velike vsote denarja, samo če jim je rekla besedico. Nekemu iz Amerike se vrnivšemu fantu je odnesla kar 12 tisoč dolarjev.

— Muke zakonske žene. V Stanjih Banovcih živi Ilija in Katica Skorupna v večnih prepirih. Ilija je svojo ženo pretepal in jo mučil na vse načine. Revica je morala po več dni ležati, tako jo je trpinčil. Ponoči jo je nena doma zbudil in ji nastavljal nož na grlo in prisel mu je morala, da ne bo nikomur povedala, kaj dela z njo. Pred dnevi je pa Katica obupala in je izpila strup. Pobesneli mož ni pustil sosede v hišo na pomoč, dokler ga niso aretirali orožniki.

Polenovko namočeno

sir, sardine, žunko

Gavrilović - salamo

ter razno specerijsko blago priporoča
F. R. KOVACIĆ, Ljubljana, Miklošičeva 34.

— Zverinski mož. Neki Josip Grgec iz Bistre pri Zagrebu je izvršil strašen zločin nad svojo ženo Dobro. Bila je lepa in polna življenja, on je bil pa na njo ljubesumen. Zato jo je privezal na stol in jo sleklet ter začel obdelovati z ročajem motike. Tepel jo je po vsem telesu, le po glavi ne. Nato jo je trpinčil z žarečo žico po vsem životu ter jo težko poškodoval. Na njene klice na pomoč so končno prišli sosede in hoteli zverinskega moža linčati, kar so preprečili orožniki, ki so ga odpeljali v Zagreb. Ubogo ženo so pa odpeljali v bolnico s težkimi poškodbami in opeklinami po vsem telesu.

Priporoča se

595

Modno krojaštvo

za civilne obleke in uniforme
Julij Šemrl, Ljubljana, Kolodvorska 26.

Točna postrežba — cene zmerne.

Ljubljana

Nedelja, dne 19. oktobra 1930, žegnanska.

Pravoslavni: 6. oktobra, Spasenija.

Ponedeljek, dne 20. oktobra 1930, Feleccijan.

Pravoslavni: 7. oktobra, Raša.

Nočno službo imata v nedeljo lekarni Sušnik

na Marijinem trgu in Kuralt na Gospodovski cesti, v ponedeljek pa Trnkoci na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

— Odhod divizijskega generala Save Tripkovića. Kakor nam javljajo s komande dravske divizije, bo dosedanji komandant dravske divizije general Sava Tripković odpotoval na svoje nove službeno mesto v Beograd v ponedeljek ob 9.30 dopoldne v beograjskim brzovlakom. Na kolodvoru se bodo od njega poslovili oficirski zbor dravske divizije in zastopniki raznih korporacij in organizacij.

— Ljubljanski Sokol naznanja svojemu članstvu pretužno vest, da je po dolgem bolehanju preminul naš dolgoletni in zvesti član brat Jan Ružička, evidenčni inspektor v pokoju. Blagopojni je bil vzor Sokola, ter se je z mladeniškim navdušenjem zanimal za napredek našega društva tudi v času, ko ga je bolezen priklenila na posteljo. Naša dolžnost je, da ga spremimo na poslednji poti v čim večjem številu. Zbirali se bomo v nedeljo 19. t. m. ob 4. popoldne pred domom žalosti, pod Turnom št. 3. Kroj civilni z znakom. Blagopojniku časten spomin! Odbor.

— Evidenca motornih vozil. Važno za avtomobiliste! Arhivskemu uradniku policijske policijske uprave g. Zvonimiru Gregoriču bo ob 20. t. m. poverjeno vodstvo evidence vseh motornih vozil, osobito prijave in odjave vozil, kakor tudi njih registracija.

— Promenadni koncert muzike 40. p. p. »Triglavskega« bo danes 19. t. m. ob 11. uri v »Zvezdi«. Spored: Čerin: »Popadijo Lenčec, srpski marš.« — Šebor: »Svetani sprevod iz« »Templari na Moravic.« — Offenbach: »Hofmanove pripovedke.« — Hruby: »Rendezvous pri Leharju.« — Jakl: »Odmevi iz naših krajev.« — Dirigent višji kapelnik dr. Josip Čerin.

— Pogreb inspektorja Jana Ružičke. Pogreb predvčerajšnjim umrlega evidenčnega inspektorja Jana Ružičke bo danes popoldne ob 16. uri iz hiše žalosti Pod Turnom (Grad Tivoli) na pokopališče k Sv. Križu.

— Pocenitev kruha v Ljubljani. Začeni s sredo, dne 22. t. m., se poceni v Ljubljani bel kruh od 5.— na 4.50 Din, črn in ržen kruh pa od 4.50 na 4.— Din. To znižanje se je izvršilo v sporazumu s tržnim uradom in pekovski zadrugo.

— Statistika članstva OUZD v Sloveniji. Za mesec september je izdal ljubljanski OUZD kratko statistiko o gibanju članstva pri uradu. Koncem septembra je bilo 101.663 članov, od teh 69.706 moških in 31.957 žensk. Bolnikov je bilo v septembru 2612, od teh 1519 moških in 1093. V odstotkih je bilo bolnikov 2.57%

od celotnega članstva Celotna dnevna zavarovana mezda je znašala v septembru 2.741.467.60 dinarjev, od tega zneska odpade na moške 2.088.977.60 Din in na ženske 652.490 Din.

— Okraden akademik. Na Glincah stanujoči akademik Fran Petré je naznanil policijskemu stražniku Al. Grudnu, da mu je v petek zvečer neki mladenič iz dvorane DZ na Miklošičevi cesti ukradel črno usnjato listino v kateri je bilo 420 Din gotovine, namreč 4 bankovci po 100 Din in 2 po 10 Din. Istočasno je bila iz dvorane odnešana godbenemu društvu »Zarja« karbidna svetiljka.

— Aretacija potepinčica poniglavčka. V petek okoli 11. dopoldne je mesar I. Rebolj zapazil na lžanski cesti precej visokega, suhljatega dečka, ki se je dokaj sumljivo vedel. Oozoril je nanj stražnika, ki je dečka povabil na stražnico. Tam je deček priznal, da je pred letom pobegnil iz državnega vzgojevališča v Glini, kjer se ni dobro počutil in ljubi bolj zlato svobodo. Ves čas se je klatil okrog, zlasti po Dolenjskem. Povedal je, da se imenuje Ivan Gašparovič in da je doma od Pakraca. Pridržali so ga začasno v policijskem zatvoru.

— Drobiž policijske kronike. Policijski upravi je bila v zadnjih 24 urah prijavljena tatvina denarja, dalje roparski umor na glavni carinarnici, izgred dveh zakoncev in pretep, 6 ponočnjakov zaradi kaljenja nočnega miru, nepredvidna vožnja z avtomobilom in težka telesna poškodba, 3 pregreški avtopredpisov in 2 pregreška cestno-policijskega reda.

Najbolj pošteno Vas postreže
z zimskimi oblačili

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Maribor

— Visoko imenovanje slovenskega častnika. Generalni kapetan g. Anton Sabati, sin vpoškojenega nadučitelja iz Gornje Polskave, je bil te dni imenovan za pomočnika načelnika generalnega štaba poveljstva kraljeve garde v Beogradu. Obenem je prevzel tudi pouk v vojni akademiji.

— M Zaprisega vojaških gojencev. K današnji zaprisegi novih gojencev inženjske podčastniške šole v vojašnici kralja Petra, ki bo ob 10. dopoldne, je vabljeni tudi občinstvo.

— Lekarniško službo. Nočno lekarniško službo ima od danes opoldne do nedelje 26. t. m. opoldne lekarna Vidmar »Pri sv. Arehu« na Glavnem trgu.

— Inspekcija. Pri tukajšnjem državnem tožilstvu je te dni vršil inspekcijo namestnik višjega državnega tožilca v Ljubljani, g. dr. Avgust Munda.

— Koncert v parku. Danes v nedeljo bo od 11. do 12. ure v Mestnem parku promenadni koncert »Dravec«.

— Preureditev ceste v Framu. Okrajni cestni odbor preurejuje skupno z občino cesto od cerkve v vasi Fram do državnega ceste. Cesta se nanovo fundira in valja, da bo sposobna za izredno velike promete, ki se tam vrše dan za dnem.

— Izvoz sadja. Letos je bil v izvozu sadja že doslej dosežen rekord. Samo vinarska in sadjarska zadruga je poslala preko meje več ko 300 vagonov.

— Otvoritev dupleškega mostu preložena. Okrajni cestni odbor nam sporoča, da se mora zaradi nepredvidenih zaprek otvoritev novega mostu čez Dravo pri Dupleku preložiti ob 26. t. m. na nedeljo 9. novembra. Vsi, ki so prejeli vabila, naj vzamejo to na znanje. Spored ostane.

— Opozorjamo še enkrat na današnje tombolo tukajšnjega aerokluba ob 11. uri na Trgu svobode. Glavni dobitek znaša 62 odstotkov od razprodanih vstopnic za meeting na Teznu.

— Ljudska univerza v Mariboru. V ponedeljek 20. t. m. ob 20. uri se prične večja skupina predavanj, ki bo obravnavala duševno in telesno stran najmanjše, a najvažnejše stanice človeštva, rodbine in otroka. Uvodno predavanje bo imel naš odlični pedagog in psiholog g. univerzitetni profesor dr. Osvald iz Ljubljane. V petek 24. t. m. bo pa predaval profesor teologije g. dr. Kovačič o svojih spominih na koroški plebiscit.

— Stanje pri »Grafu«. Trenutno se mudi v policijskih zaporih 15 gostov, 7 jih čaka na odgon, 4 čakajo na kazni zaradi nedovoljenega prekočenja meje, 1 je zaprt radi tatvine, 3 pa radi razgrajanja.

— Železničarska tombola bo nepreklicno v nedeljo 19. t. m. ob 14.30. uri na Trgu svobode. Vabimo cenj. občinstvo k nakupu tombolskih srečk, posebno v predprodaji pri mizicah na raznih ulicah in trgih. Opozorjamo, da nudimo za tombolo krasne glavne dobitke, ki so na ogled v izložbi Wesiak na Aleksandrovi cesti. Izven tega je še več dobitkov znatnih količin premoga. Posebno še tudi opozorjamo na krasni šivalni stroj »Singer«, sicer najmodernejšega tipa. Ne zamudite te izredno ugodne prilike ter si vsi nabavite srečke za to zaključno letošnje tombolo! — UJNZB. Podružnica Maribor. 611

— Zaključitev tečaja za avtogenično varenje. Včeraj dopoldne ob 11. uri je bil slovesno zaključen 14-dnevni tečaj za avtogenično varenje, katerega je priredil urad za pospeševanje obrti Zbornice za TOI. Tečaj je posečalo 30

slušateljev. Teorije jih je učil inž. Knez, praktičnega varenja pa varilniški mojster Djuka novič. Ruš. Spričevala je po krajšem nagovoru razdelil svetnik zbornice g. Andrej Oset. Govoril pa je nato še g. Humer.

— Likof na Pohorju. Zgradba počitniškega doma mariborskih mestnih uslužbencev na Pohorju je že tako daleč napredovala, da je priredila zadruga, ki gradi ta dom, danes ob 10. dopoldne za svoje člane in za zaposlene delavce malo slavnost z običajnim likofom.

— Obmejni promet v septembru. V mesecu septembru je prišlo preko Maribora v Jugoslavijo 4340 Jugoslovancev, 4934 Avstrijcev, 852 Čehoslovakov, 753 Nemcev in 750 drugih, skupaj 11.639 oseb. Odšlo pa je preko Maribora 4862 Jugoslovancev, 5827 Avstrijcev, 1539 Čehoslovakov, 861 Nemcev in 732 drugih, skupaj 13.875 oseb.

— Sanatorij v Mariboru. Gosposka ul. 49, tel. 2358. Najmodernejše urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aparatami. Lastnik: primarij dr. Mirko Černič, specialist za kirurgijo.

— Aretacije. V petek je policija aretirala 6 oseb, po eno radi prepovedanega povratka, šofiranja brez dopustila, razgrajanja, tajne prostitucije in dve radi prevare.

— Priložnostni greh. Šestnajstletna J. M., služkinja v neki tukajšnji gostilni, je plačilni natakarica po malem izmikala manjše denarne svote iz miznice. Ovadena policiji je dejanje priznala, rekla je, da sta jo pripeljala priložnost in pa pomanjkanje, ker ji oče vzame ves denar, ki si ga prisluži.

— Tatvina aktovke. Hinku Hojnku, krojaškemu pomočniku iz Slivnice je v petek zvečer izginila vgladališču 130 Din vredna aktovka.

— Tepeni posredovalec. Zena izvoščka Ludika P. je naprosila hlapca, da bi posredoval pri možu, da se vrne k nji in ji da denar za družino. Posredovalec pa je slabo naletel. Gospodar ga je ozmerjal in pretepel, tako da je krvavel.

— Razgrajanje. V petek je 18 letni ključavničar Viktor Š. tako razgrajal doma in grozil o pokoljen, da sta sestri zaprosili za policijsko intervencijo. Mladeniča so odpeljali h »Grafu«, da se pomiri.

— Nezgoda. V petek popoldne je avtotaksnizvošček Andrej Aspernik iz Celovca podrl na Aleksandrovi cesti na tla Josipa Mohoriča iz Poljčan, ki je pri tem dobil več prask po levi nogi in si raztrgal tudi hlače. V odškodnino mu je Aspernik dal 50 šilingov.

— Vlomilska družba izročena sodišču. Vlomilska trojica Geiger, Pust in Fak, ki je bila te dni aretirana zaradi neštetihi zločinov, je bila v petek izročena sodišču.

Uboj dijaka Stanka Bezjaka pred sodiščem

Pred senatom trojice je bila včeraj pri mariborskem okrožnem sodišču razprava proti Rudolfu Pečeniku, vinogradniškemu čuvaju iz Krčevine, ki je dne 23. septembra na skrajno surov način z okovano čuvajsko palico do smrti pobil bežečega dijaka Stanka Bezjaka. Pečenik je bil obsojen zaradi zločina proti življenju na 8 leta robije in 5-letno izgubo častnih pravic.

Sigurno in hitro vožnjo v megli Vam omogoči

edino „MEGLOLOM“

(Nebelbrecher) 601

ki prodira s svojimi barvnimi žarkimi meglo. S tem preprečite nesrečo. Še danes zahtevajte v lastnem interesu naš cenik. Generalno zastopstvo za avtopribor

M. Šušteršič, Maribor, Tattenbachova 26

Celje

— Danes vsi k odkritju Puncerjevega spomenika v Braslovčah! Celjani odidejo k odkritju z vlakom ob 13.50. Vsakdo naj kupi tudi vozni listek za nazaj, da ne bo navajala pri kolodvorski blagajni v Prezeli. Sokolsko društvo v Celju se ga udeleži z deputativjo v kroju. Članstvo naj se deputaciji priključi.

— Smrt stare in ugledne Celjanke. Včeraj jutraj je v Cankarjevi ulici št. 7 preminula ga. Antonija Hočvar iz stare narodne rodbine Hočvarjev. Pokojnica je dosegla visoko starost 79 let. Bila je blaga dama, ki je svoje vzgojila vse kar v strogu narodnem duhu. Pogreb bo jutri v ponedeljek ob 16. uri iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. Žalujoči rodbini iskreno sožalje.

— Smrtna kosa. 17. t. m. je na Mariborski cesti 19 umrla 79-letna zasebnica ga. Jera Dimc. — V javni bolnici je 17. t. m. umrl 23-letni redov 7. čete, 39. polka, Male Kokič iz Novega Grada v Primorski banovini.

— Premestitev v vojaški službi. G. podpolkovnik Sekula Boškovič od celjskega vojnega okruza je bil premeščen k vojnemu okrogu v Krusevac in je te dni nastopil svoje novo službeno mesto.

— Izgube in najdbe. Na ljubljanski cesti je bil izgubljen zlat prstan z dragulji. — Ušel je kanarček, ki naj ga oni, h kateremu se je zatekel, vrne proti nagradi Riči Semrov. Glavni trg 18/II. — V parku se je našla majhna flobert-piščola, na Slomškovem trgu pa zenska ročna torbica.

— Ljudsko vseučilišče. Jutri ob 20. predava na meščanski šoli g. R. Čech z Dunaja o turističnih lepota Avstrije ob skioptičnih slikah.

— Zalni dan UVi v Celju bo jutri v ponedeljek. Ob 8. jutraj se bo brala v župni cerkvi zadušnica za vse padle borce.

Občinska seja v Novem mestu

Novo mesto, 16. okt.

V četrtek ob 5. pop. se je vršila v mestni občinski posvetovalnici redka seja občinskega zasedanja pod županovim vodstvom.

Po odobritvi zapisnika zadnje seje se je kot prva točka obravnavalo imenovanje novo nastalih preimenovanje nekaterih starih ulic. Preštevilčenje hišnih števil se bo izvršilo kasneje v sporazumu v davčno in katastersko upravo. V Kandiji so dobile ceste in ulice sledeča imena:

a) Ceste: 1.) Od mostu proti Zabji vasi do občinske meje: Zagrebška c. 2.) Zabja vas-Gotna vas: Karlovska cesta. 3.) Od mostu čez Grm do Gotne vasi: Trdinova cesta. 4.) Od mostu ob obrežju Krke mimo moške bolnice do Drske: Šukljeva cesta. 5.) Od moške bolnice do kand. kolodvoru: Šmihelska cesta. 6.) Od mostu proti Ragovemu logu: Ragovska cesta. 7.) Stara cesta v Gor. Kandiji od Reclja do Karasa: Kandjska cesta. 8.) Od starega mostu do Klemenčiča: Resljeva cesta.

b) Ulice: 1.) Od Zabje vasi čez Grm v Šmihel: Skalickjeva ulica. 2.) Od vile Elze mimo Kleindienste: Zlogarja-Jevškove tovarne do Bartoletove vile: Prešernova ulica. 3.) Nova ulica od Klemenčiča mimo Veselovih vil: Štemburjeva ulica. 4.) Na kandjskem kolodvoru paralelno s progom: Gortanova ulica.

Novomeške nove kršene in preimenovane ceste in ulice so: 1.) Od okrožn. sodišča do stare Ločenske ceste: Cerdečeva ulica. 2.) Od Ferliča mimo osn. šole in gimnazije: Ferdinand Seidlova cesta. 3.) Iz te vodi v uradniško kolonijo Režkova cesta. 4.) Od novega do starega mostu: Pugljeva cesta. 5.) Nekdanja Dolga ulica bo zdaj Vrhovjeva ulica. 6.) Nekdanja Ulica za šolami bo zdaj Detelova ulica. 7.) Bivša Solska ulica se spremeni v Jenkovo ulico in nekdanja 8.) Tesarska ulica v Ulico 6. septembra. 9.) Stara Ločenska cesta ostane. 10.) Dočim se Ključavničarska ul. črta in združi s Florjanskim trgom. 11.) Ljubljanska cesta vodi sedaj od Glavnega trga do Kastelice v Bršljinu. 12.) Cesta čez Marof: Tavčarjeva cesta. 13.) Staro pokopališče bo v nekaj letih Kettejev park, ki ga bo dčil pesnikov spomenik. 14.) Od Kobetove trgovine mimo Sokolske doma do mostu: Sokolska ulica. 15.) Od trga Kramljeviča Petra do Kapitlja: Župančičeva ul. 16.) Pred jetnišnico bo: Pred sodiščem in 17.) Mala ulica pred tem: Sodna ulica. 18.) Bivša Prečur ulica se prekrsti v Vavpotičevo ulico. 19.) Od Kina Meteor do ženske bolnice: Defranceschijeva ulica. 20.) V Bršljinu od drž. ceste do Klemenčičeve tovarne: Krekova ulica in na drugi strani proge pa 21.) Försterjeva ulica.

Dalje se regulacijski načrt Novega mesta po novno odobri in predloži gradbeni direkciji.

Posedstvo bivšega šol. kuratorija, ki je zdaj last Usmiljenih bratov v Kandiji, so isti ponudili mestni občini v prvi vrsti v odkup, ker bi občina tam zgradila občinsko ali morda sresko ubožnico. Občinski odbor se v principu izreče za nakup, spusti se z lastniki v pogajanja, pri katerih bo mestna občina stavila tudi svoje protiterjativne, ker je v ono poslopje zabila več desetisočakov. Naj bi našla pogajanja na obeh straneh polno uvidevanje, da bi se spomlad čez lahko pričelo z graditvijo tako nujno potrebne mestne ubožnice!

Stavbni zadrugi javnih nameštencev in upokojencev se prizna lastninski prenos nekaterih na novo zazidanih ali projektiranih stavbnih parcel. Na tako zvanih Gutmanovih njivah je bilo od mestne občine doslej oddanih imenovani zadrugi 36 stavbnih parcel m² po 1.—Din in s tem omogočen nastanek novega Novega mesta, ki je čisto uradniški del in ki nosi zdaj ime po možu, kateremu se ima največ zahvaliti za svoj obstoj, po mestnem županu dr. Režku.

Več interesentov se je oglasilo, da bi zidalo na starem kandjskem semiščju. Ker je ta svet odločen v druge svrhe, se parcelacija istega za enkrat ne izvrši in se počaka do pomladi.

Tujakoprometne razstave, ki bo prihodnje leto v Ljubljani, se udeleži tudi Novo mesto. Da bi dobili izpeljavo tega načrta v roke ljudje, ki imajo smisel in sposobnosti za to, da ob slednjem tudi Novo mesto saj polagoma postalo to, v čemer edinem mu je pričakovati bodočnosti: uvaževano letovišče.

Kmetijski šoli na Grmu se dovoli grabiti listje v mestni hosti. Šola bo uredila in prenovila obč. sadovnjak nad novim pokopališčem. Za vsako novo vsajeno drevo dobi voz listja.

Čuti so bile dalje pritožbe nad delom pri Kojnjačiji. Sklepalo se bo ob kolavadičiji. Tudi radi sapiranja vodovoda preko noči so ugovori. Bršljinčani se pritožujejo, da jim še vedno okrog poldne zmanjka vode v vodovodu. Zahtevajo tudi prepotreben trotoar od obč. načelstva do kolodvora.

Ob koncu javne seje se župan spominja bratov Čehoslovakov, ki so ob tržaski tragediji pokazali toliko umevanja in bratske ljubezni, da je potrebno, da se jim za to zahvali vse narod. Prečital je nato sledečo resolucijo:

»Povodno krutega preganjanja in trpinčenja naših rojakov v Italiji je ves čehoslovakiški narod iz odkrite slovanske solidarnosti in ljubezni do našega naroda dal izraza svojemu ogorčenju nad tem postopanjem ter nas podkrepil v prepričanju, da nismo v boju za pravice svojih sorojakov osamljeni, temveč da računamo lahko vsikdar na njegovo izdatno pomoč.

Smatramo za svojo dolžnost, da izrazimo vsemu čehoslovakiškemu narodu našo najiskrenejšo zahvalo za vse izraze sočutja.

Zvestoba za zvestobo. Resolucija je bila z viharimi vzkliki »Živela Čehoslovaki!« soglasno sprejeta in podpisana od celokupnega mestnega obč. odbora.

V tajni seji se prošnja Ferlič Pavle, bivše obč. uslužbenke, za plačilo odkodnine zavrne. Pa pa se zavaruje obč. tajnika in plača vse zapadlo.

Restvratel hotela Koklič Alojzij Polajnar je kupil hotel Union in ga bo povsem moderniziral in tudi zunanje povsem spremenil. Bo za goranj del mesta pravi okras. Za veliko stekleno verando rabi še nekaj prostora in tega mu je obč. odbor odobril proti plačilu Din 100.— za m².

Na prošnjo Ivana Osolnika za podelitev pravice javne tehnične, se odbor izreče za krajevno potrebo.

V občinsko zvezo se sprejmeta Knajter Marija in Prečke ter Simen Jerin iz St. Petra, dočim

Manufaktura

Rebokod

Ljubljana, Aleksandrova c. 8

se prošnja A. Polajnarja zavrne, ker isti ne hiva še deset let v Novem mestu.

Dalje je še nekaj prošelj glede vodarine in postavitve električne razsvetljave in priklapljenja elektr. toku, ki pa se vse zavrnejo.

Društvo slepih se nakloni Din. 200.—.

Dolenjci za povzdigo Dolenjske

Novo mesto, 18. oktobra.

Danes je izšla propagandna brošura »Dolenjska metropola Novo mesto«. Kakor ugotavlja urednik brošure g. Anton Podbevšek, novinar iz Ljubljane, so članke prispevali razni krajevni činitelji, tako da je brošura izraz cele Dolenjske in Bele Krajine. Številni inserati iz vseh dolenjskih krajev in od drugod dajejo temu dejstvu močan poudarek.

Brošura ima format osmerke, tiskana je na finem, gladkem papirju ter opremljena z okoli 150 slikami. Zastopani so naslednji avtorji, oz. kraji:

Karol Mohorčič: Ljetovišče in kupališče Novo mesto sa svojem prekrasnom okoliem (v srbohrvaščini); dr. Niko Zupanič, bivši minister: Bela Krajina, deželica solca in grozda; Metlika; Črnomelj; dr. Fran Kulovec, minister v pokoj: Dolenjskih železnice, elektrike, vode in kmetijskih šol; Dr. Stanko Vurnik: Umetnost Dolenjske in njena metropola; dr. Stanko Vurnik: Dolenjci z narodopisnega stališča; Jože Karlovšek: Dolenjske, belokranjske in kočevske stavbe; pater Damiš: Božja pota na Dolenjskem; inž. J. Rataj: Kako kmetuji, Dolenjec, da boš imel dovolj denarja; Gragovi v novomeški okolici; Zgodovina dolenjske metropole; Novo mesto v preteklosti; Ivan Vrhovnik: Spominu prof. Ivana Vrhovca; Novo mesto kot letovišče; Josip Vandot: Iz časov novomeške romantike; K. dogodkom pred 10. leti v Novem mestu; Viktor Markič: Utrinki; K. M.: Industrija v Novem mestu; Državne in zasebne ustanove; Društva, klubi in korporacije v Novem mestu; Advokati in notariji v Novem mestu; Kraji pod Gorjanci; Kostanjevica; M. R., Krško; Skozi Zužemberk, Dvor in Sotesko; Po Mirenski dolini; Sela pri Šumberku; Letovišče Višnja gora in okolica; A. Skubie, dekan: Ribnica, Kočevje.

Kakor je razvidno iz brošure, jo je uredil g. Podbevšek kot lastnik »Picture« prvega zavoda za znanstveno reklamo in umetniško reklamno reprodukcijo v Dravski banovini. Brošura je tedaj prvo njegovo delo, ki jo je uredil kot reklamni svetovalec.

Kako veliko zanimanje za brošuro in kako je bila potrebna, pričajo letaki in lepaki, s katerimi opozarja nanjo novomeško olepševalno in tujsko-prometno društvo.

Novo mesto

Roki sta si izpahnila. Devetletni šolarček Alojzij Pašič iz Semiča je pasel živino. Ko je tekkel vračat kravo, se je spotaknil in padel ter si spahnil levo roko v rami.

Nesreča. Janez Božič, posestnik iz Dol. Oreho-vice pri St. Jerneju je vozil koruznico domov s polja. Slaba pot, visoko naložen voz in ga je mož moral podpirati. Moči so odrekle, voz se je zvrnil nanj in mu tudi izpahnil levo roko v rami. Oba sta v kandjski bolnici.

Škratinka je znova izbruhnila v Novem mestu. Je to že tretji slučaj na dekliški šoli. Zbolela je Jelka Lenassi, učenka III. razreda, hčerka prometnega uradnika drž. železnice.

Nogometna tekma med SK Elanom in SK Ilirijo sen. je v nedeljo popoldne na Lokih.

Občni zbor novomeškega učiteljskega društva bo prihodnjo soboto, dne 25. oktobra ob 9. uri dopoldne na deški osnovni šoli v Novem mestu.

Poroka. V soboto se je vršila v šmihelski cerkvi z velikim slavljem poroka otoškega graščaka Karla Villavicenzio-Margheri z gospodično Lilly Weinlechnerjevo iz Pogancev. Bilo srečno!

Dolenjske Toplice

Pereče vprašanje pitne vode. V zadnjih dneh so poročali časopisi o zanimanju g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje, ki ga je pokazal o priliki poseta in nadzorovanja sanitetnih naprav v Dravski banovini, o preskrbi prebivalstva z dobro pitno vodo. Tako bi bile tudi naše Toplice potrebne preskrbe z dobro pitno vodo zlasti z ozirom na kopališke goste, ki leto za letom prihajajo v večjem številu v Dol. Toplice in se tako pogosto pritožujejo radi pomanjkanja vode. Resnici na ljubo moramo pač povdarjati, da se sedanji gospodarski odbor z gosp. Ivanom Žvanom na čelu resno trudi spraviti vodovod v red in preskrbeti Toplice s stalno in dobro vodo. A ves trud g. Žvana do sedaj še ni imel zaželenega uspeha, ker sedanjega vodovoda ni mogoče spraviti v red. Vodovod, ki je bil napravljen pred več kot 20 leti, je bil nesrečno izdelan, ker se graditelji pač niso ozirali na kraški svet, kar je bila ena glavnih napak, ki ovira redno davanje vode v kopališče Toplice. Voda namreč pod jezom uhaja radi kraških votlin in ob času suše je tako pomanjkanje vode, da je turbina ne more črpati. Vseled tega bi bila nujna potreba napraviti nov jez, ki bi zajel vso vodo in zadržal nje odtok. Naprava novega jez pa je zaradi splošne krize skoro nemogoča brez izdatne banovinske ali državne podpore, zlasti še ker so poleg novega jez potrebna tudi druga popravila. Pred kratkim je dal g. načelnik Žvan popraviti turbino, ki je sedaj po izreku strokovnjaka v prav dobrem stanju, a vodovod kljub temu zelo redko deluje in so Topličani večidel navezani na vodo iz studencev, ki pa v higijenskem oziru nikakor ni priporočljiva za

Ne odlašajte

več, kajti zima bo skoro tu.

Vi rabite

suknjo, obleko, perilo itd.

Kreditiramo

Vam na 6 mesečnih obrokov. Posetite nas! Zahtevajte potnika!

uporabo kot pitna voda in se je le čuditi, da se še ni pojavila vsled uživanja nezdrave vode kakšna resnejša epidemija. Zeleti bi bilo, da se zdravstveni svet zavzame za to pereče vprašanje in priskoči topliskemu gospodarskemu odboru na pomoč, da se tako končno že vendar enkrat reši ta, za kopališče Toplice tako važna zadeva.

Krško

Restavracija Kunej na Vidmu je dala lastnica nanovo nrebeliti in preslikati.

Splavarjem je varno voziti samo do Zagreba, ker se je v Seitarjevem selu pod Zagrebom utrgala žica broda in se ta nahaja sedaj pod vodo; zato je hidroteh. oddelk sreskega načel. v Zagrebu po vseh oblastih (srezov, občin in žandar. stanic) obvestil na to nevarnost splavarje do Sav Doline.

Sava je upadla na 1 m nad normalo. Narasli potoki Pašnik in Dul so poplavlili cele doline; prvi se je zlil po vsem polju v Zadovinku, drugi pa je zajel občinsko cesto v vasi Senuše skozi dolžino vasi in preprečil ves vozi promet na Krško. V Krakovskih gozdih stoji vod v obliki naprednega jezera, ker ravninski svet ne naše brzega odtoka vode v Krko.

Letošnji most v glavah vročevrtnic. V ponedeljek 'a napadla Kiler Joža iz Ardrega in Kovačič Franc iz Kale, zvečer prišedši iz gostilne Gorenc v Ardr m, na cesti se nahajajočega Franceta Brinovčarja, pos. v Lomnem, ga pobila na tla in ga tako obdelovala s kolcem in pestmi. — Isti večer je Kovačič gredoč domoj letotako brez povoda napadel posest, sina Franceta Božiča iz Črešenc in tudi njega lahko poškodoval.

Izbor sadnega sortimenta. Po odredbi kralj. banske uprave se vrši v torek, dne 28. t. m. ob 10. uri v obč. uradu v Krškem anketa o izbiranju sadnih vrst posameznim sadnim okolišem, občini nam krškega sresa. K tej anketi so povabljeni poleg obč. kmetijskih odborov tudi naprednejši sadjarji in sadjarski strokovnjaki.

115 dvokoles in 111 lastnikov je bilo naštetih ob priliki popisa, ki ga je izvršila občina na odlok kr. banske uprave.

Običajni Lukežev sejem se vrši v Krškem v ponedeljek, dne 20. t. m.

Rok za prijavo zgradarine poteče z 31. oktobrom, na kar se zamudniki ponovno opozarjajo.

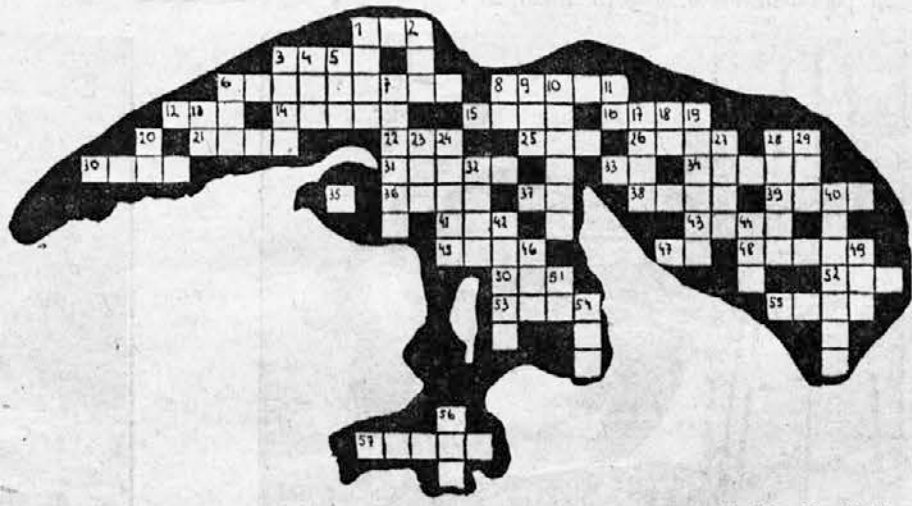
Prenovili so letos precej večjih stavb v mestu. Poleg crarične hiše sreskega načelstva in Obč. hranilnice, ki sta bili zunaj na novo prebeljeni, je preslikal tudi g. Simončič, hranil. blagajnik, hišo v rdečem prav modernem slogu. Prebelil bo tudi še urar P. Obid svojo novo stavbo.

Za občino Krško je kr. banska uprava dovolila, das me obdržati prejšnje napisne table na vasi, ki so bile nabavljene šele lansko leto in stale okrog 20.000 Din, in se zamenjajo, ko postanejo nerabne.

Ribnica

Ceste po trgu. Kar najbolj maliči lepoto Ribnice, to so ceste, ki so zalite z morjem blata, a ne samo v jeseni in zimi, marveč tudi spomladi in poleti. Najslabša je v tem pogledu kolodvorska cesta, čeprav dan za dnem drgnejo z nje blato. V zadnjih dnevih so začeli to cesto razkopavati, ni pa upati, po sedanjih izkušnjah, da bi to cesto temeljito popravili, da bi bilo za vedno konec tega žlebovja, ne pa samo za štiri-najst dni. Istotako je s cesto, ki vodi skozi trg, le da ni tu toliko blata kot na kolodvorski, ker je bila posuta v zadnjem letu. Zaradi prometa bi moral cestni odbor posvetiti vse večjo pažnjo tej cesti kot dosedaj.

Gradbeno gibanje. ZidarSKI mojster g. Alojzij Hren iz Dolenje vasi si je zgradil med lličvo in Klavsovo hišo lepo vilo in s tem izpolnil vrzel med tema hišama. Zunanja dela so že skoro gotova in se bodo že lahko na zimo vsočili.

Vodovodno:

1. Prometno sredstvo. 3. Rodoviten kraj v puščavi. 6. Nasprotnik alkohola. 8. Starešina Jugos. Sokola. 12. Vodna žival. 14. Sredstvo za vodni promet. 15. Ptica. 16. Sesalec. 21. Slovanski knez. 22. Severni sesalec. 25. Žensko ime. 26. Grški slikar. 28. Del kolesa. 30. Ustanovitelj Sokola. 31. Turška vera. 33. Veznik. 34. Evropska država. 35. Znak za prvinjo. 36. Pravoslavni svetnik. 37. Francoski spornik. 38. Za zidarstvo potreben material. 39. Glavni števniki. 41. Domača ptica. 43. Moško ime. 45. Grški bog. 47. Kratica. 48. Portugalsko mesto. 50. Kratica. 52. Skrajni del zemlje. 53. Del neba (mednarodni izraz). 55. Mesto v Jugoslaviji. 57. Ptica.

Navpično:

1. Dom čebel. 2. Del grmičevja. 3. Glavno mesto evropske države. 4. Naziv za očeta. 5. Del hiše. 6. Mesto v Palestini. 7. Predmestje Londona. 8. Reka v Italiji. 9. Žensko ime. 10.

Saje so se vnele. Dne 14. t. m. zvečer je nastal v dimniku hiše klep. mojstra F. Goršeta ogenj. Vnele so se saje v dimniku. Mimoidoči in domači so ogenj pogasili. Gasilnemu društvu ni bilo treba na pomoč.

Kočevje

Kostanjari. Kostanj je letos zelo dobro obrodil. Največ ga je pri nas v krajih proti Kolpi. Odtod ga pripeljejo k nam v mesto na trg. Posebno pred gradom se radi ustaviijo, kjer razpostavijo kostanjari in kostanjarko svoje koše in vreče, polne lepega, debelega kostanja. Ob nedeljah jih je kar do dvajset na kupu. Tako izkoristi danes človek vse, samo da pride do zaslužka. Ljudje so srečni, če do večera naberejo par kovačev, čeprav čep brez hrane pri svojem košu od jutra do večera.

Sejem. V četrtek smo imeli pri nas sejem. Blaga je bilo razstavljenega mnogo, toda kupcev je malo. Pozna se, da ljudje nimajo denarja. Dobri časi so minili. Danes ne hrešijo več po gostilnah harmonike, pa tudi plesa in popivanja ni več. Včasih, ko je bil rudnik in ostale tovarne v polnem obratu, so veljali semjni za praznike. Pa tudi kmetje so si ga tedaj več privoščili, bodisi radi dobre ali pa slabe kupčije. »Glihanja« skoraj ni več čuti. Tudi na živinskem semnju je mrtvo.

Pastoralna konferenca. V župnišču se je v četrtek zbrala duhovščina iz cele kočevske dekanije na konferenco, na kateri se bodo obravnavala vprašanja o verskih in cerkvenih prilikah v kočevski dekaniji.

Prezid

Avto. S prvim oktobrom je prenehal avtobus z redno dnevno vožnjo na progi Starigr-Tršče. Odslej bo vozil samo enkrat na teden, namreč ob sredo.

Osebnost. Na svojo prošnjo je premeščena učiteljica ga. Marija Patik-Poje v Daruvar. Bila je tukajšnja domačinka in je službovala v Prezidu šest let.

Posla. 11. t. m. se je vršila licitacija za vozno pošto iz Starega trga v Prezid. Isto je prevzel g. Mele iz Cerknice, tako da bo počenši s 1. novembrom vozila redno vsaki dan.

Semen. Zadnji semen je bil kljub slabemu vremenu še precej dober. Kupčija je bila živahna, le živine je bilo manj.

Zobozdravnik iz Cebra hodi redno vsaki teden v Prezid in ordinira v hiši ge. Francke Hudolin. Pacientov ima vedno dovolj.

Tetaj za umetno vezenje, ki ga odprti trdka živalskih strojev »Singer«, se bo pričel 20. t. m. v gostilni Prem.

Nov obrat. V hiši g. Pavlina se je nastanil brivec in odprl brivski salon, kar smo doslej zelo pogrešali.

Zopet pretep. V sosednjem Novem kotu sta se zadnjo nedeljo sprla in strela Tine C. in Jakob J. Tinček je odgriznil Japku kos ušesa, a ta je onega udaril s polenom po glavi in ga s tem tako občutno poškodoval, da je moral iskati zdravniške pomoči.

Brežice

Osebnost. Premeščena je za suplenta na učiteljsku v Kastav gđ. Marija Smid, učiteljica na meščanski šoli v Brežicah in diplomirana slušateljica višje pedagoške šole. Gđ. Marija Smid je bila premeščena v Brežice začetkom tega šolskega leta in sedaj že odhaja. Čeprav je komaj mesec dni poučevala na naši meščanski šoli, je takoj zaslovela kot izborna učiteljica. Na naši meščanski šoli je letos pravi neprijeten položaj, ker vedno primanjkuje učnih moči. Tudi menjavanje med šolskim letom ni ravno najboljša za učence. Ravnateljstvo je tudi skrajšalo pouk za nekaj ur.

Prepovedana pot. Po poti, ki vodi od slikarja g. Störgeja do kolodvora, je prepovedan vsak promet z vozili. Na kar najbolj opozarjamo kolesarje, ki so se dosedaj vedno posluževali te poti.

Kolesarjeva neupretnost. V četrtek popoldne je v bližini Artič zadel v obcestni kamen s kolesom učenec IV. razreda meščanske šole v Brežicah Franc Urek iz Globokega. Sreča v nesreči je bila, da se kolesarju ni zgodilo nič hudega; razen strganih hlač je odnesel zdravo kožo.

Nov obrtnik. Dosedajni ključavničarski pomočnik pri g. Radanoviču, g. Adolf Predanič, je otvoril pretekli teden svojo lastno ključavničarsko podjetje. G. Adolf Predanič je znan kot izvrsten delavec v svoji stroki. Zelimo njemu in njegove mu podjetju vso srečo.

Špansko mesto v Afriki. 11. Grška črka. 13. Igralna karta. 17. Reka v Jugoslaviji. 18. Pesnitev. 19. Grm. 20. Ploščinska mera. 23. Gora v Grčiji. 24. Uslužbenec. 27. Mesto na Poljskem. 28. Kritika. 29. Užiti del drevesa. 32. Grški bog. 40. Junaka pesnitev. 42. Reka v Franciji. 44. Glas. 46. Števniki. 49. Riba. 51. Kratica. 54. CO₂ v obliki pare. 56. Znak energije.

Za pravilno rešitev razpisujemo nagrado knjigo: V oklopnjaku okoli sveta.

Rešitve za prihodnjo križanko je vpslati do četrtka.

✱

Prejeli smo 27 pravih rešitev »Mozaika« v št. 108.

Zreb je določil nagradi: Elie Ambroz, Krško — knjigo: Kipling, Džangla in Gabrovsku Juliju, 1. kn, Rožna dolina št. 1, c. XVII. — knjigo: Jack London, Morski vrag.

Smrtna kazen v raznih časih

Boj za ali proti smrtni kazni še ni končan in zakonodaje raznih držav se v tem oziru zelo razlikujejo med seboj. In kakor vse kaže, ta boj tudi še ne bo kmalu končan. Toda naj bo stvar kakor hoče in naj bo smrtna kazen opravičljiva ali ne, eno je gotovo, da se z načinom, kakor so nekdanje smrtno kazen izvrševali, človeštvo ne more posebno ponašati.

Nekdanje so razločevali »navadno« in »poostreno« smrtno kazen. Poseben sodnijski ali eksekucijski red je natanko določal natezanje na kolo, natikanje na kol, četvorjenje in sežiganje. Posebne vrste poostritev je bilo tudi to, če so hudodelca na morišče vlekli po tleh, ali pa če so mu meso trgali z razbeljenimi kleščami. Tudi jezike so jim rezali ali pa prste sekali in ušesa rezali. Tako so poostrovali smrtno kazen zlasti pri čarovnicah in čarovnikih, pri ponarejevalcih denarja in pri požigaleih.

V Nemčiji so ljudi nategovali na kolo še v preteklem stoletju. L. 1829. so nekega Hahna, ki je umoril svojega očeta, nategnili na kolo, v katero so prej pritrdili celo vrsto nožev, da so ga popolnoma razrezali. Vsi prebivalci tistega kraja so morali priti gledat ta grozovit prizor, in celo otroci so dobili en dan prosto v ta namen. To so storili, da bi se ljudje zbal.

V Rusiji so obsodili zločinca, da je moral zmrzniti. Ta način smrtno kazni nam opisuje zgodovinar Karamzin tako: »Obsojenec so postavili na sredo dvorišča na kakšen dan, ko je bil silen mraz, in so ga privezali h kolu. Nato so ga polili z vodo. Iz reveža se je takoj začelo kaditi. Kričati ni mogel, ker ga je mraz preveč tresel. Nato so ga še enkrat polili, druga voda je pa na njem takoj zmrznila. Pri tretjem polivu je obsojenec že zamižal in ustnice stisnil in vse telo je objela trda ledena skorja. Z vodo so ga polivali tako dolgo, dokler ni vse skupaj izgledalo kot en sam velik kup ledu.«

Posebno hude načine smrtno kazni so poznali na Francoskem. Kdor se je pregrešil zoper oblast, tega so najprej štipali pol ure z razbeljenimi kleščami, potem so ga pa polili z vrelo oljem in smolo. Takega že na pol mrtiča so nazadnje nategnili še na kolo ali pa so ga za roke in noge privezali na 4 konje in te pognali na 4 strani, da so človeka raztrgali.

Z vodo so pogajali v smrt v 16. stoletju prešestnice, zastrupljavalke in detomorilke. Prešestnicam so pred smrtjo še sekali roke, če

je tako določil sodnik, detomorilke so pa tudi kar žive pokopavali. Te žrtve so morale nekaj prestati, kar se vidi iz tega, da je marsikateri rabelj svoj posel opustil, ker takšnega trpljenja ni mogel več gledati.

Na naravnost zverinski način pa so mučili pred smrtjo ogrskega razbojnika Roso. Posadili so ga golega na razbeljeno železno ploščo in so ga začeli cvreti. Potem so poklicali zraven njegove nekdanje tovariše, katerim niso dali prej 5 dni nič jesti, in so jih pozvali, naj si vzamejo mesa z »ognjišča«, kolikor ga hočejo — kdor bo jedel, bo prost. Od lakote že obupani ljudje so res snedli truplo svojega nekdanjega vodnika.

Na Angleškem so ljudi drli. Obsojencu so kožo tako dolgo drgnili s soljo, da se je ves olupil. Tudi v olju so kuhali zločince, pa ne samo v Angliji, ampak tudi drugod po Evropi, zlasti ponarejevalce denarja.

Počasi pa so taki izrodki pokvarjene človeške fantazije vendar prenehali in danes smo vendarle že tako daleč, da smo vsaj nepotrebno trpinčenje odpravili.

K volitvam v Avstriji

Slika nam kaže voditelja avstrijskih »hitlerjevcev« Frauenfelda. Hitlerjevci bodo nastopili pri prihodnjih volitvah v Avstriji kot samostojna skupina.

100.000 dolarjev na leto je promale za življenje

Pred newyorškim sodiščem imajo sedaj zanimivo pravdo, kajti sodnik Henry Hovner bo moral odločiti, če ima ženska, ki je navajena na razkošno življenje dolarskega milijonarja, 160.000 dolarjev na leto dovolj za življenje. Gospa Cormick, ki je vložila tožbo, trdi namreč, da s 160.000 dolarjev na leto ne more shajati, ampak da potrebuje vsaj 420.000 dolarjev. Ta ženska je omožena, a njen mož živi že dolgo let čisto sam nekje v Kaliforniji, ker se mu je omračil um. Za svojo dednjo je v testamentu določil svojo ženo, ki pa prejema zaenkrat od vsega 50 milijonskega premoženja (v dolarjih seveda) na leto le 160.000 dolarjev. To je pa po njenem mnogo premalo, da se je morala že zelo zadolžiti. Brat in sestra gospoda Cormicka pa se zahtevata ženo po zvišanju njenega letnega dohodka na 420.000 dolarjev upirata, pripravljena pa sta ji dovoliti na leto 200.000 dolarjev. Žena vtemeljuje svojo zahtevo s tem, da se je premoženje njenega moža v 24 letih popetorilo in zato mora tudi njen delež biti večji. Odvetnik žene je pred sodnikom rekel, da živi gospa Cormick v silni stiski in da mora dobiti takoj 600.000 dolarjev, da bo poravnala svoje dolge. Kako bo

sodnik odločil, še ni znano, vedo pa povedati, da bo odvetnik dobil pol milijona dolarjev nagrade, če tožbo dobi.

Zanimiva železna ograja

V Marijini cerkvi v Wismanju in v cerkvi v Lübecku kažejo dve zanimivi železne ograji, v katerih trdijo, da so »hudičovo delo«. V Wismanju obdaja ograja kristni kamen, v Lübecku pa prižnico. Obe ograji sta narejeni silno zamotano, brez začetka in konca v linijah, razni okraski in orabeske so pa tako med seboj prepleteni, da so že stari, pa tudi moderni kovači zastoj posušali odkriti skrivnost teh del. Nekdanje so bili prepričani, da takega dela človeška roka sploh ne more narediti, in zato so rekli, da je te ograje koval sam hudič, kateremu so dotični mojstri zapisali svoje duše.

V nekem starem potopisu pa beremo o ogravi v Wismarju tole:

»11. februarja l. 1602. so Njegova knežja milost ogledovali železno ograjo ob kristnem kamenu v Wismarju, ki jo je neki kovač tako umetno naredil, da se nikjer ne vidi, kje se okrasek začne in kje se neha. Zato ljudje splošno mislijo, da to delo ni človeško delo.«

Kdo je te ograje naredil, pa še dandanes ne vemo.

Boj proti malariji

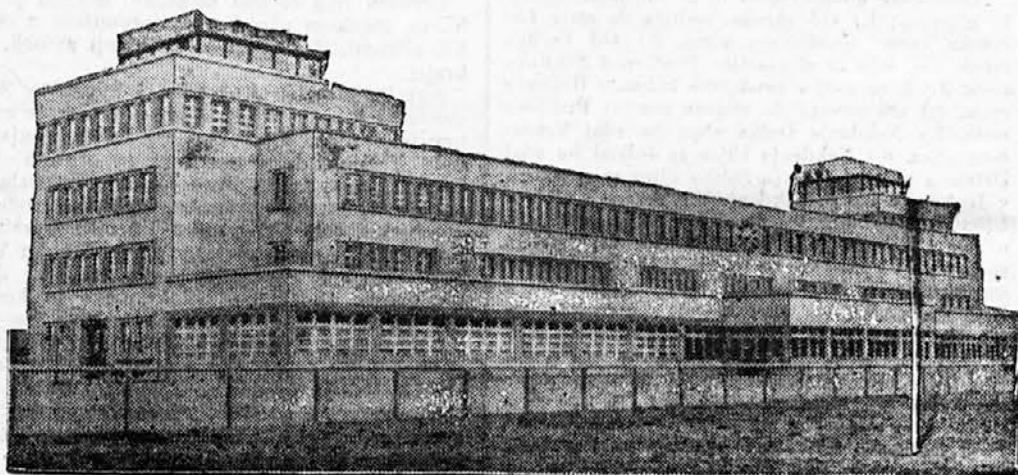
Pri nas in pa v severnih krajih Evrope je malarija že skoro neznana bolezen, ki je pa nekdanj prav močno razsajala tudi pri nas in zahtevala mnogo žrtev. To pa ni toliko zasluga higijene kakor je zasluga kulture in civilizacije sploh, kajti malarije je bilo vedno manj, kolikor manj je bilo močvar in kolikor več je bilo zdravih in suhih stanovanj. Drugače pa je v Italiji in v nekaterih krajih na Balkanu, kjer se še do danes ni posrečilo te nevarne bolezni omejiti. Leta 1929. je n. pr. v Italiji obolelo na malariji 2153 oseb. Sedaj pa so ustanovili v Italiji posebno komisijo, katere naloga bo, da se z vsemi sredstvi loti boja proti malariji.

Najprej so nameravali vsa močvirja politi s petrolejem, toda to je bilo predrago zaradi dragih tehničnih naprav. Zato so se odločili za biološka in kemična sredstva. Biološka metoda obstoji v tem, da posade v močvirjih, kjer se nahajajo ličinke malarijskega bacila, neko vodno rastlino, ki se silno hitro razraste in ki ličinke uničuje. Potem pa denejo v vodo še neko vrsto ribic, ki silno rade žro ličinke. Ke-

mično pa uničujejo malarijsko zalego s tem, da nasipavajo na nevarne kraje cestni prah, kateremu je primešanega nekaj arzenika ali mišnice. Ta prah stresajo na močvirnate kraje iz letal.

Lepi gasilec

Pred sodišči v Parizu niso nobena redkost razprave zaradi skažene lepote. Take tožbe vlagajo navadno plesalke, gledališke igralke in sploh ženske, za katere je lepota kapital. Nikoli pa se še ni pripetilo, da bi obravnavali slučaj zaradi skažene in pokvarjene lepote kakšnega moža. Sedaj se je zgodilo tudi to. Tožbo je vložil neki 23-letni ognjegasec, o katerem trdijo njegovi prijatelji, še bolj pa njegove prijateljice in znanke, da je »posebno lep fant«. Nedavno pa ga je povozil avtomobil in mu zadal precej ran in prask po obrazu. Ko so ga odpustili iz bolnice, je imel preko celega obraza veliko brazgotino. Fant je zatrjeval, da ga ta brazgotina silno kazi in da mu pači vse lice. Šel je pred sodišče, kjer je vložil tožbo na odškodnino za pokvarjeno lepoto v znesku pol milijona dinarjev.

Novo pristanišče za zrakoplove
Slika nam kaže upravnno poslopje letališča.

Kaj premore volja

Krasen zgled, kaj premore človeška volja, nam nudi znani slučaj slepe in gluhe pisateljice Helen Kellerjeve, ki je postala ravno v sled svoje trdne volje slavna prvoboriteljica za ženske pravice. Je pa tudi drugih slučajev dovolj, ki dokazujejo, kako se tudi telesni pohabljeni lahko visoko dvignejo, samo če imajo trdno voljo nekaj doseči.

V Berlinu n. pr. živi in deluje mnogo slepih sodnikov, ki vzgajajo mlade sodne pripravnike. Tudi v Hamburgu in v Draždanah je več takih sodnikov. Nekaj slepcev pa je zaposlenih pri raznih bankah, kjer so odlični pravni zastopniki zavodov. Med berlinskimi odvetniki pa je 50 slepcev.

Tudi slepi vseučiliški profesorji niso posebno redki. V Berlinu je slep profesor bogoslovca, slep profesor filozofije predava v Vratislavi, v Draždanah pa poučuje slepec narodno gospodarstvo.

Med duhovniki v Nemčiji je 14 slepcev, in sicer žive na Bavarskem 3, na Hessenskem 2, na Württemberskem tudi 2, v Bremenu, v Hannoveru in po nekaterih drugih manj znanih krajih pa po 1.

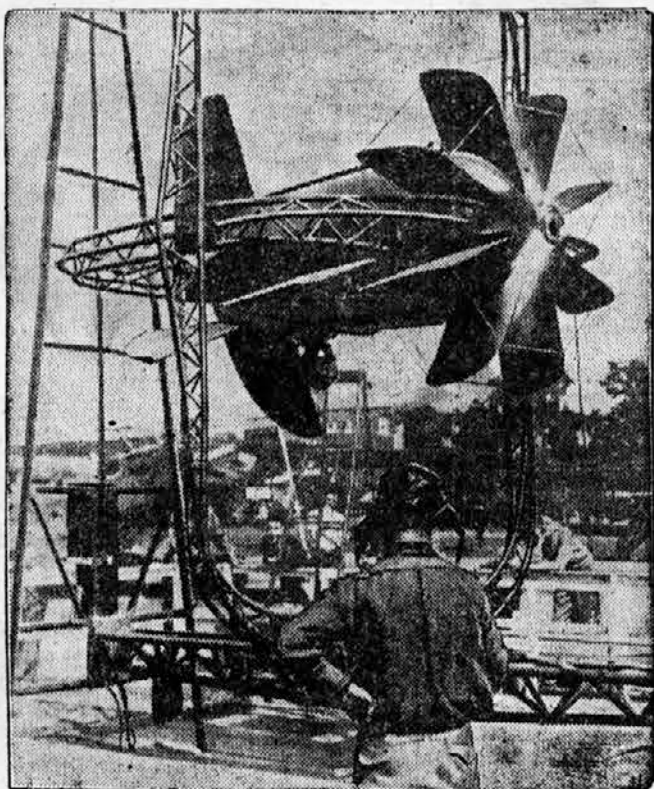
Med upravnim uradništvom imajo v Nemčiji precej slepih vladnih svetnikov, po šolah pa slepi učitelji in šolski voditelji niso nobena redkost.

Seveda pade število slepcev v javnih službah v Nemčiji dokaj majhno v primeri s številom vseh slepcev, ki jih je v Nemčiji nad 37.000, večinoma iz svetovne vojne.

Ze ti redki primeri pa kažejo, kaj premore trdna človeška volja.

Rekord v počasnem dihanju

Posebne vrste naravoslovni duždež je neka mlada Amerikanka, ki jo je učenjakom predstavil na kongresu Carnegiejevega zavoda v Washingtonu znani ameriški fiziolog Francio Benedict. Mlado dekle, ki se sama bavi z naravoslovjem, se je prostovoljno ponudilo za razne poskuse. Pred 5 leti je namreč dekle prišlo na to, da diha mnogo bolj počasi kakor njeni dijaški tovariši in tovarišice. Profesor Benedict je to posebnost temeljito preiskoval in ugotovil, da je to zelo redek in čisto izjemen slučaj. Dahne namreč le 2–5 krat na minuto, dočim dahnejo celo bolniki na minuto vsaj desetkrat. Diha pa dekle mnogo bolj globoko kakor drugi ljudje, ker vdiha po poldrug liter zraka v času, ko ga vdiha normalen človek le pol litra. Njena pljuča pa so čisto normalna in niso nič večje in nič manjša kakor pljuča drugih ljudi. Če bi bilo to dekle pevka, bi posamezne tone lahko silno dolgo pela, vsaj dvakrat dalje kakor najslavnejše pevke. Če pa bi bila sportistinja, bi pretekla lahko daljavo 200 metrov ob enem samem dihu.

Kako preizkušajo v Ameriki letalec

Dobremu letalcu se ne sme zvrteti v glavi. Da letalca v tem oziru preizkusijo, ga zapro v poseben aparat, kjer se vrtil s aparatom vred 5 minut. Ko pa se aparat ustavi, mora letalec stopiti takoj ven in z zavzanimi očmi napraviti nekaj korakov. Če ne hodi v dovolj ravni črti, ni skušnje prestal in ne dobi spričevala za letalca.

Nemška križarka »Karlsruhe« v južno-zapadni Afriki

Nemška križarka »Karlsruhe«, ki je 19. maja nastopila potovanje okoli sveta, je priplula te dni v Swakopmund v južno-zapadni Afriki, kjer živi še iz predvojn dobe precej nemških naselnikov. Moštvo križarke je obiskalo v Swakopmundu spomenik padlim nemškim vojakom. Slika nam kaže nemške mornarje in domačine pred spomenikom.

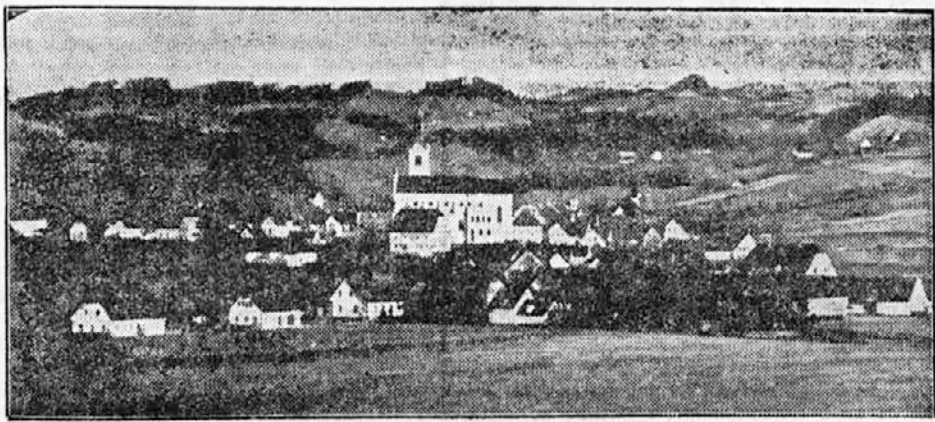
Humor.

»Na evidenje, stric medved, — jaz nisem hotel še na nobenega medveda, ki bi mi bil novaren.«

Hrastnik Oskar, cand. iur.:

Še beseda o štajerskih Slovencih v Avstriji

V teh dnevih se z bolešjo v duši spominjamo naše narodne tragedije, onega nesrečnega 10. oktobra pred 10 leti, ki je s tako kruto nepravično realnostjo uničil naše sanje in zadal nepozabljiv udarec naši narodni zavesti in ponosu. Naj mi bo ob tej priliki dovoljeno spregovoriti nekoliko besed tudi o štajerskih Slovencih, ki so ostali pod Avstrijo.

Predvsem moram povdariti žalostno dejstvo, da je le malokomu pri nas znano, da prebivajo v naši neposredni bližini, t. j. na severovzhodnem delu naše meje napram Avstriji, na Štajerskem, tudi naši bratje, ki so po večini raztreseni tja do madjarske meje, a tvorijo pomembnejšo kompaktno naseljeno enoto v takozvani Lučanski kotlini. Po cenitvi g. prof. Šarabona, jih prebiva tu vsaj 2000, raje več. Lučanska kotlina je rodovitna kotlina, ki jo obrobja na jugu Kozjak, proti severu pa prehaja preko gričevja v lipniško ravan. Prvotno je pripadala naši državi, a kasneje se je poje maknila državna meja proti jugu v našo škodo.

Glavni kraj Lučanske kotline, po kateri ima tudi ime, so trg Lučane, ki kažejo sedaj povsem nemško lice, dasi pričajo slovenska imena in napisi o prvotnem pokolenju prebivalcev. Politično pripada vsa kotlina pod Lipnico (Leibnitz). Obstoji iz večjih in manjših občin, izmed katerih so n. pr. vinorodni Klanci in druge manjše občine, ki se nahajajo v neposredni bližini jugoslovanske meje, povsem slovenske. Lučane same zase predstavljajo važno gospodarsko središče in križišče cest z močnim prometom. Iz teh razlogov seveda gravitira vsa obsežna lučanska kotlina le sem. Pred vojno so bile Lučane v tesni zvezi z Mariborom, saj znaša razdalja preko Sv. Jurija ob Pesnici samo 24 km. Večina šolobveznih otrok, ki je prihajala sem, je bila slovenske narodnosti. Pouk se je vršil tudi v slovenskem jeziku, kar je pa sedaj odpadlo. V južnem delu, to je predvsem v Klancih, je prebivalstvo emitenčno slovensko. Kljub nesebičnemu trudu nekaterih naših narodnjakov — katerim naj bo na tem mestu izrečena vsa čast — ki so budno stali na straži ob usodnih dnevih in dramili po večini za narodno idejo apatično slovensko ljudstvo, je zadela te kraje ista usoda kot naš narod na Koroškem.

Vsi ti Slovenci so politično neorijentirani, nimajo nikakih pravic narodnih manjšin, manjka jim predvsem voditeljev in narodne inteligence. Nemški učitelji ne razumejo naših otrok, a tudi duhovništvo z nezanimimi izjemami ne ume slovenske govorice. Nemogoče je seveda ob takih razmerah govoriti o kasni politični enotnosti ali organizaciji.

Najslabše stoji v kulturnem oziru. Semkaj prihaja le malo slovenskih listov in knjig. Hvalevredna se mi zdi zato misel, ki jo je pred letom sprožil nekdo v nekem slovenskem dnevniku, da naj se pošlje tem Slovincem knjig in literature, kot se je to praktično storilo za naše izseljence. Ali ne bi bilo to hvalno polje za naše patriotske organizacije?

Zunaj v svetu znamo organizirati svoje ljudi, a tukaj v naši neposredni bližini, tik ob naši meji, odmirajo v narodni nezavednosti, največ po naši krivdi, kri od našega telesa.

Gospodarsko stoji sorazmerno, v kolikor jih ne tlačijo visoki davki, še dokaj trdno, zlasti

oni, ki posedujejo vinograde. In baš temu dejstvu — kolikortoliki gospodarski samostojnosti — se imajo zahvaliti, da niso že popolnoma utonili v nemškemu morju. Vendar je v zadnjem času opažati tudi v tem oziru znatno depresijo, ker prodirajo tudi sem Nemci in s tem pospešujejo asimilacijo.

Iz ljubezni do naših bratov sem napisal te

vrstice. Ko sem še pred kratkim preživljal tod svoje počitnice, se mi je neizbrisno vtisnila v spomin bolest in počasno umiranje našega naroda. Z ginjenostjo in ponosom sem poslušal ob nedeljah pri farni cerkvi v Lučanah sladko poezijo slovenske govorice. Tu so stali stari slovenski očanci, ki so prišli s hribov gori od Sv. Duha na Ostrem vrhu, ki veličastno domirajo nad vso Lučansko kotlino in ga je videti daleč proti severu. Tu so stali krepki mladci, ki so prišli od razvodja reke Pesnice, ki se vleče kot srebrna nit skozi Slovenske gorice. Tod je zvenel prešerni smeh slovenskih deklet iz Klancev, kjer še vedno odmeva po holmih naša pesem. Vprašal sem se, ali bo naš narod pozabil tudi te Slovence, ki so znali kljub silnemu nemškemu pritisku ohraniti vsaj govorico naših prednikov.

Oh, vrhovi Klancev, še joče v moji duši monotona pesem vaših klopotev, teh tipljenih glasnikov vinorodnih Slovenskih gorci! Še vedno mi zvenijo v duši zvoki narodne popevke tvojih prebivalcev, podzavestno slutečih bližino mladostne in močne Jugoslavije.

Gradič Prusnik pri Zagorju

Ako se pelješ iz Zagorja proti Trbovljam, zagledaš že po par minutah vožnje na desnem bregu Save dobro ohranjen ličen gradič: Kakor je cela soteska samotna, tako tih in samotni je tudi gradič s svojo okolico. Vozniki, ki vozijo iz Trbovelj v Zagorje in naprej, oživijo le trenutno to somoto in preplašijo obenem jate vran, ki se glasno kričejo razleto na vse strani. Tu je doma oni veličasten mir, ki ga še solnce noč motiti, zato se skriva vsako leto od nove bra do januarja. V tako pozno jesenskih brezsolnih dneh sloni grajski lastnik večkrat na oknu in njegov pogled sledi deroči Savi, ki se vije nekaj metrov od okna in odnaša s seboj vse, kar si je nagrabila med potom, da odlaga tam nekje na Hrvaškem ali še dalje.

Ker sem slišal potnike v vlakih, že večkrat spraševati, komu pripada gradič in iz katere preteklosti izhaja, podam tukaj najvažnejše, kar bi zanimalo poznavalce tega osamljenega gradiča in vse one ljubitelje naših planin, ki se vozijo čisto skozi savsko zatišje.

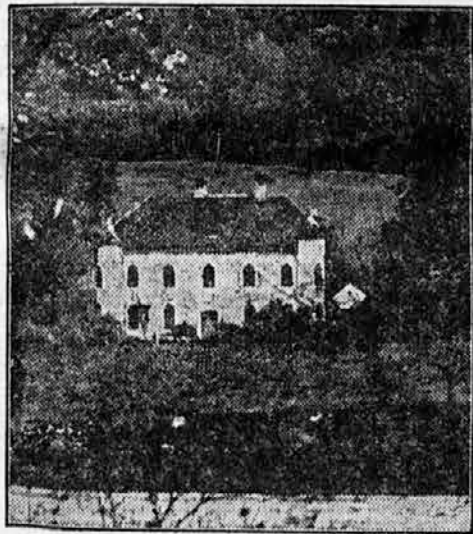
Bilo je v onih časih, ko še ni puhala lokomotiva skozi našo dolino; vendar je že takrat trgovina bajno cvetela in radi vzdrževanja trgovskih vez in pospeševanja trgovine se je morala tudi vzdrževati savska proga, po kateri so vozili razno blago iz Ogrskega, Srbije in Hrvaške na Jadransko morje in obratno. Soteska je bila ozka in čolnarji so čolnarili s smotno nevarnostjo po divji vodi, iz katere so kritele na mnogih mestih nevarne čerle.

Ko se je odrgala leta 1737. v bližini današnjega Prusnika čora in deloma zajezila tok reke, je tekla voda čez to vrzel z veliko brzino. Inž. Durchlasser je odstranil to vira s tem, da je postavil na tem mestu 450 m dolg in 8 m

visok nasip, vrhu katerega je uredil vlačilno pet. V omenjenih časih so namreč vlačili čolne z vola in ljudmi in so vpregli v natovornen čoln od 250 centov 2 para volov in mož. Vožnja natovornih čolnov je trajala od Krškega do Zaloga 8 dni, obratno samo šest. Nadziranje savske proge je bilo poverjeno Antonu Hauptmannu, ki je dal radi varnosti posekati na obeh straneh reke širok pas gozdov. V Prusniku, kjer se je sezidala mala hišica in v Litiji so bili nastanjeni kontrolni organi, ki so pazili, da se ne pobirala predpisana taksa, ki jo je predpisala l. 1738. v Ljubljani sestavljena komisija, ki je določila 2 gld. za vsak večji obremenjeni čoln. Iz tega fonda so se plačevala regulacijska dela, ki so se vršila v tem času med siliščem Savo in Zidanim mostom in vzdrževale so se tudi varnostne straže, ki so bile nameščene vzdolž proge.

Ker so obrežna vlačilna pota uporabljali tudi drugi pešci, je predpisala odločba iz leta 1766 tudi tem mitnino; mitnino so pobirali tudi prusniški mitničarji še posebej 20—40 krajcarjev, od vsakega natovornega čolna in so s tem denarjem vzdrževali kanal višje Prusnika. S časoma se je plovba po Savi zelo dvignila in otvorili so še druge mitnice, tako v Krškem, Rajhenburgu, Zagorju in Jesenicah. Prusko mitnico je vlada koncem 18. stoletja razširila, sezidala je velike hleve, ki so bili čolnarjem za njihove vole in vprego za malo odškodnino na razpolago. Čolnarji so dobivali za nakladanje in razkladanje 25 gld. plače; tu je prišlo večkrat do spora, vsled česar je ustanovila vlada v Prusniku plovdbeni razsodišče, ki je bilo po treh letih Okrožnemu uradu v Ljubljani. S tem je prišel Prusnik do veljave in je zadobil odločilni pomen, ker so bili tudi upravitelji blagovnih skladišč v Zalogu, Krškem in dr. podrejeni predstojništvu v Prusniku.

Koli l. 1870. so se pričele ponovne regulacije savske proge; mnogo zaslug si je pridobil inž. Jože Schmerl, ki se je lotil regulacije z vso izkušnostjo in vnemo. Pri Prusniku je izvršil več regulacijskih del in sezidal je istotam dolg nasip s širokim vlačilnim potom na vrhu. Promet je postal še vse večji ob izbruhu vojne med Francijo in Italijo l. 1789. Zanimanje za to progo je postalo živahno in regulacijska dela so se pospešila. Za časa francoske okupacije ilirskih dežel so potovali na povelje vlade različni častniki-strokovnjaki z dolgi proge do Hrvaške v svrhu proučevanja, kako zboljšati progo; brata Franc in Jože Münz sta leta 1810. odstranila iz reke nevarne čerle in postavila na desnem bregu več 100 m dolg valolom. Leto pozneje se je ustanovila na pobudo generalnega intendanta ilirskih provinc zavarovalna družba za čolne in ladje savske plovnice s 100 akcij po 150 frankov. Okrožnica iz leta 1835. je odpravila več mitnic in ostala

so le v Zalogu, Radečah in Prusniku. S podporo cesarske zbornice je bil l. 1840. napravljen med Rekami in Zagorjem zasilen vlačilni pot — sedaj imenovana cesarska kamra — ker je bil ta pot najtežavnejši; še danes ni ta prehod dovolj urejen, ker se je ubilo v poslednjih letih na tem mestu več ljudi.

Ves promet in vse vervenje je polagoma prenehalo, ko je zabrlizgala l. 1848. na levem bregu Save prva lokomotiva. Prenehalo je vpitje priganjačev in vlačilna pota, ki so se sčasoma porastla s travo so ostala le še kot spomin. Prusnik je osamel in vlada je dala gradič s pristavo v najem. Pravijo, da sta živela v gradu dalje časa dva Prusa in da je dobil gradič po njih ime. Pri nizkem stanju Save se lahko opazi na dnu struge ozko ploskev, ki sega izpod gradiča na nasprotni breg; govori se, da je to ostanek jeza iz rimljanske dobe; od tod izvira

deluje tu izborna cementno strešno opeko. Od »Stare počte« dalje pa se začne znameniti Črni graben, soteska, ki sega noter do Vranskega. Po tej divni soteski so svoj čas kraljevali glasoviti rokovnjači, ki sta jih Jurčič in Kersnik tako mojstrsko opisala v svojem romanu. Prva večja vas v Črnem grabnu je Krašnja, rojstni kraj dveh znanih pisateljev J. Podmilščaka — Ardrejkovega Jožeta, ki so mu pred kratkim odkrili spominsko ploščo, in pa Franja Maslja — Podlimbarskega; obadva sta umrla v najboljših letih — po zaslugah naše mačehovske Avstrije. Potem je večji kraj v Črnem grabnu še Blagovca, kjer se je podjetni lesni in vinski trgovec gospod Pestotnik prvi v naših krajih začel baviti z gojitvijo hmelja, le žal, da je s hmeljem sedaj vse v zastoji.

Pa še malo o drugih krajih okrog nas. V Št. Vidu, malo pred Lukovico, so bili že od nekdaj najbolj napredni ljudje daleč naokrog. Sentvidčani so si prvi omislili mlekarstvo, ki je tako potrebna, in tako pomagali našim kmetom spraviti mleko v denar, ki je za življenje tako krvavo potreben. Mlekarstvo deluje že blizu 30 let. — Pa tudi za čast božjo so vneti naši Sentvidčani, in imajo tako lepo cerkev in vso poslikano, da je ni kmalu enake. Pa kakšni pevci so, kdor jih je slišal kdaj peti, bi jih poslušal in poslušal!

tudi ime »Na jezuc kakor se gradič nazivlje.

Poročilo veli, da je okoli l. 1850. prodal neki Dunajčan gradič Prusnik železniškemu uradniku Liederju, ki je imel to srečo, da ga je posinovil Francoski plemič Chevalier de Elle Vaux; iz kakšnega vzroka ni znano. Bil je to častihlepen mož, ki je skrbel za svojo blestečo zunanost, kakor tudi za povzdigo mitnice. Oblepal je stavbo in jo s prizidanjem stolpčev spremeni v gradič. Domačini trdijo, da je bil ta gospod zelo zvit. V Zagorje se je pripeljal vedno v drugem razredu, a že v Zid. mostu je izstopil in si kupil za nadaljno vožnjo listek 3. razreda. Naposled je izginil in nihče ne ve kam. L. 1897. je kupil gradič s vsem zemljiščem sedanji lastnik gospod Pavel Potiorek. Tu živi s svojo malo družinico že 4. desetletje. Umaknil se je v to zatišje, da pozabi v miru na upalne dneve, ko je še študiral na montanistični v Leobnu. Komaj je dosegel inženjersko diplomu, že mu je odrekel vid in zdravnik si mu svetovali absolutno mirno življenje na deželi. Z enim očesom še malo vidi, a le pri solnčni svetlobi. Ko se mga zadnjo nedeljo obiskal, sem ga vprašal med drugim, kako se je oživil v to samoto. »Še nikoli se nisem dolgočasil« mi je odgovoril. »Tu sem našel zaželjeni mir in pozabljenec.

H. P.

H koncertu ge Marije Novak-Čepičeve

V ponedeljek dne 20. t. m. ob 20. uri zvečer se bo v filharmonični dvorani vršil koncert na katerem bo prvičkrat v Ljubljani nastopila mezzosopranistka ga Marija Novak-Čepičeva.

Gospa Novak-Čepičeva se je rodila v Št. nju v Dalmaciji kot hči avstrijskega oficirja. Slovence in je s svojimi starši prepotovala skoraj vso Avstrijo. V Gradcu je absolvirala učiteljsko. Pri tem ahasverskem načinu življenja je imela v vseh različnih krajih priliko, priti v stik in spoznati celo vrsto svetovnoznanih umetnikov, tako Slezaka, Peermana, Manuarda, Selmo Kurz, Fortelnja, prof. Kraemerja in mnogo drugih, kar jo je še bolj podžigalo v vnemi a glasbo, ki jo je imela že z doma. V Gradcu je bila nekaj časa učenka slavnega glasbenega pedagoga in metodika prof. Batkeja, ki jo je vključil zgodnji mladosti sprejel v šolo. Po maturi jo je pot ponovna privedla v Zader, kjer je začela s temeljitim pevskim študijem pri profesorici Allacevich, učenki znamenitega dunajskega prof. Forstena. Prevrat pa ji je prekinil študije in s svojimi starši se je naša pevka preselila v Maribor. Leta 1923. pa je v m. stru Betettu v Ljubljani dobila svojega pravega učitelja, ki je z velikim razumevanjem pomagal razviti individualiteto njenega glasu in ji je bil krepka opora, da vkljub vsem težkim življenjskim bojem ni odjenjala od svojega umetniškega stremljenja. Lansko sezono je po dolgi, vestni pripravi podala svoj prvi koncertni večer pred umetniško strogim in objektivnim občinstvom v Zagrebu in je dosegel lep uspeh. Program tega koncerta je obsegal velike komponente vsega sveta, ki jih je pela v originalnih jezikih.

Za koncert v ponedeljek pa je ga. Novak-Čepičeva zbrala same jugoslovanske pesmi in si cer umetne in narodne. Posebno zanimanje bodo brezdvoma vzbudile prleške narodne, ki jih je originalno priredil Stritof in ki bodo prvičkrat izvajane pred javnostjo.

Na pragu Črnega grabna

Lukovica, sredi oktobra.

»Vsak berač svojo malho hvalč«, pravi pregovor, a zame to ne velja, če bom kaj lepega povedal o našem kraju. Prav nič ne bom pretiraval, in kdor ne verjame, naj pride pogledat sam.

Lukovica leži ravno 24 km od naše prestolice Ljubljane ob starodavni Dunajski cesti. Kraj ni velik, a vse hišo so na moč prikupne zunanosti. Lukovčani so z večine obrtniki-trgovci, gostilničarji, mesarji, mizarji, saj je Lukovica nekako majhno prometno središče, kamor se stekajo vsi okoliški kmetje po svojih nujnih opravkih.

V zdravstvenem oziru smo pri nas naravnost moderni, naša deca ima svoj »Zdravstveni dom«, ki je bil zgrajen po zaslugi našega prejšnjega zdravnika dr. Trtnika, ki bo ostal nam vsem v trajnem spominu. — Sredi vasi je že nad 30 let star spomenik s kipom Matere Božje, a v podstavku so zdaj izklesana imena naših padlih fantov.

Na zapadni plati se vzpenja brdski homček. Po lepi občinski poti se pride v pičlih 10 minutah nanj. Tu kraljuje starodavni, skoraj petsto let stri grad, v katerem je nastanjena brd-

ska sodna oblast. Ta zgodovinski grad je zdaj last naših Kersnikov, tukaj je živel in pisal svoje povesti naš nepozabni Janko Kersnik in mu je bil drag gost tudi Josip Jurčič. Zdal pa se na tem prijaznem homčku dviga tudi lepa moderna ljudska šola, Društveni dom, pa župnišče in župna cerkev, posvečena Materi Božji. Svoje čase je bila tu še sloveča božja pot sv. Peregrina.

Južno od Lukovice leže Prapreče, pičle četrt ure v stran. Tu je starodavna sv. Lukežu posvečena gotška cerkev s tremi ladjami, ki je bila zgrajena že leta 1529. Cerkev je bila svoje čase vsa okrašena z gotskimi slikami, zdaj jih je, žal, veliko pobeljenih, a kar jih je ostalo, so še tako žive, kot bi bile izgotovljene šele pred kratkim. Tu se vidi, kako so bili stari slikarji čisto drugi mojstri, kar se tiče trepežnosti barv, kot so dandanašnji. — V Praprečah je tudi opekarna, seveda je še po staremu kopitu. Moderno urejena opekarna bi lahko v tem kraju razvila prav plodonosen obrat, ker je na razpolago dovolj izborne ilovke. Tisto, česar nam povsod manjka, so pač podjetni ljudje in denar.

Na koncu Lukovice je znana »Stara počta«, v ozadju pa je mogočen kamnolom, iz katerega dobivajo pesek in gramoz vsi bližnji in daljni okoličani. Podjetni Franjo Tičar iz Lahov iz-

— Našega Gasilskega društva, ki deluje že 32 let, pa tudi ne smemo prezreti. Kolikokrat so se že izkazali naši gasilci in pomagali nesrečnikom, to vedo najbolj tisti, ki so kdaj potrebovali njih pomoči.

Dve uri od naše Lukovice pa stoji Limbarska gora, znana daleč naokrog vsem romarjem in izletnikom, ki nudi zlasti Ljubljčanom prav prijetno priliko za lepe, enodnevnne izlete.

Dandanes ima naš kraj seveda zelo drugačno lice kakor včasih, ko so še »furmanci« vozili po cesti od Dunaja do Trsta. Prav lepo življenje je moralo biti takrat! Pa tudi naši stari možaki kar niso mogli pozabiti teh zlatih furmanskih časov! Takrat se vam je spilo vina v Lukovici! Pa tudi naši kmetje so imeli mnogo prilike za zaslužek, ko so voznikom s priprego pomagali čez strmi Meklenovec. Zdal pa vozijo samo še les do bližnje domžalske postaje, ljudje pa se vozijo z avtobusi, ki vozita kar dva po dvakrat na dan do Ljubljane in nazaj.

Eno nam je pa vendarle ostalo: lepota krajev ne mine kakor človeška lepota in te lepote bo pri nas vedno dovolj, da bi morala privabiti mnogo tujcev in popotnikov. Pridite in prebrčajte se sami!

Tone Stražar.

Pokret mlade moravske in šlezke literarne generacije

Kakor pri Srbih, tako se pričena tudi pri Čehih provinca vedno bolj uveljavljati v kulturni, posebno literarni tvornosti. Dekoncentracija postaja bolj in bolj očitna in priznati je treba, da je za plodonosno tekmovalstvo in objektivnejše gledanje preko oddaljenosti tudi nujna. Brez dvoma bi bila koristna tudi pri nas, kjer ljubljanska centralizacija čisto onemogoča pravilno in pravično objektivno gledanje ter ustvarja spore in sporčice, ki so celoti v napoto in izhodu iz povojne duhovne in umetnostne krize na kvar. In morda je prav to napotilo Čeha, da so si pričeli deliti delo in iskanje novih vidikov, smeri in pobud. Značilen za to stremiljenje je posebno pokret moravskih in šlezkih literatov in umetnikov mlajše generacije, ki je nastal letos v Brnu, kjer si je postavil svoje ognjišče v organizaciji »Literární středisko«.

Cim je bila ta organizacija osnovana, že je tudi stopila pred javnost s svojim programom in revijo »Středisko«, organom novega pokreta. Uredništvo te revije za umetnost in kulturo, ki je te dni prvič izšlo, je prevzel poseben redakcijski odbor pod vodstvom predsednika Oldřicha Zemka, znanega moravskega pesnika in pisatelja. V proglasu, ki ga prinaša prva številka na uvodnem mestu, naglašajo izdajatelji, da postaja Brno, topografsko središče republike, znova center umetnosti in duhovne kulture. Kljub mnogoterni konservativni množici pa se umetniško ustvarjajoči posamezniki vendarle čuti osamljenega. Mladi avtorji, razstli iz korenin zemlje moravskošlezke, a vztepeni po vseh delih Brna in drugod, težijo po kolektivni skupnosti boja za nove tvorne vrednote. Iz te kolektivne želje se je rodilo »Literární středisko«, ki hoče združiti vse heterogene sile mlajše sodobnosti, ki se ne omejuje več zgolj na državni ali narodni mejami obrobne enote. Njena revija bo razgled po domovini, pa tudi po vsem slovanskem in ostalem svetu. Pred vsem pa hoče vršiti veliko poslanstvo češke kulture, ki je že po topografskem položaju določena za posrednico med slovanskim severom in slovanskim jugom. Sicer pa bo revija »Středisko« v prvi vrsti torišče beletrističnega dela ter sintetičnega proučevanja umetniških zadev, smeri in problemov. V ta namen bo prinašala daljša in krajša esejišča in novičarska poročila v rubrikah o literaturi, novih knjigah, bibliofiliji, gledališču, glasbi, filmu, likovni umetnosti ter v stolpcih za aktualna leposlovna in občekulturna vprašanja. Revija bo tudi ilustrirana. Sicer pa bo uredništvo puščalo svojim sodelavcem največjo svobodo: kriterij bo samo kvaliteta.

Po tem programu je treba presojati tudi prvo številko revije »Středisko«, ki leži pred nami. V njej je zastopanih deset pesnikov in pisateljev precej različnih smeri in vrednot. Bohuš Kafka objavlja dvojce pesmi, Emil Prosecký pesem in prozo, Fran Směja samo prozo, Zdeněk Špíla pesem, Oldřich Zemek tri pesmi in dva eseja, Fráňa Ptašínský prozo, Rajmund Habřina pesem, Ada Habřina prozo, František Kožík prozo in pesmi ter Zdeněk Bár pesem. Med to beletrijo so za nas najzanimivejše tri pesmi Oldřicha Zemka, ki so zajete iz slovenske zemlje: Vintgar, Bohinjsko jezero in Slovenski kmet. V izpolnjevanje svojega posredniškega poslanstva pa prinaša prva številka »Střediska« Spilkov prevod Nikolaja Gumileva pesmi »Afrika« in Zemkov razgovor z Božidarom Borkom o slovanskem slovstvu. Iz rubrike »Literatura« naj pa omenimo zlasti Ptašínskega opazke o ruski literaturi (1928—1929), Spilkovo informacijo o ruskem pesniku Nikolaju Gumilevu ter oceno srbske antologije češke lirike »Moderna česká lřirika«. Mimo tega prinaša revija tri priloge, lesorez Helene Bohofákové-Dittrichove »Dominikanska cerkev v Brnu«, Frante Proseckega reprodukcijo plastike

»Bratov portret« in »Portret slikarice M. E.« ter med tekstom Emila Hlavice risbo »Vlaški deček«, fotografijo pesnika Leva Blatnega v Mentoni, fotografijo slovenske skupine: Fran Albrecht, dr. A. Reisman, Božidar Borko ter reprodukcijo dveh plastik kiparja Emila Hlavice.

Za organizirani pokret mlade moravske in šlezke literarne generacije pa je mimo programa nad vse zanimiva tudi opazka uredništva revije v rubriki »Anketa«, ki slove v prevodu: »Praga vlada in centralizira. Regionalne kulturne potrebe prezira. Za regionalne sile ne kaže zadostnega razumevanja. Kar nosi pečat Brna ali ostalih krajev, v tem vidi praška mentaliteta že a priori nekaj manjvrednega. To ni niti pametno niti zdravo. Tudi drugi centri in druge pokrajine hočejo živeti polno življenje...« Odločilne in težke besede. Ne bi li kazalo tudi pri nas spregovoriti o sličnem problemu Ljubljane in Maribora? R. R.

Zbornik znanstvenih razprav

Izdaja profesorski zbor juridične fakultete. VII. letnik 1929-30. V Ljubljani. 185 str. Cena 48.— Din.

Ekonomija pravoznanstvenega slovstva dovoljuje pri nas le redkoma izdajo večje monografije; zato je naša pravna literatura bolj ko drugod navezana na revijalno časopisje in moramo le-to z ogleđom na ulesnjene naše razmere višje vrednotiti. Ker neprijazne okoliščine tržaskemu »Pravnemu Vestniku« ne dovoljujejo nadaljevati, kar je započel z mnogoboljšajočim uspehom, ima slovenska pravna veda le dva zatočišča: »Slovenski Pravitelj« zbira okoli sebe bolj praktične, »Zbornik znanstvenih razprav« pa je namenjen teoriji, ne da bi pri tem prakse puščal v nemar.

Na vsebini VII. letnika, v katerem je ta Zbornik ravno izšel, se vidi, da je namenjen širšim slojem čitateljev; zato ne bo odveč, ako napišemo par širših beležk.

Zbornik pričinja z razpravo prof. A. Bilimoviča: »Racionalizacija gospodarstva«. Ko je pojmu zahteval obseg in pojasnil njegovo vsebino, predloži avtor najprej racionalizacijo v posameznih podjetjih. Bogata snov je podana v lahko umljivi obliki nazorno in v vsej živi konkretnosti, kakor se racionalizacija dejanski sprovaja. V drugem delu govori o medgospodarski racionalizaciji, t. j. o racionalizaciji tržne ponudbe in tvorjenju cen, kakor jo sprovajajo moderni mednarodni industrijski koncerni in finančne družbe. Obilna literatura, ki je navedena, ko dobrodošla čitalcem, ki se hočejo s problemom racionalizacije bližje seznaniti. Upajmo, da bo število takih čitateljev baš pri nas, ki smo racionalizacije toli potrebni, veliko.

Prof. dr. M. Dolenc prispeva v spomin petindvajsetletnice smrti pravnega zgodovinarja VI. Levca, ki je pričel zbirati dotično gradivo, interesantno študijo o Pravnem inštitutu »Klausel des allgemeinen Landeshandelsbundes« v slovenskih deželah. Ta pravni inštitut, ki kaže nekam arhaično vnanjo obliko, je ostal dosihmal skoraj nepoznan in nepreiskán, tako da mu ne vemo niti slovenskega imena, čeprav je veljal na slovenskem ozemlju še globoko v 19. stoletje. Raziskujoč podrobno to pravno sredstvo, s katerim si je v prejšnjih stoletjih praksa pomagala, da se brez dolgovnih procesov uveljavijo gospodarske pravice, razbira avtor najprej zakonodajo, ki se predmeta tiče, na to književnost in praktične primere ter zaključuje z opisom, kako je ta institucija nehala oz. v kateri obliki je prešla v veljavno pravo našega časa.

Prof. dr. V. Korošec prinaša donesek k Sistematiki prve hitetske pravne zbirke. Hitetologija je najmlajša veja orientalne pravne zgodovine, saj je od odkritja kraljevskega arhiva v Hattušašu preteklo komaj 25 let in šele leta 1915-16. se je posrečilo češkemu orientalistu Hroznemu najti ključ k razumevanju doslej neznanega jezika Hititov, prvega državotvornega indogermanskega naroda. Pričakujemo, da nam

bo mladi učenjak, ki razpolaga, kakor je iz razprave videti, z obširnimi znanstvenimi aparatom, to velezanimivo snov na našem jeziku kdaj per extensum in še bolj podrobno razkazal.

Posebno aktualna je študija prof. dr. R. Kušjeja: »Katoliška cerkev in njeno pravo v povojni dobi«. To je študija v najlepšem pomenu besede, skoz in skoz premišljena, izpravljena, stvarno trdno zasnovana in jasna. Spisana na široki znanstveni podlagi in bogata po svoji vsebini, odpira med drugim tudi poučne poglede na ono, zmiraj tako sporno in zategadelj zanimivo področje javnega prava, na katerem norme katoliške cerkve tesno meje in se deloma križajo s pravom moderne države. Kušjeva študija podaja nadalje dokaz, kako je naša slovensčina zmožna tudi zamotano in okorno pravno stvarno adekvatno izraziti v preprosto-enostavni dikiiji naših klasičnih pisateljev.

Prof. dr. St. Lapajne obravnava Spore o osnovnih pojmih prava zastaranja. Ta važna civilistična snov je teoretično nerazčistična; zato imata ž njo zakonodaja kakor pravosodstvo velike težave in nista dosledni. Pisatelju se zdi stališče sodobne pravne vede, ki staranja ne smatra za enoten inštitut, neopravičeno; zategadelj najprej kritično pretrse osnovna vprašanja, ki se tičejo prava zastaranja, ter poda v zaključku rešitev problema z enotno definicijo zastaranja in s podrobnim pojasnilom zaključkov, ki sledijo iz njegove opredelitve. Ta razprava pomeni trajno obogatitev pravne teorije; obenem pa bo brezdvomno pri praktičnih vzbudila zanimanje kot enotno, teoretično utemeljeno merilo in navodilo.

Praktike kakor teoretike bo zanimala tudi študija prof. A. Makleevca: »Osebnost zločinca v modernem kazenskem pravu s posebnim oziranjem na kazenski zakonik kraljevine Jugoslavije«. Avtor, na čigar uglašenju slovensčini se nič ne pozna, da biva šele malo let med nami, ger tvariini temeljito do dna in stavlja predmet svojega razmotrivanja od vseh strani v svetlobo kritične raziskave. Vsebinske te razprave je tako pestro-bogata, da nas spravlja v zadrego: poskus, samo s par besedami opozoriti na glavne njene zanimivosti.

V poslednji razpravi prinaša A. Ogris: »Pregled delovanja delniških družb Dravske banovine v desetletju 1919-1928«. Kakor je videti, je izdelan ta pregled, ki vsebuje tudi nekaj statističnih sestavkov, na podlagi bilanc ter letnih poročil. Število delniških družb v Sloveniji ni tako visoko, da bi podatki o njih poslovanju dovolili obširnejšo statistično analizo; ker je pa v obliki deln. družb organizirana pretežna večina onih podjetij, ki slovensko industrijo na zunan reprezentirajo, tvori Ogrisova razprava dobrodošel donesek k novejši gospodarski zgodovini Slovenije, kolikor je je na našem državnem ozemlju.

Z ogleđom na potrebo čile duhovne izmene in medsebojnega spoznavanja vseh Jugoslovancev je hvale vredno, da je vsaki razpravi dodan na dveh treh straneh majhen slovarček, ki naj hrvatskim in srbskim čitateljem tolmači besede, ki so le slovensčini lastne. ng.

Zupan, Koroška v slikah

Po izložbah nekaterih ljubljanskih trgovin v Šelenburgovi, Aleksandrovi in Prešernovi ulici je pred dnevi razstavil znani slikar France Zupan serijo pejzažev iz Koroške. Slikar je v zadnjih štirih letih prepotoval vso Koroško od Dravograda do Šmohorja, preštudiral značilnosti tipične slovenske koroške pokrajine, se življal v snovanje našega koroškega človeka, njegove zemlje, zgodovine in pesmi in iz vsega izbral nekaj najznačilnejših motivov, ki jih je po svoje izoblikoval v zaokroženo enoto. Gospo Sveto, to naše slovensko Kosovo, prikazuje od vseh strani, notranje in zunanje, zdaj v maju in cvetju, v oblakih zasajano, zdaj kljubovalno in trpečo, s trpkimi toni. Znamenje ob Baškem jezeru je kakor kelih, ob katerem se je rodila naša pesem Gor' čez izaro. Velikovec in Pogled na Dravo proti Obirju spominjata na generala Maistra, ki je vodil tod svojo vojsko. Iz Roža, Iz Kamna pri Tinjah, Cerkvice v Podjuni in Pri Šmohorju so tipično naše. — Zupan je barveni kolorist in z linijo izraža tudi lirčno stran svojega umetniškega dojemanja, zato so njegove slike tako blizu našemu

sodobnemu človeku in ga morajo ogreti. Poleg tega so tehnično zanimivo izvedene, saj se Zupan v pretežni večini bavi z akvarelom in je v pokrajinah doma. Koroška serija njegovih akvarelov se bistveno razlikuje od študij, ki jih je lansko leto delal v Dalmaciji ali še prej v Franciji, Angliji in Italiji, saj so njegov najbližji domači svet. Mnogo izmed njih se že nahaja po odličnih zbirkah zunaj in doma, ena izmed njih je bila tudi na londonski razstavi.

Pred izložbami, v katerih so Zupanova dela razstavljena, se z zanimanjem ustavlja te dni mnogo ljudi. Toda slikarjevo delo je razen tople, simpatične radovednosti vredno tudi, da g naša kulturna javnost podpre, saj ga po' g umetniške vrednosti odklikuje tudi resnična, globoko dojeta nacionalna nota: po njegovih akvarelih nam je Koroška še bližja in bolj naša, kakor je bila prej.

Knjige in listi

Ivan Cankar, La mia vita. (V italijanščino prevedel in napisal predgovor in opombe Bartolomeo Calvi. Založila »Mussoliniana Edizioni Paladino, Mantova. Strani 287. Lir 12.) Naravnost razveseljivo je, s kakšnim silnim uspehom prodirajo Cankarjeva dela v svet. V zadnjih par letih smo doživeli že kar celo vrsto nemških, italijanskih in francoskih prevodov, tako da Cankar dandanes v Evropi že kar lepo reprezentira našo književnost. — Prav posebno kulturnega in človeškega pomena pa so prevodi, ki jih oskrbuje italijanski profesor Bartolomeo Calvi, ki je v teku enega leta izdal zdaj še drugo knjigo Cankarjevih del — Moje življenje (lani je prevedel Kralja na Betajnovi). Calvijev delo je prav velike veljave še zlasti zaradi tega, ker si je iz naše književnosti izvolil prav Cankarja, čigar jezik in slog nudita prevajalcu največjo, najlepšo nalogo in čigar dela so že zdavnaj priznani višek slovenske proze. Med Cankarjevimi prevajalci velja Calvi za enega najskrbnejših, stilni genialnosti našega pisatelja najbolj doraslih, poleg tega pa je Calvi postal že tudi eden najpodernejših raziskovalcev njegove umetnosti. Mojemu življenju je napisal 78 strani dolg uvod, v katerem s finimi ostrinami svojega duha razčlenja prvine Cankarjevega ustvarjanja. Ko razpravlja o zvezah in vplivih svetovne literature na Cankarja, prihaja do zaključka, da je pisatelj napisal Moje življenje pod znatnim dojmom Rousseaujevih Confessions, in napoveduje, da bo to vprašanje še raziskal. — Calvijev prevod je vester in lep, strokovne ocene so mogle zabeležiti samo nekaj smiselnih spodsrlajev. Podoba pa je, da pri nas kmalu nihče, kdor se intimneje ukvarja s Cankarjem, ne bo mogel pogrešati Calvijevih globokovidnih komentarjev in analiz.

Jugoslovanska književnost. Prosvetna zveza v Mariboru je pričela nedavno izdajati svojo poljudno Prosvetno knjižnico, namenjeno v prvi vrsti predavateljem podeželskih društev. Kot 3. in 4. skupni zvezek je izdala sedaj prof. dr. Fr. Sušnika sestavek »Jugoslovanska književnost«. Delo je zaradi določenega obsega in namena zelo kondenzirano, nudi pa vendar lep osnovni pregled našega ter srbskega in hrvatskega pismenstva. Segli bodo po njem tedaj lahko tudi dijaki in drugi, ki si hočejo razširiti svoje znanje vsaj z najbolj temeljnim poznanjem tega predmeta. Knjižnica obsega 32 strani in velja samo 3 Din. Kdor kupi 5 izvodov, plača le 10 Din. Naroča se pri Prosvetni zvezi v Mariboru.

Dijaški list Mentor. Prejeli smo 1/2. številko tega lepega dijaškega lista, ki začena letos že 18. letnik. Iz vsebine naj posebej omenimo samo članke: Mlakar, Spomini; I. D., O vprašanju slovenskega književnega jezika; Bohinec, Ob dveh mejnikih; Sedivy, Naše dijaštvo in slovensko vprašanje. V ostalem polni list cela vrsta mladih pesniških in pisateljskih prispevkov, literarni pomenki in razni poučni in zabavni pregledi. Vsebinska in lična oprema je taka, da moramo list samo priporočiti vsemu srednješolskemu dijaštvu in vsem prijateljem naše doraščajoče mladine. List je priporočilo vsem dijakom srednjih in meščanskih šol ter šolskim knjižnicam tudi ministrstvo prosvete z odlokom dne 10. junija 1930, P. br. 21.350. — Mentor se nareža pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5 in stane celoletno za dijake Din 30.—, za druge Din 40.—.

E. E. KISCH:

Monte Carlo

Drvečji reporter pripoveduje o personalu Kazine, igralnice v Monte Carlu, kjer se shajajo na kratke trenutke sreče in obupa bogataši, pustolovci, lovci sreče in zlata iz Evrope in iz vsega civiliziranega sveta.

Rad bi povedal nekaj o uslužbencih kazine, ki tvorijo skoraj vse prebivalstvo Monte Carla, celih 8288 ljudi, pisarniških moči, gledaliških delavcev, glasbenikov, slug, čuvajev in vrtnarjev, izmed katerih zasluži večina komaj do 600 frankov na mesec.

Uradniki igralnice morajo študirati po en semester na šoli za croupier-je ki imajo svoja prostora v palači kina Capitol — že na francoskem ozemlju. Tam se vadijo mešati karte, vrteti ruleto, vihteti slonokoščene kroglice, metati dobilke in kasirati izgube. Vrhu tega se mora izkazati učenec za spretnega računarja na pamet, da lahko potem služi v igralnici. Tu dela potem najprej kot vajenec, nato ga namestijo začasno in nazadnje za eno sezono ali za eno leto. V službi iger je pester personal: direktijski odbor, trije podravnatelji, sedem generalnih inšpektorjev, trije sekretarji, petnajst šefov partij, devetindisest šefov miz, štirideset podšefov in 439 croupier-jev.

Pri vsaki mizi delata po dva posada, v vsakem je po devet ljudi: šef partije, podšef, 6 croupier-jev in en namestnik, ki zastopa ostale enega za

drugim, ko imajo po 20 minut odmora. Ravnateljstvo zahteva od obojga zmožnost neizbežne miselne koncentracije, zmožnost mirne prijaznosti in potrpljenja tudi v največjem diradaju razjarjenih strasti in pa poštenost, ki lahko odoleva vsem izkušnjam — saj bi nepoštenost vendar šla na račun kazine. Tako delajo ti ljudje, zagvozdani v gnečo igralcev, po štiri ure v dušočem ozračju in se po štirih urah odmora vedno iznova dajejo pripeti ob kolo. Razume se, da igrajo tudi ob nedeljah kakor čez teden, od desetih zjutraj brez odmora opoldne pa do polnoči ali do dveh. Vsak uradnik ima po en dan v tednu prost.

Osobje pri mizi pa še daleč niso vsi uslužbenci, kar jih je v dvorani. V obširnih dokolenkah in belih nogavicah hodijo sluge okrog in ne pretrgoma praznijo pepelnjake. Drugi, v dolgih neobširnih hlačah, neprestano pometajo tla, ki se vedno iznova pokrivajo s papirčki in ob 6. zvečer gredo okrog in v slepih oknih na galerijah prižigajo petrolejke, da ne bi v slučaju, ko bi nenadoma odrekla električna luč, nastala panika v prostoru, v kateri bi se utegnilo pobiti nekaj sto ljudi ali pa bi celo, kar bi bilo še huje, izgini zastavljeni denar. Poleg tega postopajo po dvorani inšpektorji in še sto drugih špicljev, mož in žena, ki se deloma udeležujejo tudi iger. Zdravniška soba je pripravljena vsak čas.

Ob vhodu v dvorano stojita dva »fizijognomista«; njuna naloga je, da si obraz vsakega gosta vtisne v spomin, za vsakogar morata vedeti, kdaj poteče njegova vstopnica, vsak hip no-

rata prepoznati, ali se ne skuša kdo vthotapiti s tujo vstopnico, preprečiti vstop v vsakem slučaju, da se ne bi vrnil kdo pod napačnim imenom, ki mu je bil vstop prepovedan ali ki je že kedaj prejel »viaticum«, denar za odhod, ko je do zadnje pare zaigral svoje premoženje.

O spornih fizijognomistov se pripovedujejo čudovite stvari. Eden izmed njih nekoč francoskega finančnega ministra Klotza ni pustil v dvorano, ker je bil ta pred tridesetimi leti prejel od kazine popotnico. Ta nezgoda je vzbujala tedaj mnogo zgražanja, toda kakega pol... po tistem je bil Klotz zaradi nekih velikih nerednosti zapleten v sodne preiskave in tako se je izkazalo, da je bil fizijognomist v Monte Carlu bolj bistre pameti in oči kakor pa francoska republika, ki je šla Klotzu zaupati svoje finance.

Operni pevec Šaljapin se je nekoč s temi fizijognomisti srečal na tako brupen način, da so se tresli zidovi in da je svetovni tisk posebej zabeležil to ponovno, pa nenavadno demonstracijo njegovega glasu. Šaljapin je bil tedaj nameščenez kazine, angažiran je bil na operi v Monte Carlu, kakor mnogo drugih slavnih pevcev in dirigentov. Predstave v Monte Carlu so že od nekdaj privlačile bogate gurmane umetnosti, kakor jih privlačijo še sedaj. Oder se nahaja v kazini in v odmorih, ki trajajo po eno uro, prihaja banka na svoj račun. Med dvema dejanjema kake opere zaigra lahko človek nekaj tisočev frankov ali pa jih priprga in postane igralec, stalen gost. Kazina je celo nasproti komponistoma Massenetu in Berliozu izpričala svojo hvaležnost za njuno sodelovanje pri lovu stalnih odjemalcev

in jima postavila spomenika iz marmorja. Honorarji pevcev so visoki, toda kazina nima mnogo izgube pri tem, kar po navadi na odru priigrajo, to potem po navadi zaigrajo pri ruleti. Tako tudi Šaljapin. Pa je nekega dne zaprosil direkcijo, naj mu več ne dovolijo vstopa v igralnico. Pozvonili so fizijognomistu in dogovor je bil zapečaten. Nekaj dni po tistem pa je prišlo do scene ob vходу, malo da se nista stela pevec in fizijognomist. Šaljapin po tem prizoru ni maral več na oder, predstava, ki bi se je naj bil udeležil sam belgijski kralj, je bila odpovedana. Reklame, reklame! In zaradi reklame se je moral Šaljapin nazadnje slovesno opravičiti pri fizijognomistu, ki ga je bil skoraj pretepel.

Včasih igrajo pri 25 ruletah in pri 7 mizah s trente-quarante ob nem, da o baccaratu niti ne govorim. Za vsako mizo sedi po 30 ljudi in čez 100 jih v dveh, treh strunjenih vrstah stoji za njimi, po 400.000 vstopnic izstavlja kazina vsako leto, med njimi tudi sezisjske in letne vstopnice, katerih imetniki prihajajo vsak dan, dokler imajo kaj zaloge.

Zrak v kazini je slab, tako po zimi, ko centralna kurjava čez mero pregreva dvorane, kakor po leti, ko se tropična vročina kvasi s cigaretim dimom, s smradom petrolejskih svetilk in izparinami igrajočeg človeštva. Pa tudi to gre samo banki v račun: kajti banka je prav za prav stroj, njej ne more do živega gneča in smrad, igralec, njen nasprotnik, pa izgubi v njih živce in zrak in vrže naposled na eno številko vse, kar ima.

Kongres Narodne ženske zveze v Zagrebu

Kakor smo že na kratko poročali v našem listu, se je vršil v dneh 12. do 15. t. m. v Zagrebu kongres Narodne ženske zveze, katerega se je udeležilo nad 800 delegatki iz vse Jugoslavije. Seje so se vršile vsak dan od pol 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure ter je bila dvorana Novinarskega doma vedno polna slušateljic, da ne redkokrat sploh niso mogle vse v dvorano ter so napolnile še stranske prostore.

Velika večina vseh referatov se je nanašala na delo in povzdigo kulture med narodom. Ciklus teh referatov je otvorila gospa Julka Patrijarh iz Zagreba, ki je poudarjala da delo za narod mora biti prepojeno z idealnostjo, nikakor se žene ne smemo pri tem delu posluževati sredstev, ki se jih poslužujejo moški pri svojih strankarskih bojih. Pri našem delu mora prevladovati srce; um naj nam ne bo vodnik, ampak le regulator našega dela. Na tej podlagi si moramo vzgojiti potrebnih moči za delo med narodom. Natanko moramo prej pročitati razmere kraja in šele potem si sestaviti program. Čuvati se moramo vsega, kar ruši mir med nami in ne smemo vlačiti med narod, kar ni naše in kar ne odgovarja narodovi duši. V svoji resoluciji naglašajo, naj bi se ženske organizacije pridružile Narodni ženski zvezi ter bi tako ustvarile eno samo strnjeno fronto ljubni od Triglava do Vardarja.

Sledil je referat ge. Zore Kovačević iz Beograda, katera je naglašala, da se delo za kulturno povzdigo žene ne sme izločiti iz dela za izobrazbo naroda sploh, ker je življenje žene na selu v vsem odvisno od družine, oziroma sredine, v kateri se žena giblje. Ako hočemo dvigniti ženo, moramo proučiti središče v katerem žena živi. — Marsikje opažamo, da neuke družine paralizira uspeh gospodinske šole radi prevlekega nerazumevanja. Zato naj delajo ženske kulturna društva vedno **vzporedno z ostalimi kulturnimi organizacijami.**

V debati, ki je sledila temu referatu, je gospa Persoli omenila, da je mnogo žen v naši domovini in celo v Zagrebu samem, ki ne vedo nič o sedanjem kongresu, niti o N. Ž. S. in njegovem delu sploh. Omenja učiteljice kot najprimernejše izvrševalke naših idej ter svetuje, naj N. Ž. S. apelira na vsako šolo, da se učiteljice poprimajo tega dela.

Ga. Mihajlović prosi, naj se N. Ž. S. spomni Kosova, kjer je prosvetno delo najbolj potrebno. Učiteljica gdč. Simić omenja načrt naredbe ministrstva prosvete, po katerem bi bile gospodinske šole brezplačne, s čemur se ona ne strinja, ker bi take šole seljak ne znal ceniti. Vsaka naj bi prispevala vsaj v naturalijah.

Gdč. Vida Čubrilović iz Sarajeva se s tem ne strinja; Jugoslavija prednjači v tem vsem drugim državam. Poznajo je, da so po navadi na deželi najpremožnejši ljudje najbolj skopi in priporočajo zelo brezplačne gospodinske šole.

Zelo stvarjen in s statističnim podatki podkrepjen referat o delu na selu je podala gdč. Vida Čubrilović, organizatorka gospodinskih šol v Bosni in Hercegovini. Referentka, ki se ji pozna temeljitost in stvarnost češke šole, je podala sliko ženskega kulturnega dela v Bosni v zadnjem desetletju, pri čemur se je dotaknila tudi temelja tega dela, ki datira še iz predvojnih časov.

Vsi trije referati so vsebovali obilico dobrih misli in vzgledov in zelo koristno bi bilo, če bi se, kakor tudi vsi ostali referati, razmnožili in stavili na razpolago našim prosvetnim društvom, ki so premnogokrat v zadregi za predavanje.

To skupino referatov je zaključilo poročilo seljanke Natalije Nešićeve iz Velikega Sela pri Požarevcu, katera je poročala o dobrem vplivu ženskega dela v narodu in se zahvalila vsem ženam, ki s svojim trudopolnim delom širijo prosveto med narodom in s tem dvigajo dobrobit selske žene. V popoldanski seji se je v ponedeljek obravnavalo

higijensko vprašanje na selu.

Predavateljica dr. Mitra Mihajlović iz Šabca je očrtala v glavnih potezih higijenske ustanove, ki so potrebne našemu narodu in v pestrnih barvah je naslikala silno zaostalost seljaka v higijenskem pogledu, posebno v južnih krajih domovine.

V ta okvir je spadalo tudi predavanje predsednice Društva diplomiranih sester gdč. Bovalini, katera je pa predavala šele drugi dan, ker je bila poslovno zadržana v Beogradu. Referentka je poudarila, da je delo sester na deželi velike važnosti in rodi gotovo boljših uspehov nego šole in predavanja, ker sestre uče posamezne žene, n. pr. porodnice, hodijo od hiše do hiše, pomagajo, svetujejo, ne le v striktno higijenskih zadevah, ampak v vseh panogah gospodinjstva. — Poročala je o velikih uspehih, ki so jih dosegle posamezne sestre. Omenja pri tem Banjo bašto, kjer so si seljaki s pomočjo Saveza zdravstvenih zdravstveni sami sezidali svoj Zdravstveni dom z malo bolnico, kopalnico itd. Take

institucije, ki si jih narod sam zgradi, so velikega pomena, ker ne propadejo, kakor rado propade, kar je umetno narejenega in čisto brez prave podlage.

Poroča dalje o sestri, ki si je po dveletnem delovanju na selu pridobila toliko vpliva, da prihajajo seljaki k njej celo po nasvete, kadar si zidajo in popravljajo hiše. Po njenih navodilih so celo izsušili malo barje blizu sela ter so se tako seljaki prepričali, da je tam bilo ognjišče malarije, katero so širili komarji. — Slušateljice so sprejele ta zanimivi referat z burnim odobravanjem.

Zanimivo je bilo predavanje ge. Danice Belog

o ženski meščanski šoli.

kot faktorju kulturno ekonomskih sil našega naroda. — Predavateljica je orisala ustroj meščanskih šol, ki so pri nas prikrojene po vzoru prejšnjih meščanskih šol ter posebno čeških. Iz Češke dobivajo naše meščanske šole tudi vse učne pripomočke. Meščanska šola ima nalogo ne le pripraviti deklice za razne poklice, marveč tudi vzgojiti pridne gospodinjice, sploh vzgojiti dekleta za življenje. Tej nalogi naše meščanske šole ne odgovarjajo popolnoma. Tako na primer nima velika palača zagrebske meščanske šole prostora, kjer bi podučevalo gospodinjstvo. Meščanska šola tudi še ni Kongres Narodne ženske zveze v Zagrebu ma svojega zakona, kakor ga ima na primer osnovna ali visoka šola. V svoji resoluciji zahteva: 1. da se meščanske šole preurede po potrebah naroda; 2. da se posveti na dekliški meščanski šoli več pažnje ženskemu ročnemu delu.

Razvila se je živahna diskusija, v katero so posegle razne strankovnjakinje.

O gospodinjstvu

Dva slovenska referata sta se tikala gospodinjstva in sicer je ga. M. Govekarjeva govorila o organizaciji gospodinj in njihovih pomočnic na ekonomski, a ne na strankarski podlagi, ga. Karičeva iz Ljubljane pa o organizaciji hišnih pomočnic. Iz zanimivega referata gospe Govekarjeve posnemamo to-le: nujno je potrebna organizacija gospodinj po vzoru organizacije v drugih državah, n. pr. v Češkoslovaški, Avstriji in Švici, kjer dobivajo gospodinj različne nasvete za svojo stroko, so deležne olajšav pri nakupu vsakovrstnih potrebščin, si izposojajo pri organizaciji vse mogoče stroje, potrebne pri gospodinjstvu, ki si jih posamezne ne morejo nabaviti, vplivajo celo na tržne cene itd. Zahteva za hišne pomočnice dveletno učno dobo pri gospodinj, katera bi si z izpitom po 5-letnem izvrševanju gospodinskega poklica pridobila pravico izučevati hišne pomočnice. — Dekle, ki pride nepripravljeno iz kmetov služiti v velika mesta, je izpostavljeno nevarnosti, da službe ne dobi, oziroma, da je svojemu znanju primerno tako slaba plačana, da sploh ne more izhajati. Predvsem naj bi se ne dovolilo izseljevanje dekletom, ki se mislijo posvetiti poklicu hišne pomočnice, ako nima za seboj dve leti vajeniške dobe pri taki diplomirani gospodinj.

Gospa Karičeva, sama iz vrst hišnih pomočnic, se v svojem poročilu bavi z organizacijo hišnih pomočnic, ki naj bi se izvršila s sodelovanjem delodajalk, saj bodo delodajalke same imele največjo korist od izučene in zavedne pomočnice. Slika žalostno perspektivo pomočnice na starost, ko onemore, pa tudi v mladosti je izpostavljena vsem nevarnostim, posebno boleznim in prostituciji, v katero jo sili brezposelnost vsled nezadostne priprave na svoj poklic.

Zelo obširno in temeljito je obdelala svojo snovi gdč. Branka Frangeševa iz Zagreba, katera je predavala

o ženski industriji.

Tudi ona izhaja iz češke šole. Njen referat se je delil ponatisnjen v posebni knjižici pod naslovom »Prilog upoznavanju: unapređenju hrvatskog kućnog obrta« in končava z besedami: Nebroj narodnih pesmi se začneja in končuje s preslicom. To nam daje najtočnejšo sliko življenja v hiši seljaka, kjer se takorekoč vse vrti okrog preslice, katera je postala simbol mirnega družinskega življenja.

Isto snov sta obdelovali še ga. Marica Prica, upraviteljica banovinske tkalnice in vezilnice v Sarajevu ter gospa Jovanka Pozmanova iz Pančeva, dočim je gdč. Rozmanova iz Maribora podala točen načrt za reformo pouka ročnih del v dekliških šolah, kateri se v bistvu strinja s tem, kar smo o tem predmetu že pisali na tem mestu. Gdč. Rozmanova je izvala s svojim poročilom burno odobravanje vseh žen, posebno pa učiteljic.

Gospa dr. Zdenka Merkojić, prof. iz Zagreba je referirala o reorganizaciji učiteljskih šol, a o družinski pedagogiki je obširno poročala prof. Radmile Jovanović iz Beograda.

Stavljeni so bili različni predlogi izven referatov in sicer:

Gdč. Angela Vodétova iz Ljubljane je predlagala, naj bi se ustanovile po vsej državi poklicne posvetovalnice, to je, naj bi posebne komisije, sestojče iz učiteljev, zdravnikov in psihologov ugotavljale, za kateri poklic je učenec sposoben. — Dalje je poročala, da se pri sprejemu na učiteljske daje prednost celo slabim dijakinjam iz nižje gimnazije pred absolventkami meščanske šole, katere morajo poleg tega še polagati sprejemni izpit, čeravno ustroj meščanske šole bolje odgovarja učiteljski nego gimnaziji. Predlagala je, naj bi se med kandidatki obeh zavodov ne delala nikakoli razlike. Meščanske šole so tudi v manjših krajih, vsled tega so dostopne kmečkim slojem. Znano je, da na deželi najuspešnejše deluje učiteljstvo, ki je izšlo iz dežele. Favoriziranje gimnazijcev pri sprejemu na učiteljske naravnost izključuje podeželski naraščaj iz učiteljske, vsled česar se izgube mnoga talentirana dekleta, ki bi postale izvrstne podeželske učiteljice.

Vprašanje izseljevanja.

Prof. Jelka Perićeva iz Splita je kot predsednica izseljeniške komisije stavila več predlogov tičečih se izseljeništvu. Med drugim je poudarjala, naj se izseljenišvo kolikor mogoče omejuje, posebno naj se ne da dovoljenje za izseljenje ženam analfabetkam in takim, ki nimajo nobenega poklica, ako nimajo svojcev v tujini. — Naj se na konzulatih nastavlja tudi žensko osobje; izseljenci naj bi se ohranile kolikor mogoče tesne zveze, naša ženska društva naj bi dajala direktive ženskim društvom v tujini. Pri prevozu večjega števila žen emigrantk, naj bi bila ena ženska spremljevalka. Najti je treba način, ki bi ženi in otrokom izseljenca, ki ostanejo v domovini, zagotovil prejemanje alimentov.

✱

Mnogo važnih vprašanj je bilo načetih na tem kongresu, ki predstavljajo ogromen program bodočega dela, katerega izvršitev bi bila mogoče le z vztrajnim delom in združenimi silami vseh društev. — Potrebne bi pa bile tudi vsakoletne kontrole tega dela, ki naj bi dognale, koliko točk lanskega programa je bilo izvršenih in kako so bile izvršene. Šele tedaj bodo dosegli naši kongresi tisto veljavo, ki se jim rado pripisuje. Ne velja to le za kongres N. Ž. S., ampak za kongrese sploh. Izven oficijelnega programa so se vršile razne seje, sestanki in predavanja, izleti ter čajanke, ki so obilo pripomogle do medsebojnega zbližanja zborovalk, kar je za uspešno delovanje nedvomno velikega pomena.

Slovenke so se v lepem številu udeležile kongresa; pri tej priliki so obiskali grob Zofke Kvedrove ter ga okrasili s cvetjem.

O priliki kongresa je bila v Umetniškem paviljonu razstava ročnih del, o kateri bomo še poročali.

„ELITE“ d. z. o. z.

LJUBLJANA, Prešernova ulica 9
prodaja damske, moške in deške konfekcije.
Na drobno! Na debelo!
Prvovrstno izvrševanje po meri! 560

Razgled po ženskem svetu

Nemške umetnice

so se v velikem številu udeležile letošnje velike umetniške razstave v Berlinu, kjer so razstavile svoje akvarele, risbe, malo plastiko in fotografije. Razstavljalke so tvorile — skoro sto po številu — eno šestino vseh razstavljalcev. Mnoge izmed znanih slikaric, kiparic in arhitektinj niso poslane svojih del na razstavo. Kljub temu so bile žene na tej razstavi ne le kvantitativno, ampak tudi kvalitativno častno zastopane.

Razstava ženskega dela na Portugalskem

Po inicijativi portugalske literatke Marije Lamas je priredil neki velik list v Lisaboni sijajno uspešno razstavo dela portugalskih žen. Poleg popolnega bibliografskega oddelka je bila galerija slik in kipov. V eni najinteresantnejših dvoran so bili zbrani mnogobrojni spomini žen iz prejšnjih časov. Ženska narodna ročna dela iz raznih pokrajin so bile v poseben okras razstave. Na umetniških matinejah so predavale znane žene, medtem ko so deklamatorke in muzikantkinje predvajale razna dela pesmice in komponistinj. Razstava je v obili meri doprinesla k temu, da širša javnost upozna delovanje Portugalke.

Žene v nemškem parlamentu

Novo volitve so prinesle znatno povečanje števila poslancev (od 490 na 575), niso pa procentualno pomnožile ženskih poslancev. Čeravno se je njihovo število dvignilo od 36 na 40, so ostale v istem razmerju, kakor so bile prej (pribl. 7%). Za pokret meščanskih žen pomenijo sedanje volitve velik poraz, ker tvori komunistična stranka s 16 poslankami ter so

angleškega
in češkega
sukna!
BOGATA IZBIRA!

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA

cijalnodemokratska stranka s 13 poslankami večino, t. j. 29 žen, medtem ko sta imeli te dve stranki v prejšnji zbornici le 23 zastopnic. Meščanske stranke so pridobile eno samo zastopnico, imajo jih toraj 11.

Žene na zasedanju Društva narodov

K 11. zasedanju Zveze narodov so poslane države svoje zastopnice: Angleška — kot polnomočno delegatko mis Susan Lawrence, tajnico v socialnem ministrstvu, kot zastopnico delegatke mrs. Mary Agnes Hamilton; Kanada: del. namestnico mrs. Irene Parlyby, ministra brez portfeilla; Avstralija: deleg. namest. mis Mary Holman; Danska: deleg. nam. Fröken Forchhammer; Švedska: del. nam. senatorko Fröken Hesselgreen; Norveška: del. nam. go. Aas, dr. med.; Ogrska: del. nam. grofica Apponyi; Nizozemska: del. nam. Mjfr. Kluyver, izredno zmožno sekretarko nizozemskega zunanjega ministrstva; Litvanska: delegatko go. Ciurlionis; Nemčija del. nem. go. Lang-Brummann; Rumunska: del. nam. gdč. Vacarescu, princ. de Cantacuzene. Belgija in Južna Afrika imata žene kot delegatkejske tajnice.

Drobne vesti

Samomor plesalke. Mlada soloplesalka kralj. gledališča v Kopenhagenu, Elna Lassen, ki je nastopala z izrednim uspehom, se je ustrelila.

Redko ženitovansko darilo. V angleški grofiji Gloucestershire se je pred kratkim vršila poroka; mlada nevesta si je zaželela od ženina kot poročni dar, da kupi vsem slepcem v grofiji po en radioaparatu.

Davek na otroke! Mestna finančna oblast v Shanghai si je omislila nov davek in sicer — na otroke!

Tudi rekord. Neki meščan v St. Louisu hoče doseči svetovni rekord v spanju. Leži v udobni postelji v neki izložbi ter se pusti obdudovati od mimoidočih.

O neveljavnosti zakona odloča v Italiji, glasom odredbe rimskega sodišča, edino cerkvena oblast in sicer ne glede na to, če je bil zakon sklenjen pred konkordatom med Italijo in Vatikanom ali potem.

Društvo za ženske interese in enake državlanske pravice se je ravnokar ustanovilo v Haagu. Predsednica mu je ga. dr. jur. Bakker van Bosse, ki je tudi nam znana kot prijateljica Jugoslavije in posebno kot zaščitnica naše narodne manjšine v Italiji, za katere pravice se je že večkrat zavzemala v raznih angleških listih.

Z reformo ženske vzgoje se bavi švedska vlada, katera stremi za tem, da dá žensstvu večje število visokih šol, tako da bi lahko dosegle svoje diplome brez stroškov.

Francoska sodna statistika za l. 1927 izkazuje 39.382 obsojenih žensk proti 193.028 moških. Pred poroto je stalo 1102 moška in samo 124 žensk. Stanje obsojenih žensk, ki je izkazovalo v l. 1919 29%, je padlo v l. 1924 na 17% in znaša v l. 1927 le 16%.

Od 295 letal, ki so na Angleškem v privatnih rokah, je 25, ki so jim lastnice ženske. Lady Bailey sama jih ima 3.

Žene na indijskih voliščih. O priliki volitev v okrožju Bombay je bilo aretiranih 25 žen, ker so stražile na voliščih v imenu kongresa. Takoj je bilo pripravljenih drugih 500 žen, da stopijo na njihovo mesto.

Japonska vlada je podelila ženam od 35. leta naprej aktivno in pasivno volilno pravico.

Zveza narodov je pozvala predsednico Splošnega društva nemških učiteljic, naj pošlje k letošnjemu zasedanju svojo zastopnico, katera bo potem poučila širše kroge učiteljic o delovanju Zveze narodov. Ta naloga je bila poverjena višji študijski svetnici Elizabeti Toelpe.

Danilo Gorinšek:

V jeseni Bog blagruje svet...

V jeseni Bog blagruje svet,
se blagoslov izpolni,
da to je sad — kar bil je cvet,
V jeseni Bog blagruje svet,
da vsakdo ve: Brez Njega
vse je le — prazna senožet.
V jeseni Bog blagruje svet
in daje vernim sreče.
Saj čaka nova setev spet...

Pesmi o kraljeviču MarkuPrevaja Radivoj Rehar.
(Dalje.)

Kraljevič Marko in spor v carstvu.

Vzel je Marko knjige stare pravde,
osedlal je urno konja Šarca
se pogljal mu na široka pleča
in odjezdil v Kosovo je ravno...
Ko pri kraljevem je že šotoru
ves presrečen kralj Vukašin reče:
»Blagor meni pri vsevišnjem Bogu!
Glejte sina mojega tu Marka,
on razsodi, kdo naj car postane;
za očetom sin zasede prestol!
Marko sliši, vendar nič ne reče,
za očetov ne ozre se šotor...

Ko ga vidi vojvoda Bogiša,
brž od sladke radosti zavriska:
»Blagor meni! Evo tu nečaka,
on pove nam, kdo dobi naj krono;
složno bova skupaj carjevala!
Tih je Marko, tih in brez besede,
k stricu svojemu ne krene glave...
Ko junak ga hrabri vidi Gojko,
še srečnejši upa poln poreče:
»Glejte Marka, mojega nečaka,
on razsodi, kdo naj car postane!
Ko je Marko bil še malo dete
bolj ko lasten sem ga ljubil oče,
v svileni povijal ga plenice
kakor jabolko predragoceno;

in potem, ko deček je dorastel,
sem povsod, povsod s seboj ga vodil.
Reči, Marko, da je krona moja!
Ti jo nosil boš na glavi svoji,
jaz pa bom ti vdan in veren sluga.
Tih je Marko, tih in brez besede,
k stricu svojemu ne krene glave,
ravno jezdi k belemu šotoru.
Tja k šotoru Uroša mladika,
tja požene Marko konja Šarca,
Tam ponosen mu iz sedla skoči.
Ko zagleda ga mladostni Uroš
naglo skoči s svileni blazine,
naglo skoči, sam pri sebi reče:
»Blagor meni, evo tu mi botra,
evo botra, kraljeviča Marka!
On razsodi, kdo dobi naj carstvo.
Roke širita in objemaje
se poljubita na lica bela,
po junaškem vprašata se zdravju,
na svileni sedata blazino.
(Se bo nadaljevalo.)

Ubogi čevljar

Gruzinska pravljica. — Priredil Milan Š.

V nekem prestolnem mestu je živel ubogi čevljar, ki se je preživljal od dne do dne. Bolje si ni znal pomagati. Tudi v gostilno ni rad zahajal. Kar je čez dan zaslužil, je prinesel domov ter se potem gostil z ženo in otroci.

Nekoč je hotel kralj prepotovati svoje mesto ter izvedeti, od česa in kako žive njegovi podaniki. Nadel si je torej drugo obleko, si dal okoli vratu veržico celovskega mojstra ter šel ponoči skozi mesto. Vse je že spalo. Le iz neke hiše je še ališal vesele glasove. Tam je sedel čevljar z ženo in otroci ter se veselil večerje. Čevljar je takoj vstal in je zelo uljudno prosil gosta, naj stopi bliže ter se zadovolji z malenkostjo, s katero mu more postreči.

»Čuj, bratec, je rekel kralj, »če ni preveč, bi te vprašal, kakšno obrt imaš in od česa živiš? Danes je samo delavnik, in ti se imaš tako dobro...«

»Jaz, bratec, sem čevljar in živim od svojega dela... od dne do dne. Kar čez dan zaslužim, prinesem domov, in sleherni večer se imam dobro.«

»Toda, če bi te prisilili, da zapreš svojo delavnico, kaj bi potem počel?«

»Le prepusti to meni! Bi pač stradal.« Kralj se je poslovil. Naslednjega dne je izdal povelje, da morajo vsi praznovati ter zapreti svoje delavnice in prodajalnice. Tudi čevljar je moral zapreti svojo delavnico. »Nihče naj se ne drzne trgovati ali pa delati!« je ukazal. Tudi čevljar je moral zapreti svojo barako.

Zvečer se je kralj zopet preoblekel ter šel po mestu naokoli. Ko je prišel k čevljarjevi hišici, je videl ravno tako veselje kakor prejšnji večer.

»Aha«, je rekel čavljar, »le vstopi, prijatelj, jej in pij!«

»Kaj si pa delal, da si zaslužil denarja, ko je ta presneti kralj vendar zapovedal, da se morajo zapreti vse prodajalnice in delavnice?« je vprašal kralj.

»Bog je milostljiv,« je baraki sicer nismogel delati, vendar sem pa temu prinesel vode, drugemu drva, tretji me je poslal sem in četrti zopet tja... tako sem si zaslužil nekaj denarja.«

Kralj se je poslovil. Druga dne je dal privedi čavljara v svojo palačo ter mu ukazal, da mora biti ves dan pred palačo na straži. Zvečer je šel naš prijatelj domov k svoji ženi in jezen sedel v kot: saj vendar niti bora ni mogel za služiti.

»Zakaj pa tako grdo gledaš, mož?« ga je vprašala žena. »Drugi morajo cele tedne stradati in žejni biti, nekateri celo ves mesec, in mi bi ne mogli niti en dan?«

Mož pa ni odgovoril. Da se nekoliko zabava, je vzel svojo palico ter jo pričel izrezljevati, in glej! naenkrat je na enem koncu izgledala kakor sablja. Tedaj je skočil čevljar, kakor da se je ravnokar zbudil iz trdega spanja, si poiskal dobro leseno palico ter si izrezljal meč, vzel svojega iz nožnice, vtaknil lesenega vanjo ter hitel na trg, kjer je prodal svoje pravo orožje. Potem je šel domov in si zopet privoščil — kakor po navadi — z ženo in otroci večerjo. Tudi kralj je zopet prišel — kajpada preoblečen — in se seveda zelo čudil, ko je to videl.

»Toda danes si vendar ves dan stal na straži, kje si pa dobil denar?« je vprašal. »Bo, je usmiljen in mi je dal sredstva,« je rekel čavljar. »Ti, žena, vzemi moj meč iz nožnice! — Ali vidiš? Kaj naj to škoduje kralju, če imam lesar ali jeklen meč opa... Pravi meč sem prodal!«

Naslednjega dne si je čevljar opasal svoj leseni meč ter šel na stražo pred kraljevi grad. Kralj se je moral na tihem smejati, ko se je spomnil, da je ponosno orožje na na moževi desni strani le kos lesa. Iz tega se hočem nekoliko ponorčevati, si je mislil, poklical slugo ter pričel preklinjati, ropotati ter razbijati, kakor da je sluga zagrešil kak velik zločin.

»Pokličite mi stražo!« je zapovedal kralj, »da mu takoj odseka glavo, tem sleparju, temu lumpu, temu zločincu, temu... temu...«

»Bog te obvari, milostljivi vladar! Bog ti pomaga! Odpusti, bodi milostljiv! Če je grešil, odpusti mu!« je prosil čevljar, ko je slišal povelje.

»Kaj si drzneš! Ta mož je mnogo preveč zagrešil, da bi ne zaslužil, izgubiti glavo. Hitro, zapovedujem ti! Ven z mečem in proč z glavo, sicer izgubiš ti svojo!«

Tedaj je dvignil čevljar oči proti nebu ter dejal:

»Gospod Bog v nebesih! Stvarnik nebes in zemlje! Bog, ti Vsemogočni! Če je ubogi mož nedolžen in se kralj moti, izpremeni moj meč v les!« je rekel ter potegnil svoj meč iz nožnice — bil je lesen. Kralju je nepopisno ugajala ta šaljiva domisel in je odpustil zvitega čevljara bogato obdarovanega.

Pustimo ga, naj hiti domov ter še na dalje tako živi, kakor je živel doslej!

Uganke

A. M.

Ko počivam pokraj ceste
nimam gosta ne neveste,
kadar pa se v dir spustim
vsakogar lahko vlovim.

Rešitev uganke v prejšnji prilogi: v žigalice. Pravilnih rešitev je uredništvo prejelo 21. Nagrado dobi pa Cirilček Bregar, učenec IV. razreda ljudske šole v Ribnici na Dolenjskem. Pravilne rešitve današnje uganke, pri katerih omenite poleg imena tudi, v kateri razred hodi, bo sprejemalo uredništvo mladinske priloge »Jugoslovana« v Mariboru, Aleksandrova c. 24, do srede 22. okt. opoldne.

L. Lukas, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 7.

priporoča svoje prvovrstne, solidno in po meri izvršene čevlje za turiste, smučarje in lovce, kakor tudi jahalne in lovsko škornje za gospode in dame.

Armin Arwing:

Kako je Mačkov Janez prvič in zadnjič ribe lovil

(Konec.)

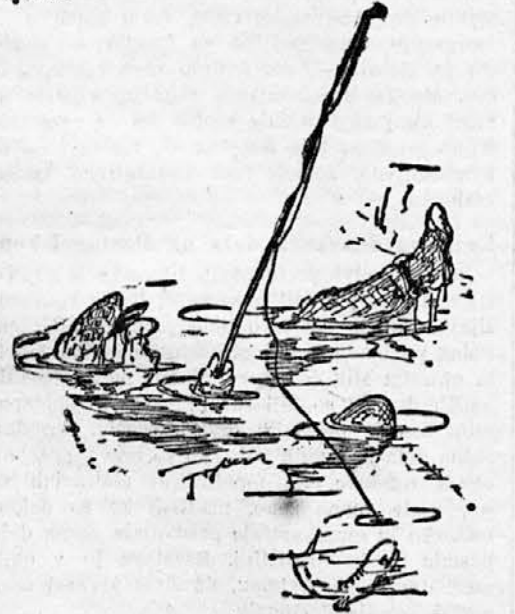
Tako je tudi storil. Potem je nekega popoldneva, ko je solnce najbolj pripekalo in ni bilo nikjer vetriča, moško odkorakal tja doli po mestu k bregu. Ker ni imel čolna, da bi jo mahnil na široko morje, si je izbral za svoje delovno izhodišče konec dolgega pomola, ki se je zatikal v vodovje morja kakor dolg prst.

»Od tu«, si je mislil, »bom segel v najglobljo globino, kjer živé mogočne morske zveri.« Tudi se mu je zdelo kot dobro znamenje, da je bil priplul iz daljave v pristan velikanski parobrod. »Ta mi srečo nosi«, je mrmral, dobro vedoč, da se včasih, kakor je bil bral, za parniki pritepejo v pristanišča morski psi in slična golazen. In prav na te je čakal! —

Že se je Mačkonov Janez, naš novi ribar, razgledoval z bistrim pogledom po kraju, kamor naj vrže svoje smrtonosno orodje, ko se naenkrat domisli, da je treba ribam, volkovom ali kakršnikoli zverjadi hrane, če naj se vjemo. A, zvita buča kot je bil, si je brž znal pomagati! Ker ni bilo pri roki morskih glist, sladke ribje vabe, je segel v žep za kosom kruha, svojo južino, in odščipnil od njega drobce skorjice, a tako, da se je držalo še nekaj sredice. »Buzaron!« se je nasmehnil, »da bi morska zverjad ne šavnčila po tej jedi, ki se še človek za njo obližuje.«

In se je nato moško razkoračil prav na kraju pomola, zavihatel parkrat nad glavo svoje lovsko orodje, da bi dobilo polet in

ga je potem spretno zagnal daleč od sebe... Zimnata vrstica se je v loku raztegnila, trnek s kruhkom je štrbunknil z višine v vodo in — past je bila nastavljena!

Mačkonov Janez je sedel na rob pomola, tiščal je skrbno med prsti svoje strašno morivno orožje in čakal...

Pod njim se je zibalo v lahni tresljavi temno, globoko morisko dno, ki se je zdelo še globlje, ker je bila tisti dan voda čista. Tu pa tam je švignila mimo ribica, vsekdar srebno se zasvetlikujoča, ko so jo po trebuhu obsijali svetli solnčni prameni. Tam spodaj pa se je vsa ta zelenkasta luč prozornih vod nekam čudno prelivala in

mešala v pošastne slike. Odnekod, sam ni vedel odkod, so se iztegovale gori k njemu dolge, črne roke nevidnih pošasti, se majale zdaj sem zdaj tja, se daljšale in daljšale, ko da ga hočejo zdaj pa zdaj pograbit z noge in —

»Moj Bog«, se je prestrašil Janez, da ga je zazeblo kar po kosteh. Pa mu je hkrati bušila še kri v glavo, kajti nekaj nevidnega, neznanega ga je skrivnostno povleklo za prste, ki so še skrbno tiščali drobno zimnato nitko njegovega lovskega orodja. Tresti se je začel ko trepetlika in se mu je zdelo, da mu je odbila zadnja ura. Sunk se je ponovil vdrguč, v tretje, močnejše in močnejše, zdaj že s tako silo, da mu je žima začela uhajati izpod trepetočih prstov... »Som je, som!« je prešinilo takrat Mačkonovega Janeza in se je skušal vzdigniti, da bi ubežal... A se je nepričakovano za njegovim hrbtom nekje oglasil oni strašni, grozeči zategli »mijav-mijav...« Stemnilo se mu je pred očmi, zakrillil je z rokama, nevidna moč mu je izpodnesla sleherni telesni oporišče in je zdrknil ko snop v globino. Med šumom in hrumom vodá, ki mu je polnil ušesa, se je preril do njega še gluh, pritajen vzklík, nekaj ga je trdo zgrabilo za vrat in — potem je vse okrog njega utihnilo v prazen nič!

Četrt ure kasneje se je prebudil Mačkonov Janez v ribiškem čolnu. Okrog njega šami neznani obrazi, od solca zagoreli in v trdem delu razrvani. Nič ni še znal, kaj se je bilo z njim dogodilo. Samo v prsih ga je nekaj tiščalo, goltal je vodo, da je lilo iz njega ko iz škafa, in mraz ga je stresal. Pa se mu je ko iz megle porodila v spominu strašna slika razdraženega mor-

skega soma, ki je zijal s široko odprtim žrelom, na katerem je visel drobn njegov trnek, ko da ga hoče z enim samim mahom požreti. Janez je samo kričnil, zakrillil okrog sebe z rokama in se prevalil v čolnu, da bi ubežal skorajšnji smrti.

In čudo čuda! Tam na drugem koncu čolna sta se mu smejala nasproti dva znana obraza, Mrkonov stric in njegov sin Mihec. In tedaj ni sam vedel, ali bedi, ali sanja!

In je Mrkonov Mihec držal v rokah njegov trnek in je na njem visela drobna, drobna ribica, tako drobna, da bi z njo ne nasitil niti želodčka petmesečne mačice, kamoli še odrastlega človeka!

To je bila prva in zadnja ribica, ki jo je bil Mačkonov Janez vlovil v svojem življenju. Zaradi nje bi bil kmalu utonil v vodah globokega tržaškega pristanišča, če ne bi bilo zraven Markonovih dveh, ki sta bila našla Janeza v Trstu čisto slučajno in sta brž priklicala zanj pomoč dobrih ribičev, kateri so ga že napol omamljenega spretno povlekli iz valov morja. In je star, izkušen ribič oddal Janeza Mrkonovemu stricu, in je dostavil v pouk in svarilo še zraven:

»Kdor krojač je, naj le hlače lika, v druge posle pa naj se ne vtika!«

Ta nauk si je Janez zapomnil za vse svoje poznejše življenje in se ga je tudi držal. Zgodbo o svojem prvem in zadnjem ribjem lovu pa bi bil rad utajil, a ker sta jo bila Mrkonova oba že raznesla v njegovi domači vasi, jo je še sam v poznejših letih večkrat v družbi pravil!

Jaz sem jo tudi enkrat v taki obliki slišal, pa jo še vam, predragi bravci, v zabavo sporočam!

Balkanska olimpijada v Atenah

V soboto so se nadaljevale balkanske igre, ki jim je prisostvovala velika množica, okoli 30.000 gledalcev. V vseh disciplinah so se vršile ostre borbe, ki so bile zaključene z zmago Grkov v večini disciplin. Opaziti je, da našim atletom primanjkuje na internacionalni rutini, zelo tudi na borbenosti.

Danes se je vršilo tekmovanje v šestih disciplinah in doseženi rezultati so naslednji:

Tek 200 m:
1. predtek: 1. Semih (Turčija), 23'5; 2. Virgil (Romunija), 23'7; 3. Lambrou (Grčija), 23'8;
2. predtek: 1. Frangudis (Grčija), 23'4; 2. Mehmed Ali (Turčija), 23'5; 3. Schreiber (Jugoslavija), 23'9.

To tekmovanje je začelo z veliko nervozo, tako da šele po dveh slabih startih uspeva tretji regularen. Skok izborna prodre in v prvih 20 m preide Turka Semih na vanjski progi, lepo vodi do 80 m, da pozneje počasi popusti in konča zelo slabo kot četrti — neplasiiran. Na zadnjih 50 m je bil močan protiveter.

V drugem predteku, ki je bil nekoliko slabše zaseden po četrtm tekaču, se je Schreiber placiral v finale.

Tek 110 m z zaprekami:
1. predtek: 1. Buratović (Jugoslavija), 16 sek.; 2. Miropulos (Grčija), 16'3; 3. Varbanov (Bolgarija), 16'8.

2. predtek: 1. Mauticas (Grčija), 16'6; 2. Schop (Romunija), 17'4; 3. Kallay (Jugoslavija), 17'9.
V prvem predteku zmaga sigurno Buratović, v drugem pa Grk Mauticas. Vsi pričakujejo finale v tej disciplini z veliko nervozo.

Tek na 800 m:
Na startu se nahajajo Bolgar Pedan, Grk Georgakopoulos, Jugoslovani Rittig in Zorga, Grk Korres, Turck Bessin in Lazar (Romunija).

Starter tudi tukaj dovoli Grku prežgodni start, toda vlec temu prevzame vodstvo Bessin in v ostrem tempu vodi prvo mudo in skoraj tri četrtine druge mude. Sledi mu tik za petami Rittig, ki zadrži pozicijo do 100 m pred ciljem. Tukaj

Grški parlament

prodro Bolgar Pedan in Grk Georgakopoulos, ki se v ostrem finishu borita za zmago. V zadnji fazi premaga boljši in rutiniranejši Pedan za 1½ m Georgakopoulosa. Rittig se plasira kot tretji z razliko 3—4 m za Grkom, za njim Zorga z ¾ m razliko. Pretekli so prvo mudo za 58 sekund, kar je bilo za Rittiga radi ostrih zavojev prehitro in radi tega je tudi imel slab končni spurt.

Zmagovalec Pedan, tudi lanskoletni zmagovalec v tej disciplini in letošnji balkanski prvak na 1500 m, je tekač velikega formata, ki bi pri dobrem trenerju sigurno dosegel še veliko lepše uspehe. Povdariti pa je treba zadovoljivo dejstvo, da je vseh pet plasiranih preteklo progo v bolj-šem času od lanskoletnega zmagovalca Pedana (2:04.8).

Placement je sledeči: 1. Pedan (Bolgarija), 2:02.4; 2. Georgakopoulos (Grčija), 2:03.4; 3. Rittig (Jugoslavija), 2:03.8; 5. Korres (Grčija).

Finale 200 m:
1. Fraugondis (Grčija), 22'7; 2. Lambrou (Grčija), 23'1; 3. Semih (Turčija), 23'2; 4. Mehmed Ali (Turčija), 5. Schreiber (Jugoslavija).

Skok v daljavo:
1. Bourlos (Grčija), 6.88 m, 2. Kallay (Jugoslavija), 6.83 m, 3. Buratović (Jugoslavija), 6.55 m, 4. Kokkinis (Grčija), 6.48 m, 5. Heremianov (Bolgarija), 6.27 m.

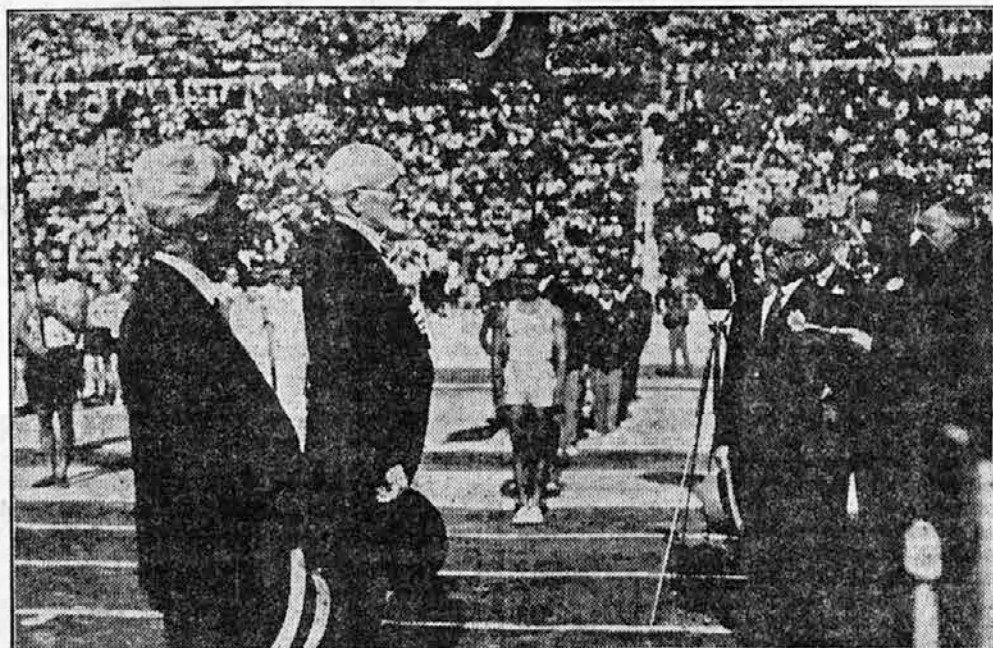
Tek 110 m z zaprekami finale:
1. Martinkas (Grčija), 15'1; 2. Buratović (Jugoslavija), 15'4; 3. Miropoulos (Grčija), 15'8; 4. Shopp (Romunija), 5. Varbanov (Bolgarija).

Met diska v helenskem stilu:
1. Gančev (Bolgarija), 34.45 m; 2. Karabatts (Grčija), 34.35 m, 3. Molydopoulos (Grčija), 34.25 m, 4. Dr. Narančič (Jugoslavija), 33.28 m, 5. Dojčev (Bolgarija), 33.15 m.

V tej disciplini niso naši niti od daleč dosegli pričakovanih rezultatov.

Stafeta 4 × 400 m:
1. Grčija, 3:35.8; 2. Jugoslavija, 3:39.8; 3. Romunija, 3:41; 4. Bolgarija; 5. Turčija.

Redosled po današnjem tekmovanju je sledeči: Grčija 91, Jugoslavija 51, Romunija 30, Bolgarija 23, Turčija 15.

Venizelos, grški ministrski predsednik, pokrovitelj balkanskih iger, odvarja balkanske igre 5. oktobra (Govori v mikrofon)

Zadnji dan balkanskih iger v Atenah

Kakor se je tudi pričakovalo, je bil višek balkanskih iger ravno zadnji dan tekmovanja, v nedeljo. Ogromna množica, do 75.000 gledalcev je brez dvoma prekosila vse dosedanje obiske pri lahkoatletskih prireditvah.

Za finale je vladalo velikansko zanimanje in je masa začela prihajati na stadion že takoj po 13. uri. Vse stranske ulice, stranski dohodi in glavni vhod v stadion so bili z večkratnimi kordoni blokirani od orožništva, garde in vojske, ki so le z največjo težavo vzdrževali red.

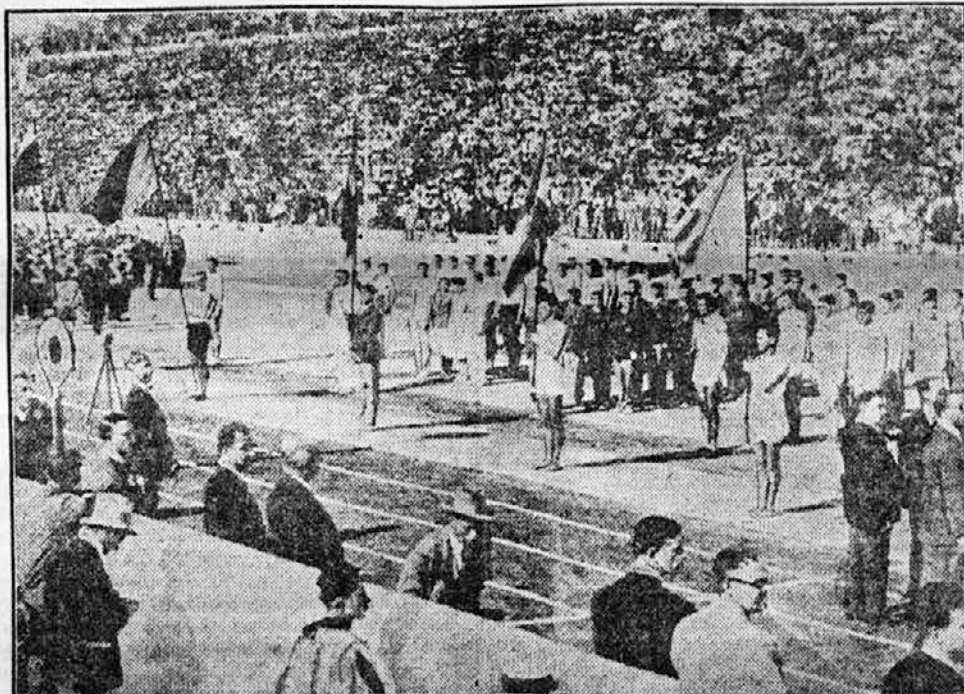
Proga za maratonski tek, ki je vodila po antični maratonski stezi, je ravnotako vsa bila zastražena po vojski in orožništvu.

2. predtek: 1. Pedau (Bolgarija), 53 sekund; 2. Stavrinis (Grčija), 53'4; 3. Ferensčak (Jugoslavija), 54'2.

Met kopja:

1. Zaharopoulos (Grčija), 63'41 m; 2. Rottman (Romunija), 55'90 m, 3. Albis (Romunija), 50'715 metrov; 4. Helebrand (Jugoslavija), 50'025 m; 5. Tiligadis (Grčija), 48'99 m.

Ze z drugim metom je Grk Zaharopoulos postavil svoj najboljši met. Lanskoletni zmagovalec in grški rekorder je letos ne samo ponovno zmagal, temveč mu je uspelo tudi zboljšati grški rekord za skoraj celi meter z krasnim internacionalnim rezultatom. Ostali tekmovalci,

Pogled na stadion za časa prisega

Tekmovanja so se pričela ob 14'30 z maratonskim tekom. Na startu se je pojavilo 35 tekačev, od tega večina Grkov. Na tej progi je vsaka nastopajoča država lahko prijavila neomejeno število tekmovalcev, toda za placement je prišlo v poštev le prvih pet tekačev na cilju.

Pred začetkom ostalih tekmovalnih točk ob 15. uri je policija prepovedala nadaljnji vstop v stadion, tako da je izven stadiona ostalo še 30.000—40.000. Policija je ta utemeljeni korak napravila v strahu, da ne bi pri vstopu oziroma izstopu iz stadiona prišlo do gneče in vsled tega do večjih nesreč, kakor je to bilo prišlo pri nedavni proslavi 100letnice grške nezavisnosti v istem stadionu.

Kot prva točka programa sta se vršila dva predteka na 400 m s tem izidom:

1. predtek: 1. Zagaphakis (Grčija), 53'2; 2. Rittig (Jugoslavija), 54'4; 3. Talvescu (Romunija), 56'2;

ga niso niti od daleč mogli ogrožati. Naš rekorder prof. Mesner, za katerega dopust ni savez ulež dovolj truda, bi nas bil tukaj sigurno močnejše zastopal in bi bil zasedel drugo mesto. Oba naša reprezentanta namreč, Helebrand in Kallay, sta metala precej pod običajno formo. Dočim je Helebrandu uspelo zasesti 4. mesto, se Kallay ni niti placiral.

Tek 5000 m:

1. Bekiaris (Grčija), 16:19'2; 2. Tsoukalas (Grčija), 16:29'4; 3. Mehmet (Turčija), 16:31'6; 4. Manea (Romunija); 5. Pavline (Romunija). Lanskoletnemu drugoplasiranemu, Grku Bekiarisu, je letos uspelo izvojevati zmago v sigurni maniri, dočim je lanskoletni zmagovalec, Romun Pavline, zasedel šele zadnje mesto.

Naša reprezentanta, Predanič in Podpečan, sta se v prvih rundah držala vodilne grupe, pozneje sta začela zaostajati in sta padla na zadnja

mesta. Podpečan je še premlad za tako težka tekmovanja. Prednič pa je tudi tukaj, kakor preje v teku 1500 m, popolnoma odpovedal. Na državnem prvenstvu, 14 dni preje, je s premočno zmago bil postavil novi jugoslovanski rekord z 16:19 minutam, torej v času zmagovalca balkanskih iger.

Finale 400 m:

1. Zagaphakis (Grčija), 52 sek.; 2. Pedau (Bolgarija), 52'4; 3. Rittig (Jugoslavija), 52'8; 4. Ferensčak (Jugoslavija); 5. Stavrinis (Grčija).

Pri temu tekmovanju vsa publika vstaja in z neverjetnim kričanjem bodri svoje ljudi. Takoj po strelu gre zmagovalec na čelo in si v prvih 250 m pribori odločujočo prednost za zmago. Sledita ga Pedau in Rittig, ki dohiteva Bolgara in se nahaja 50 m pred ciljem v isti višini z njim. Ta borba ga je tako izčrpala, da ga Pedau v končnem finishu sigurno premaga za ca. 1'5 m naskoka.

Stafeta 4 × 100 m:

1. Grčija, 44 sek.; 2. Turška, 44'4 sek.; 3. Jugoslavija, 45'2 sek.; 4. Bolgarija; 5. Romunija. Jugoslavi nastopi v postavi: Mioković, Skok, Buratović, Kallay, tedaj z rezervami za Hellebrandu in Jamnickega, ki sta se v soboto blesirala. Z njihovim nastopom smo morali resignirati na sigurno drugo mesto. Prva dva naša tekača Mioković in Skok in njih dobra predaja sta nas privedla v vodstvo. Buratović, ki je prevzel z malim naskokom je nekaj zgubil na progi; slaba predaja z Kallayem pa nas je postavila na tretje mesto, ki smo ga tudi zadržali. Turki so imeli močnejše poedince v stafeti od naših. Handicap je za nas tudi bil, da je Mioković nastopil v stafeti po treh neposredno pred njo absolviranih nastopih v troskoku.

Skok ob palici:

Istočasno z vsemi tekmovanji v tekih so se vršili nastopi v skoku ob palici, metu krogla, troskoku in maratonu.

1. Karayannis (Grčija), 3'76 m; 2. Andreopoulos (Grčija), 3'60 m; 3. Dojčev (Bolgarija) 3'60 metra; 4. Ferković (Jugoslavija), 3'50 m; 5. Kallay B. (Jugoslavija), 3'50 m.

Kljub temu, da se je Ferković približal na 2 cm svojemu in jugoslovanskemu rekordu in je Kallay, akoravno blesiran, z največjim samozatajevanjem postavil svoj dosedaj najboljši rezultat v tej disciplini, sta zamogla zasesti samo dva zadnja placementa.

Met krogla:

1. Verginis (Grčija), 14'34 m; 2. Fritz (Romunija), 14'12 m; 3. dr. Narančič (Jugoslavija), 13'48 m; 4. Karabatis (Grčija), 12'65 m; 5. Dojčev (Bolgarija), 12'28.

Zmago si je priboril tudi letos lanskoletni balkanski prvak in izboljšal rezultat, ki ga je lani dosegel na balkanskih igrah za 80 cm. Drugo plasirani, Romun Fritz ni bil na višku, kajti dosegel je že večkrat mete preko 14'50 m. Dr. Narančiču, ki je pred samim tekmovanjem prevrel marko 14'50 m, je v prvih dveh metih krogla izkočila iz prstov, kar ga je spravilo iz koncepta in sigurnosti.

Troskok:

1. Papanikolau (Grčija), 14'31 m; 2. Mioković (Jugoslavija), 13'71 m; 3. Kastrinakes (Grčija), 13'53 m; 4. Pavlovič (Jugoslavija), 13'19 m; 5. Gančev (Bolgarija), 12'91 m.

Sigurno zmago si je priboril v troskoku letošnji zmagovalec v skoku v višino in balkanski rekorder v isti disciplini. Mioković je sigurno zasedel drugo mesto in postavil novi jugoslovanski rekord.

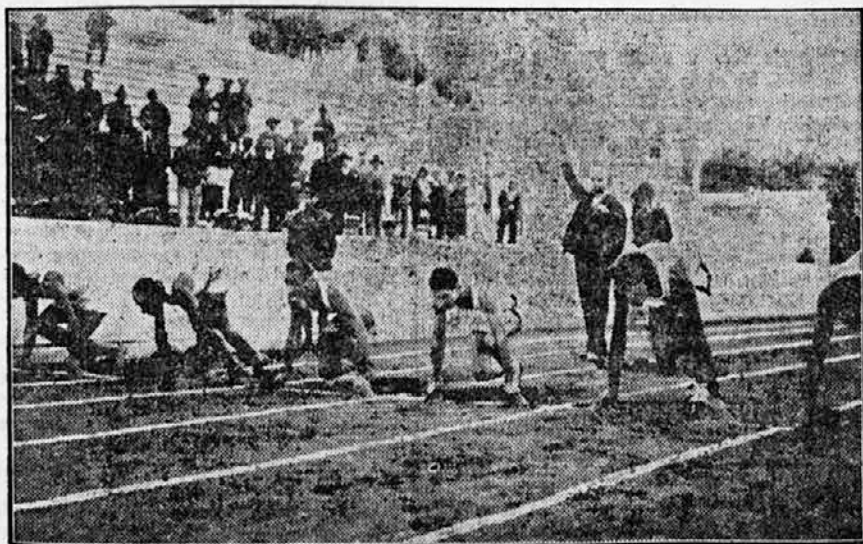
Maratonski tek:

1. Ilie (Romunija), 3:14'14; 2. Sarras (Grčija), 3:15, 18'2; 3. Kranis (Grčija), 3:22'4; 4. Kourantis (Grk), 3:24; 5. Anestidis (Grčija), 3:45.

Jugoslovani Sporn je odstopil pri 37 km, ki se je nahajal v bližini vodilne grupe. Drugi Jugoslovani, Belas, je prispel na cilj, kot dvanajsti.

Proga je bila zelo težavna in vsa asfaltirana. Masa je z velikanskim zanimanjem pričakovala prvega tekača, ki bo prišel v stadion. Ko se je prikazal Romun Ilie držeč v rokah romunsko državno zastavo, je bila vidno razočarana, vendar je z velikim aplavzom sprejela malega Romuna — letošnjega prvaka v maratonu. Prireditve se je z razdelitvijo nagrad v stadionu, ki so ji prisostvovali korporativno vse balkanske reprezentance, kon. Romunija si je kot zmagovalec priborila krasen srebrni prehodni pokal, dočim so si ostali zmagovalci-poedinci, t. j. prvi trije plasirani v vsaki disciplini priborili lepe plakete z diplomami; zmagovalna statetna mošva pa so dobila krasne srebrne plakete položene z lesom. V splošni klasifikaciji (vštevši tenis, pri katerem nismo nastopili), smo zasedli tretje mesto in nam je bil darovan velik brosnat kip, predstavljajoč — atleta-zmagovalca.

Končni placement v lahki atletiki je sledeči: 1. Grčija, 148 točk; 2. Jugoslavija, 73 točk; 3. Romunija, 50 točk; 4. Bolgarija, 37 točk;

Start 100 m finale

Pohod jugoslovanske reprezentance (na čelu dr. Narančič) o priliki otvoritve balkanskih iger

Andrej Zmave, Maribor:

Žveplo v kletarstvu

Vinarji uporabljajo žveplo kot sredstvo proti grozdnim plesnobi ali oidiu. Uporaba žvepla v kletarstvu pa je večstranska. Ze v starodavnih časih, ko so za konzerviranje vina rabili ponekod še morsko vodo in smolo, so žveplo v posameznih vinskih kletah poznali in uporabljali. Danes ga ima napredni kletar vedno pri roki v obliki žveplovih treščic.

Žveplo kot tako pa ni učinkujoče sredstvo za preprečevanje in zdravljenje raznoterih vinskih bolezni in vinskih napak, za izsušenje mošta od bolnega, plesnivega in gnilega grozolja, za konzerviranje praznih vinskih sodov in za razkužbo kleti, marveč je to sredstvo neviden, ostro dušec plin, žveplov dvokis ali žveplov dioksid (SO₂), ki nastane pri gorenju žvepla, t. j. pri spajanju žvepla s kisikom zraka. Zažiganje žvepla v kletarskem smislu poimenujemo zažveplanje.

Naš novi, enotni vinski zakon, ki je v veljavi od 18. junija 1930., dovoljuje v § 4. zažveplanje, odnosno uporabo žveplovega dvokisa v kletarstvu, toda po členu 8. pravilnika k vinskemu zakonu samo v toliki meri, da se niti okusa, niti splošna sestava, niti nobena bistvena sestavina mošta ali vina občutno ne izpreme in da pri tem ne pride v mošt ali vino nič, kar bi moglo škoditi zdravju konsumenta.

Važen je člen 9. pravilnika za izvrševanje vinskega zakona, ki dopušča tri načine zažveplanja mošta ali vina:

1. Zažiganje žvepla, ki mora biti povsem čisto, zlasti ne sme vsebovati arzenika ali mišine, niti ne sme biti aromatizirano s prav nobeno dišavo, n. pr. z dišečimi zelišči itd. Ako uporabljamo za zažveplanje mošta ali vina v tekoče žveplo pomočnice treščice (odrezke), ne smejo biti ti odrezki iz papirja, niti iz platna, marveč morajo biti iz azbesta, ki je nezgorljiva mineralna snov.

2. Enološko čisti kalijev metabisulfit (kalijev piosulfit, kratko: metabisulfit), največ 30 gramov na 1 hektoliter. (Natrijev bisulfit, katerega smo pri nas po starem avstrijskem vinskem zakonu smeli uporabljati, največ do 5 g na 1 hl, po sedanjem vinskem zakonu ni več dovoljen.)

3. Čisti plinasti ali tekoči (kondenzirani, zgoščen) žveplov dvokis.

Zažveplanje z raztopino žveplovega dvokisa v vodi ali v alkoholu je prepovedano.

Mošt ali vino za neposredni potrošek (konsum) sme vsebovati v 1 litru največ 20 miligramov (mg = tisočinka grama) svobodnega ali 200 mg skupnega žveplovega dvokisa. Skupna količina žveplovega dvokisa, katero sme mošt ali vino v prometu vsebovati, ne sme presegati 500 mg v 1 litru, od tega največ 40 mg svobodnega žveplovega dvokisa.

Odvzemanje prebitka žveplovega dvokisa iz mošta ali vina z uporabo kemikalij je prepovedano.

Nas zanimata najbolj prva dva načina zažveplanja, uporaba žveplovih treščic in kalijevega metabisulfit, ki sta v praksi najbolj razširjena, dočim je tretji način, zažveplanje z zgoščenim žveplovim dvokisom, splošno uporaben, predvsem le v kletarskih veleobratih, ki pa takega pouka tudi niso toliko potrebni.

Pri gorenju žvepla nastane teoretično iz enega dela žvepla približno dva dela žveplovega dvokisa, torej n. pr. iz 1 grama (g) žvepla nastane 2 g žveplovega dvokisa. Od tega žveplovega plina pa pride v vino nekako samo polovica, torej prav toliko, kolikor smo žvepla zažgali, druga polovica se porazgubi drugam.

Žveplove azbestne treščice, velike kakih 3 × 15 cm, imajo žvepla praviloma prav na tenko, samo po 2–3 g, v splošnem pa ne nad 5 g, da pri zažveplanju goreče žveplo raz njih ne kaplja v sod, temveč docela zgori, odnosno se presnovi v neviden plin, v učinkoviti žveplov dvokis. To so »nekapljajoče žveplove azbestne treščice«, ki so po zakonu v kletarstvu dovoljene in sploh edino priporočljive. Le take naj uporabljamo!

Za razne svrhe zažveplamo mošt ali vino lahko (I), srednje (II), močno (III) ali zelo močno (IV). Ako je treba za en sod po več žveplovih treščic, ne zažgimo vseh naenkrat, marveč vsako zase, drugo za drugo, ker bi sicer vse žveplo ne zgorelo, doberšen del žvepla bi skapljajal in se izkadal ali zdimil; to bi bila porata žvepla, povrh pa škoda za sod in pijačo.

Mnogo bolj enostavna je uporaba kalijevega metabisulfit (kalijevega piosulfit, metabisulfit) namesto žveplovih treščic. Ta soli podobni preparat je spojina kalija, žvepla in kisika (K₂ S₂ O₅). Izdelujejo ga za kletarske svrhe v tabletah (tablicah) po 10 in po 100 g, zato potrebna količina lahko točno določimo in odmerimo. Praktično ga uporabljamo tako, da odmerjeno količino metabisulfit zavijemo v čedno platneno krpico in to vretico potem na niti, s katero smo jo zavezali, obesimo pri vrhu v vino. Že čez kak dan se metabisulfit popolnoma raztopi, na kar vino enkrat temeljito premešamo. Metabisulfit razvije pod vplivom kislin v vinu prav naglo žveplov dvokis, ki ostane docela v pijači.

Kemično čisti preparat za teoretično 57%, tehnično čisti preparat pa kakih 50%, torej približno polovico svoje težine žveplovega dvokisa. Kalijevega metabisulfit moramo potemtakem, upoštevajoč zgoraj navedena dejstva, vzeti baš še enkrat toliko ko žvepla, da dosežemo isti učinek.

Zažveplanje mošta ali vina z žveplovimi treščicami je mogoče samo v zvezi s pretakanjem, z metabisulfitom pa vsak čas tudi brez pretakanja vina.

(Konec prihodnjič.)

Sadni ogled in razstava cvetlic v Vuhredu

Marenberški okraj je prav primeren za sadjerejo

V nedeljo 5. t. m. je priredilo agilno sadjarsko društvo Marenberg-Vuhred sadni ogled, združen z razstavo cvetlic in razstavo vkubanege sadja za marenberški okraj.

Ze pred par leti se je vršila prva prireditel te vrste v našem okraju na iniciativo gori omenjenega društva, letos pa se je zopet vršila, toda v znatno zvečanem obsegu, kar je predvsem zasluga predsednika sadjarskega društva g. Iv. Mravljaka in tajnika g. Karla Volmaierja, šol. upravitelja v Vuhredu.

Letošnji sadni ogled je pokazal, da so tudi naši kraji prav primerni za gojenje sadnih sort, tudi najzlahnejših. Sadjereja se je do zadnjega časa v marenberškem okraju zelo zanemarjala: kmetje so gojili le malovredne sadne sorte, povečini razne teke in drugo malovredno sadje za mošt, dočim niso imeli smisla za sadje boljše vrste, češ da boljše sadje v naših krajih ne uspeva. Toda današnja prireditel je pokazala, da to ne drži.

Razstava se je otvorila ob 10. uri dopoldne v navzočnosti predstavnikov uradov in velike množice sadjerejev iz tega marenberškega okraja. Nazošč so si najprej ogledali sadno razstavo v Vidmoserjevem paviljonu, ki je bil zelo okusno okrašen. Sadje so razstavili sadjarji iz vsega okraja, tako da smo videli poleg slabših vrst tudi najzibranejšo namizno in kabinetno sadje. Pri tej priliki je imel propagandno predavanje tudi znani naš strokovnjak g. prof. Priol iz Maribora, o sadnih vrstah, ki so posebno priporočljive za naš hribovski okraj. Za hribovit teren je priporočil bojovko jabolko, bobovec in baumanovo reneto, ki uspevajo tudi v legah do 1000 m visoko. Teh se naj naš kmet posebno oklene in jih skrbno neguje, ker je podnebje in tudi zemlja za nje v naši dolini pripravna, pa tudi za prodajo so te vrste dobre. Kot stranske vrste, ki se tudi obnese, pa je priporočil damasonov in boskovski kosmač, gdanski robač, belocvetnik in kanadko.

Ta jabolka so bila tudi posebej razstavljena, da so si ljudje lahko ogledali te najboljše in najprimernejše sorte za naše kraje. Zanimivo je bilo gledati razliko sadja prinešenega od Sv. Antona na Pohorju napram sadju nižinskih leg.

Pri tej priliki se je sklenilo, da se vrši v kratkem v Prevaljah anketa, pri kateri se določijo za ves srez sadne vrste, ki pri nas najbolj uspevajo in da se vsem sadjarjem obrazloži prednost teh vrst. Kajti le na ta način se bode sadjarstvo pri nas od leta do leta izboljševalo, trgovina s sadjem pa razširila, kar bo v velik prid vsemu prebivalstvu.

Popoldne pa je imel predavanje o uporabi sadja v gospodinjstvu in pa o negi cvetlic vrtarski strokovnjak g. Peter Močnik, šol. nadzornik iz Prevalj, ki je v poljudnem govoru obrazložil, kakšne važnosti je sadje v gospodinjstvu. Posebno pozornost je vzbujalo vkubano sadje ge. Peharnikove in ge. Mravljakove iz Vuhreda ter posušeno sočivje in sadje ge. Štangl iz Marenberga. Med cvetlicami pa smo videli nekaj redkih in krasnih eksemplarjev,

lončnic in vrtnih cvetlic. Razstava je pokazala vseobčji napredek sadjarstva in vrtinarstva v naši dolini, za kar gre posebna zasluga sadjarskemu in vrtarskemu društvu.

Gospodarske vesti

× Tečaj za radiotelegrafiste trgovske mornarice. Zbornica TOI v Ljubljani opozarja, da priredi Direkcija pomorskega prometa v Splitu 5-mesečni tečaj za radiotelegrafiste trgovske mornarice v Šibeniku. Tečaj se prične 1. februarja 1931 in je brezplačen. Pogoji za sprejem je dovršeno 18. in še ne prekoračeno 30. leto starosti, naše državljanstvo, popolno zdravje in sposobnost za tako službo, dobro vedenje in dovršitev vsaj 4 razredov srednje ali enakovredne šole ter znanje angleškega ali francoskega ali nemškega jezika. Za preskrbo mora skrbeti vsak sam. Prošnjo je vložiti kolekovano pri gori navedeni direkciji do 1. decembra t. l. ter priložiti rojstni list, domovinski list, šolsko izpričevalo, izpričevalo o pravosti in zdravniško izpričevalo, ki ga izda zdravnik direkcije pomorskega prometa v Splitu. Absolventi tega tečaja dobe na podlagi dovršenega izpita izpričevalo, ki jim daje kvalifikacijo za telegrafsko prakso na trgovskih ladjah. Po enem letu prakse in položenem praktičnem izpitu pri Telegrafski šoli kr. mornarice v Šibeniku izda Direkcija pomorskega prometa kandidatu izpričevalo za ladijskega radiotelegrafista II. razreda. Podrobnejše informacije dobe zainteresirani pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu.

× Za povzdigo našega hotelarstva. Zadnje dni preteklega tedna se je vršila v Ljubljani važna tujakoprometna konferenca, kateri je predsedoval pobornik našega tujakoprometnega gibanja šef oddelka za tujski promet pri ministrstvu trgovine in industrije, g. dr. Žižek. Konferenca so se udeležili vsi naši tujakoprometni činitelji. Važen je bil posebno referat g. dr. Krisperja, ki je sprožil pri nas izvanredno važno vprašanje ustanovitve strokovno-izobraževalne višje hotelske šole. Šola naj bi se otvorila v hotelu »Tivoli«, ki bi bil v te svrhe v resnici najbolj prikladen. Prepričani smo, da bo mestna občina, svesta si velike važnosti pokreta, to vprašanje ugodno rešila. Kr. banska uprava je pokazala kar največ razumevanja že s tem, da je omogočila proučevanje inozemskih institucij, na podlagi katerih se bo sestavil učni načrt šolskega pouka. — Konferenca je nadalje razpravljala o razvoju tujkega prometa v Ljubljani, o čemur je podrobneje poročal podžupan profesor Jarc. Živahno se je proučilo tudi vprašanje otvoritve zimске tujakoprometne sezi je v naši banovini.

× Pravilnik o kontroli grozdi in o standardizaciji paprike. Minister za trgovino in industrijo je podpisal oba pravilnika o kontroli grozdi in standardizaciji paprike, ki je namenjena izvozu. Pravilnika stopita v veljavo za prihodnjo kampanjo. V ministrstvu se pripravljajo pravilniki za kontrolo drugih izvoznih proizvodov.

× Letošnja svetovna vinska produkcija. Trgatev v vseh evropskih državah je zaključena. Angleški »Economist« ocenjuje letošnje vinsko letino z 33 milj. hektolitrov manj, kakor pa znaša srednja evropska produkcija. Največje

škode vsled vremenskih neprilik je v vinogradništvu utrpela zapadna Evropa. V Franciji se računa, da je letošnja trgatve manjša za polnih 10 milj. hl, tudi za Španijo trgatve ni bila ugodna, donos je za 9 milj. hl manjši od srednjega letnega pridelka. Italija izkazuje primanjkljaj 5 milj. hl. Ta se predvsem nanaša na južno Italijo, medtem ko zaznamujejo severni predeli dobro letino. V Jugoslaviji, Bolgariji, Grčiji in Nemčiji je bila srednja trgatve, medtem ko je Madjarska imela letos rekordno letino. Vsled slabih donosov v zapadni Evropi se opaža čvrsta tendenca na vinarstvih tržiščih.

× Olajšave za prevoz starega železa. Z odlokom gen. dir. drž. železnice so bile dovoljene posebne ugodnosti za prevoz starega železa in jekla razen od železniških postaj Djerdjeldija in Strumica, tudi še od postaj Osijek, Slavonski Brod in Zagreb, glavni kolodvor. Pošiljke se morajo predati v prevoz kot navadno tovarno blago. Vozarica se bo računala za najmanj 10.000 kg od tovarnega lista in vagona.

Borzna poročila

dne 18. oktobra 1930.

Jugoslovanske devizne in efekte borze danes niso poslovale. V prostem prometu so se na ljubljanskem tržišču imenovala sledeče notacije: Amsterdam 22/73, Berlin 13/42, Bruselj 7/842, Budimpešta 9/8796, Curih 1095/9, Dunaj 794/11, Newyork 56/295, Pariz 221/10, Praga 167/35, Trst 295/10.

Curih, 18. oktobra. Beograd 9/1280, Pariz 20/20, London 25/02, Newyork 514/85, Bruselj 71/83, Milan 26/96, Madrid 51/50, Amsterdam 207/35, Berlin 122/45, Dunaj 72/65, Oslo 137/85, Sofija 3/73, Praga 15/27, Varšava 57/70, Budimpešta 90/15, Atene 6/65, Carigrad 2/44, Bukarešta 3/06.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu London, 18. oktobra. 7% Blaire 82—83.

Newyork, 18. oktobra. 8% Blaire 89/50 do 90/50, 7% Blaire 83—83/50, 7% pos. drž. hip. b. 79—84.

Žitna tržišča.

Novi Sad, 18. oktobra. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 7 in pol vagona, oves 1 vagon, ječmen 3 vag., koruza 22 vag., moka 4 vag., otrobi 12 vagonov. Tendence: mirna.

Budimpešta, 18. oktobra. Tendence neenotna, promet srednji. Pšenica: 14/98—15 (14/95 do 14/98), mare 16/03—16/18 (16/02—16/02), maj 16/40—16/52 (16/32—16/34). — Rž: okt. 8/40 do 8/47 (8/40—8/45), mare 9/35—9/42 (9/35 do 9/36). — Kuruza: maj 12/40—12/50 (12/41 do 12/43). Trs. maj 10/70—10/75 (10/65—10/63).

Sport

Prvenstvo pred zaključkom.

Danes se odigra v Ljubljani predzadnja tekma jesenskega prvenstva. Srečata se najmlajši in najstarejši klub I. razreda — Grafika in Ilirija. Moštvo Grafike je prišlo izredno hitro v »zgornjo liho« in je to po svojem znanju tudi zaslužilo. Kljub vsej borbenosti in požrtvovalnosti pa Grafika napram Iliriji nima izgledov na pozitiven uspeh. Predtekmo odigrata obe rezervi. Igra se na igrišču Ilirije.

Na igrišču Primorja se vrši dopoldne prv. tekma rezerv Primorja in Hermes, popoldne se spoprimeta drugorazredna Slovan in Korotan.

Maribor ima svoj derby, kar je v Ljubljani Ilirija: Primorje, to je v Mariboru Maribor: Rapid. Kljub temu, da je v zadnjih letih Maribor znatno napredoval in po znanju sigurno prekaša Rapida, je srečanje obeh protivnikov nad vse zanimivo. Rapid skuša, da bi vsaj za eno leto ponovno pribral primat v Mariboru, katerega je imel toliko let. Več šans ima brez dvoma Maribor, v nogometu je pa pač tako, da presenečenja niso izključena.

Tekmo sodi ljubljanski sodnik g. Deržaj.

*

VII. kolo državnega prvenstva.

Danes se zopet na treh krajih nadaljuje državno prvenstvo. Kakor vse kaže, se bo prvenstvo odločilo še le v zadnjih tekmah. Dolgo časa so bila štiri moštva na vodstvu v enakim številom točk. Zadnje nedelje je dvojica nekoliko zaostala in vodita BSK in Concordia.

Najvažnejša tekma bo vsekakor v Beogradu, kjer se srečata Jugoslavija in Concordia. Za Zagrebčane je to poslednja tekma na tujem igrišču in je izid za Concordijo odločilnega pomena. Ako se ji posreči, da doseže vsaj neodločen rezultat, ima najboljšje izgled, da postane državni prvak. Tudi Jugoslavija ni brez šans, kajti tudi ona igra skoro vse preostale tekme doma. Sodnik Focht (Sarajevo).

BSK potuje v Sarajevo, kjer je preteklo nedeljo Hajduk utrpel visok poraz 0:4. Moštvo Slavije je brez dvoma odlično in posebno sedaj, ko je led prebit z zmago nad sedanjim prvakom Hajdukom, so dobili igralci potrebno samozavest. BSK nastopi v kompletni postavi. Sodni g. Šitić (Split).

Osječka Slavija ima v gostih Hajduka. Slavija je edino moštvo, ki nima še nobene točke in jih nujno potrebuje. Napram Hajduku nima ravno slabih izgledov, kajti poraz v Sarajevu in pa notranja kriza sigurno ni najboljše vplivalo na igralce. Sodnik dr. Padjen.

*

Mariborski sport.

Nadaljevanje nogometnega prvenstva. Danes se odigra v Mariboru predzadnje kolo prvenstvenih tekem in sicer:

Ob 10. na igrišču S. K. Železničarja: S. K. Svoboda : S. K. Železničar. (Sodnik g. Frankl). Ob 13.15 na igrišču ISSK. Maribor: ISSK. Maribor, rezerva : S. K. Rapid, rezerva. (Sodnik g. Marinič).

Ob 15. na igrišču ISSK. Maribor: ISSK. Maribor I. : S. K. Rapid I. (Sodnik g. Deržaj iz Ljubljane).

Današnji sport v Celju. Danes ob 15.30 uri se vrši na igrišču Olimpa v Gaberju prvenstvena tekma med S. K. Šoštanj in S. K. Olimp Gaberje.

Radio

Ljubljana, nedelja, 19. oktobra: 9.30 Cerkvena glasba. 10.00 P. dr. Roman Tomines: Versko predavanje. 10.20 Ing. Skubic: Kmetijska ura. 11.00 Koncert Radio orkestra: Trobenta solo; Vmesne samospeve poje gđ. Tomčka Šuštar. 12.20 Tedenski pregled. 15.00 Ing. Skubic: Nasveti za kmeta. 15.15 Citre in kitara (gg. Ahačič); Vmes kitara-solo, g. Jelenc. 16.00 Meško: »Pri Hrastovih«, drama (Sentjakobski oder). 17.00 Plošče. 17.30 Humoristično živno, pisatelj Milčinski. 19.00 Prenos iz Prage, opera. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Radio orkester. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, ponedeljek, 20. oktobra: 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Radio orkester: Celo-solo, Hawai-jazz. 19.00 Prof. Tine Debeljak: Poljsčina. 19.30 Zdravstvena ura. 20.00 Koncert Radio orkestra. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, torek, 21. oktobra: 12.15 Plošče (dunajska in slovenska glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Radio orkester: Klavir in harmonij; Hawai-jazz. 19.00 Prof. Fr. Pengov: Solnčna energija in nje uporaba. 19.30 dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20.00 Zena v svetovni literaturi, g. Bartolova. 20.30 Samospevi oper. baritonista g. Pavla Grbe. 21.00 Pester večer Radio orkestra: Celo-solo; Trobenta-solo; Klavir in harmonij; Hawai-jazz; Saxofon-duet; Violina-solo; Flauta-solo. Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, nedelja, 19. oktobra: 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Zvenenje iz cerkve sv. Marka. 12.05 Dopoldanski koncert (nadačjev). 12.30 Nasveti za kuhinjo. 17.00 Popoldanski koncert akademškega kvinteta. 18.40 Kulturna in društvena poročila. 18.50 Uvod k prenosu. 19.00 Prenos iz opere iz Prage.

Zagreb, ponedeljek, 20. oktobra: 12.20 Nasveti za kuhinjo. 12.30 Plošče. 13.30 Dnevne vesti. 17.00 Prenos zvočnega filma. 18.30 Dnevne vesti. 20.00 Književna ura. 20.15 Kulturna in društvena poročila. 20.25 Uvod k prenosu. 20.35 Internacionalni koncert. 22.30 Dnevne vesti in vreme. 22.40 Sprehod po tujih postajah.

Zagreb, torek, 21. oktobra: 12.20 Nasveti za kuhinjo. 12.30 Plošče. 13.30 Dnevne vesti. 17.00 Prenos glasbe iz kavarne Corso. 18.30 Dnevne vesti. 18.45 Higijensko predavanje. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Komorna glasba. 22.30 Dnevne vesti in vreme. 22.40 Sprehod po tujih postajah.

Beograd, nedelja, 19. oktobra. 9.00-15.15 letnica obrambe Beograda. (Prenos iz univerze). 10.30 Predavanje za poljedelce. 12.30 Koncert ciganskega orkestra. 13.30 Dnevne vesti. 16.00 Narodni napravi. 17.05 Zdravstveno predavanje. 17.30 Narodne pesmi na kitaro. 19.30 Oramba Beograda I. 19.15. 20.00 Koncert (zbor »Glinak«). 21.00 Plošče. 21.30 Slovenske pesmi s spremljevanjem citr. 22.00 Čas, dnevne in sportne vesti. 22.15 Po tujih postajah.

Beograd, ponedeljek, 20. oktobra. 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert Radio orkestra. 13.30 Dnevne vesti. 17.05 Predavanje. 17.30 Narodne pesmi. 19.30 Francosčina. 20.00 Narodne pesmi, poje g. Cvečić. 20.30 Prenos s Dunaja. 22.00 Čas in dnevne vesti. 22.15 Zabavna glasba.

Beograd, torek, 21. oktobra: 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert Radio kvarteta. 13.30 Dnevne vesti. 17.05 Citre, igra g. Iv. Skalar. 17.30 Narodne, teret. 19.30 Nemščina. 20.00 Večerni koncert Radio kvarteta. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Čas, dnevne in sportne vesti. 22.45 Vesela glasba.

Zdravniška posvetovalnica

G. S. S. v K. Kvarnost je odvisna od količine kisline, ki je v pijači in seveda od količine slednje, ki se jo je popilo, ker je jasno, da se kisline toliko več spravi vase, čim več se pije. Neznatne količine ne ogrožajo zdravja, utegnejo pa v kaj nizko določeni mejah kvarno uplivati na občutljive želodce. S tem, da si taka mesta dobro namrgete že naprej z dvodstotnim salicilovim lojem (ne vazelin ali kaka druga maščoba), katerega si lahko daste napraviti v vsaki lekarni.

G. A. K. v F. Ali bi ne bilo enostavnije, da se obrnete na vašega zdravnika, ki vam je baje svetoval, da greste svojo kožno bolezen zdraviti na morje in da vprašate po podrobnostih, kot pa da vprašujete kake, ki ne vemo in ne moremo reči, na čem bolehat?

G. G. A. v S. K. Dasi je to gotovo izjema, na mora vendar veljati le kot istina, da so redki ljudje prestali težko spolno bolezen, ne da bi jo opazili, ker so jo radi preneznatih pojavov ali iz drugih vzrokov svoj čas prezrli. Zato je gotovo umestno, da navzlic vsem negativnim zatrdilom, zdravnik preizkuša kri, kjer se mu to zdi potrebno.

»Elzac«. Puščalo se bolniku ni krvi radi suma, da je spolno bolan, ampak bržčas radi zvišanega krvnega tlaka. Ali je to posledica bolezni na oblikih, ali je skleroza ledvic vzrok zvišanega tlaka, tega pa mi ne moremo določiti. Izločevanje beljakovin je samo vzrok obolenja ledvic, ne bolezen sama za se. Zdraviti bo torej v prvi vrsti obolenje oblikih. Ta obolenja so pa jako raznovrstna. Zdraviti jih ni moči vse po enem kopitu, in najmanj ne po »posvetovalnicah« po novini. Torej k zdravniku, po možnosti k strokovnemu zdravniku za notranje bolezni.

G. F. J. v T. — Umestno.

G. profesor A. S. v B. L. — Dandanes, ko ima naš lečiliški zaklad celo vrsto relativno malo nevarnih in točno in zanesljivo učinkujočih uspalvalnih sredstev, morfin komaj da še prihaja kot resno uspalvalo v poštev. Ordinacija morfina kot uspalvalo bi bila naravnost zdravniška pogreška. Samo v primerih, kjer bolnik radi bolečin ne more spati, odnosno drugih boleznih težav, je morfin umesten, ker se loti zla pri koreniki. Izvzemši valerijana-preparatov, so vsa uspalvala pridržana zdravniški ordinaciji.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Trboveljski premog
Špecijski »KOKS« za kurjavo naročite pri
»ILIRIJA«
Dunajska cesta 46. — Telefon 28—20, 25—95.

Dežnike
Izdeluje in popravlja
trrdka 575

Ivan Pavlin
Ljubljana
Florjanska ulica 11
Solidna postrežba!

Enonadstropna hiša
z gostilno v Mariboru
na Aleksandrovi cesti
se prodaja pod ugodni-
mi pogoji. — Naslov v
upravi »Jugoslovana«.
610

Kobilica Avgust
tapetnik in dekorater
Ljubljana, Dunajska cesta 25
vhod Dvořakova ul. 3
dvorišče (Tönniesova
hiša) izvršuje vsa 569
tapetniška dela

ETIKETE
za urade, apoteke,
drogerije, trgovce
izvršujeta
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA
SV. PETRA C. 18

Holandske gomolje
prve velikosti, ločene
po imenih in barvah:
Hijacinte . . . Din 6.—
Tulipane . . . Din 3.—
Krokuse . . . Din 2,50
Narcise . . . Din 3,50
Anemone . . . Din 1,75
Iris hispa-
nica . . . Din 2.—
nudi
SEVER & KOMP.
Ljubljana

Snežne čevlje in galoše
dajte pravočasno v
popravilo trrdki
Matija Trebar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 6

Suhe gobe
Kupuje
SEVER & KOMP.
Ljubljana

Ustanovljeno L. 1852.
Teod. Korn
Ljubljana

Poljanska c. št. 8
(prej Henrik Korn)
krovec, stavbnik, ga-
lanterijski in okrasni
klepar. — Instalacija
vodovodov in central.
kurjave. — Naprava
strelododov; kopališke
ni klosetne naprave

ŠIMENC
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG 8

Stavbno in pohištveno mizarstvo s parno silo
FRAN ŠKAFAR
Ljubljana, Rimska cesta 16
Stalna zalog modernega pohištva
ter ameriških pisarniških oprav

Tvornica štampiljk
Teodor Rabič
Ljubljana
Miklošičeva cesta 15
Štampiljke v moderni
izdelavi

Meso
Cenj. občinstvu na-
znanjam, da zopet
pričnem prodajati na
stojnici prvovrstno
prašičjevo meso.
Za obilen obisk se
priporoča
Franc Lavčar

Gozdarskega adjunkta
zmožnega slovenske-
ga in nemškega jezika
v govoru in pisavi,
sprejme gozdarski
urad. Cenj. ponudbe
pod šifro »Gozdarski
adjunkt« poslati na
upravo »Jugoslovana«

Ako želite kupiti
na
obroke
obrnite se na
KREDITNO ZADRUGO
DETALJNIH TRGOVCEV
R. Z. Z. O. Z.
v Ljubljani
Cigaletova 1 (zr. pos.)

Elektrotehnično podjetje
Ivan Černe
Ljubljana
Sv. Petra nasip 53

Ekspresno
popravlja nalična
peresa (Füllfeder)
vseh vrst
Ivan Bonač
Ljubljana
Šelenburgova ul. št. 5

Velour, modni ševci,
sukno in piš
za damske plašče
Velika izbira, nizke cene.
R. MIKLAUC »Pri škofu«
Ljubljana
Lingarjeva ulica — Medar-
ska ulica — Pred škofijo.

Double, modni kamurari
Športni ševci
za fine obleke in suknje.
Velika izbira ugodne cene.
R. MIKLAUC »Pri škofu«
Ljubljana
Lingarjeva ulica — Medar-
ska ulica — Pred škofijo.

Št. 7 130.

Razglas

Mestna občina nabavi za mestno priprago:
ca. 34.000 kg zdravega, suhega, rešetanega ovsa
takošnjo dobavo, ter
ca. 29.000 kg zdravih, suhih, srednjih pšeničnih otrobov
s sukcesivno dobavo ca. 2500 kg vsakega mesecu v letu 1931.
Natančnejši zadevni pogoji se dobe pri mestnem gradbenem uradu v Ljublja-
ni, Šolski drevored 2/II. po Din 10.—.
Ponudbe s priloženimi vzorci je kolekovati s Din 100.— in jih vložiti v mest-
nem gradbenem uradu najkasneje do
27. oktobra 1930 do 11. ure dopoldne.
Mestna načelnost v Ljubljani, dne 15. oktobra 1930.

V petek 17. t. m. je padel od zločinske
roke, vršeč svojo službo

Gvozden Pantelić

carinski uradnik

Pogreb se vrši na državne troške 19.
m. ob 15. uri iz pokopališča pri Sv. Kri-
štofu na glavni kolodvor, odkoder se pre-
pelje v Beograd.
Dragemu, zvestemu tovarišu in vzorne-
mu uradniku ohranimo trajno, časten spo-
min!

V Ljubljani, dne 18. oktobra 1930.

Odbor za oskrbo pogreba.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Radmila Pantelić naznanja v svojem in v
imenu svojih otrok Branka in Miroslava
ter vseh ostalih sorodnikov pretužno vest,
da je njen nadvse ljubljani soprog in oče,
gospod

Gvozden Pantelić

carinik in rezervni pešadijski poručnik

dne 17. t. m. nenadoma, tragične smrti preminul.

Pogreb predragega pokojnika bo v ne-
deljo, dne 19. oktobra 1930, ob 3. uri po-
poldne izpred mrvaške veže pri Sv. Kri-
štofu na glavni kolodvor, odkoder se pre-
pelje v Beograd.

V Ljubljani, dne 18. oktobra 1930.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Conan Doyle:

13

Pozna osveta

(Iz angleščine prevedel z avtorjevim dovoljenjem Iv. Mulaček.)

»Gospa Charpentier je spričo moje primerne opazke
zardela. Dal Bog, da bi mu bila odpovedala takoj prvi
dan, ko je prišel,« je rekla. »Toda izkušnja je bila
velika. Plačevala sta vsak po en funt na dan — štirinajst
funtov na teden — in sedaj je baš mirna sezona. Vdova
sem in moj sin, ki je pri mornarici, me mnogo stane.
Ravnala sem z najboljšim namenom. To poslednje nje-
govo dejanje pa mi je bilo vseeno preveč in odpovedala
sem mu. To je bil vzrok njegovega odhoda.«

»No?«

»Sreč mi je postalo lažje, ko sem ga videla, da se
je odpeljal. Moj sin je ta čas ravno na dopustu, vendar
mu nisem ničesar povedala o vsem tem, ker je bolj sil-
nega značaja in strastno ljubi sestro. Ko sem zaprla
vrata za onima gospodoma, mi je bilo, kakor da bi se
mi bil težek kamen odvalil od srca. Žal pa se je čez
pičlo uro oglasil zvonec in doznala sem, da se je gospod
Drebber vrnil. Bil je jako razburjen; očividno je bil pi-
jan. Siloma je prodril do sobe, v kateri sem sedela s
hčerjo, in dejal je z nekako vinjenim glasom, da je za-
mudil vlak. Nato pa se je obrnil k Alici in ji pred mo-
jimi lastnimi očmi prigovarjal, da pobegne z njim. »Pol-
noletni ste,« je rekel, »in ni postave, ki bi vam mogla
to braniti. Dovolj denarja imam. Ne ozirajte se na to
staro dekle tukaj, pojdite kar z menoj. Živeli boste kakor
princezinja.« Uboga Alice se ga je tako prestrašila, da
je hotela zbežati, on pa jo je vjel za roko in jo skušal
vleči proti vratom. Zavpila sem na ves glas; v tem tre-
nutku pa je stopil moj sin Artur v sobo. Kaj se je potem
zgodilo, ne vem. Slišala sem kletve in zmedene glasove
pretepa. Bila sem preveč prestrašena, da bi mogla vzdig-
niti glavo. Ko sem se pa ozrla, sem ugledala Arturja, ko
je stal s palico v roki med vrati in se smejal. »Mislim,
da nas ta lepi človek ne bo več nadlegoval,« je rekel.

»Samo še malo pojdem za njim, da vidim, kaj počne.« S
temi besedami je vzel klobuk ter odšel. Drugo jutro smo
slišali o skrivnostni smrti gospoda Drebberja.

»To poročilo je prišlo le po mnogih presledkih čez
ustnice gospe Charpentierjeve. Včasih je govorila tako
tiho, da njenih besed skoraj slišati nisem mogel. Zapisal
sem si pa stenografično vse, kar je rekla, tako da ni
nobena pomota mogoča.«

»Zelo zanimivo,« je dejal Sherlock Holmes in za-
zival. »Kaj se je pa potem zgodilo?«

»Potem ko je gospa Charpentierjeva končala,« je
nadaljeval detektiv, »sem spoznal, da je ves dogodek vi-
sel na eni točki. Upri sem vanjo svoj pogled na način, ki
je po mojih izkušnjah vedno dosegel svoj učinek pri
ženskah, ter jo vprašal, ob kateri uri se je njen sin po-
vrnil.«

»Tega pa ne vem,« je odgovorila.

»Ne veste?«

»Ne, ima svoj ključ in si je sam odprl vrata.«

»Potem ko ste odšli vi že k počitku?«

»Da.«

»Kdaj pa ste se odpravili k počitku?«

»Okolu enajstih.«

»Toraj vašega sina najmanj dve uri ni bilo do-
mov?«

»Da.«

»Morda tudi štiri, pet, kaj?«

»Da.«

»Kaj pa je ta čas delal?«

»Ne vem!« je odgovorila in prebledela kot zid.

»Nato seveda nisem mogel nič drugega ukreniti.
Poizvedel sem, kje je tačas bil poročnik Charpentier,
vzel seboj dva stražnika ter ga aretiriral. Ko sem mu po-
ložil roko na ramo in ga pozval, naj gre mirno z nami,
nam je drzno odgovoril: »Vse kaže, da me aretirate za-
voljo smrti tistega lopova Drebberja?« Ker mu nismo bili
ničesar omenili o vsem dogodku

»Zelo,« je rekel Holmes.

»Še vedno je imel v roki ono težko palico, ki jo je

bil vzel s seboj, ko je odšel za Drebberjem, kakor je
mati povedala. Bila je to močna palica iz hrastovega
lesa.«

»No, in kakšna je sedaj vaša teorija?«

»No, moja teorija je ta, da je šel za Drebberjem vse
do Brixton Roada. Dospevši do tja je nastal med njima
nov prepir, v katerem je Drebber dobil udarec s palico,
morda v žličico, ki ga je usmrtil, ne da bi pustil kake
znake za seboj. Noč je bila tako deževna, da ni bilo ni-
kogar v bližini, in tako je Charpentier zvelkel truplo v
tisto prazno hišo. Kar se tiče sveče, krvi in pisanja na
steni, pa moram reči, da so to najbrže same zvijače, da
bi speljal policijo na napačno sled.«

»Izvrstno!« je rekel Holmes z vzpodbudujočim gla-
som. »V resnici napredujete, Gregson. Iz vas se bo dalo
še nekaj narediti.«

»Sam moram reči, da sem kaj čedno ravnal,« je od-
govoril detektiv ponosno. »Mladi mož je prostovoljno
izjavil, da je nekoliko časa sledil Drebberju, da ga je pa
le-ta zapazil in vzel izvoščka, da bi se mu umaknil. Na
poti proti domu je srečal starega tovariša, s katerim je
hodil še dolgo naokoli. Ko sem ga vprašal, kje ta njegov
tovariš stanuje, ni mogel dati dovoljnega odgovora. Naj-
bolj se pa moram smejati, kadar se zmislim na Lestrada,
ki je odšel za napačno sledjo. Bojim se, da ne bo mnogo
dosegel. Hej, baš prihaja sam!«

Bil je v resnici Lestrade, ki je med našim pogovo-
rom prišel po stopnicah navzgor in stopil v sobo. Ali na
njem ni bilo sledu one samozavesti in veselosti, ki sta
bili sicer značilni svojstvi njegovega vedenja. Obraz mu
je bil vznemirjen in skrbipoln, njegova obleka pa je
bila v neredu in vsa zamazana. Očividno je prišel z
namenom, da bi Sherlock Holmesa za svet vprašal. Ko
je namreč zagledal svojega tovariša, je bil videti v za-
dregi in precej zbezan. Obstal je sredi sobe, nervozno
vrtel klobuk v roki in ni vedel, kaj bi storil.

»Veste kaj, ta primer pa je v resnici zelo izreden,«
je izpregovoril navsezadnje, »nad ves nerazumljiva za-
deva.«

Špedicijsko podjetje

LJUBLJANA

Telefon št. 20-60

R. RANZINGER

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. **Lastno skladišče** z direktnim tirom od glavnega kolodvora. **Carinsko skladišče.** **Mestne trošarine prosto skladišče.** **Carinsko posredovanje.** **Prevoz** pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani, Miklošičeva 21, Masarykova 12.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in stelo proti razpoki in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanja na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

588

NOVOSTI! Dvokolesa teža od

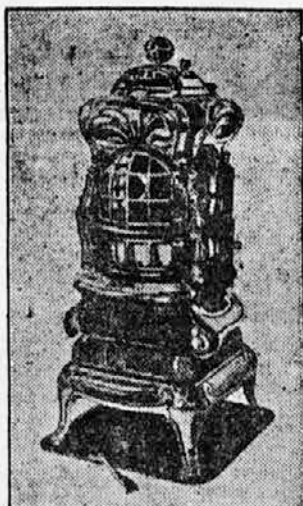

7 kg naprej
najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriprostejšega modela izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli. Velika izbira na nižje cene. Prodaia na obroke.

Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Višek tehnike je

„AMERIKAN STAR“, trajno gorča peč. Kurjenje s koksom ali antracitom. Nadomešča centralno kurjavo. Ena peč greje več prostorov. Informacije in ogled pri glavnem tvorniškem skladišču Levante, Ljubljana, Kolodvorska ulica 30. 602

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931, ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: katoliški koledar z nebesnimi, sončnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavno in protestantske; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice; — pobornice, kupne pogodbe in račune; — kalendar tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse seje na Kranjskem, Koroskem, Stajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živali; — tabele hektarov v orah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjske važne in odločilne osebe s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabita kmetovalci in žena v hiši.

Cena 5 Din.

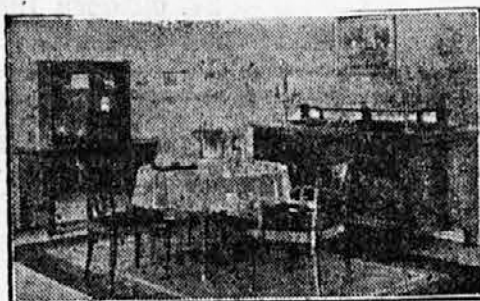
„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni

J. Blasnika nasl. d.d.

v Ljubljani.

619

Tovarna pohištva IVAN MATHIAN

arhitekt za interiere

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 14.

priporoča svojo veliko zalogo najmodernejšega pohištva s priznano prvovrstno izdelavo, kakor tudi vsa tapetniška dela po najnižjih cenah

KLIZEJE
vseh vrst fotografij
ali risbah
izvaja
najsolidnejše

KLIZARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DAIMATINOVA 13

Galanterijski izdelki vseh vrst iz bakra, medu, aluminija, cinka in drugih pločevin izdeluje in prevzame v izdelovanje

Jos. Otorepec, d. z.

v Ljubljani
Za gradom 9Točna postrežba
Solidno delo!

Asfaltni ksilolitni tlak
patent »DERMAS« št. 7237
izvršuje edino

Slograd, Ljubljana

Za soboslikarska,
plesarska in trkoslikarska dela se priporoča

584 Tone Malgaj
družba z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 6

Družabnika 615

sprejme prejšnja Fran Szantnerjeva
čevljiarska delavnica.
Resnemu reflektantu je ista eventualno
tudi na prodaj.
Informirati se: Cankarjevo nabrežje 7.

Kmetijska družba v Ljubljani

TURJASKI TRG 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 880 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

VSAK KMET MORA BITI
ČLAN KMETIJSKE DRUŽBE

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

ČREVA

sortirana v vseh poljubnih debelinah, za vse različne klobase, krvave, jeterne, mesene, za salame itd. imam na zalogi po na novo znižanih cenah. Za ravne krvave in jeterne klobase nudim tudi debela čreva (milharje) po isti ceni kot suha goveja čreva. Trgovcem in večjim odjemalcem morem dati primeren popust. Priporočam se vsem svojim dosedanjim odjemalcem in vabim nove interese, da si ogledajo zalogo.

BERGMAN JOSIP

trgovina črev na drobno in debelo

LJUBLJANA - Poljanska cesta št. 85, 87

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15

TELEFON STEV. 2282.

USTANOVILJENO 1839

DEŽNIKI

Na malo! Na veliko!

IZVOZ V FRANCijo

Za vse trgovske posle s Francijo se priporoča
tvrdka J. Lavrič & Cie., 4, rue Eugène-Carrière,
Strasbourg, Francija. Brzjavi: Lavric-Strasbourg

Gradbeno podjetje
in tehnična pisarna

Gabriel Pirc

mestni stavbenik

Ljubljana, Prisojna ul. 3

Projektira in izvršuje vse
vrste stanovanjskih, indu-
strijskih in vodnih stavb.
Cene konkurenčne. - Delo
solidno. 621

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nadvse ljubljena mama, babica, prababica, sestra, tašča, teta in svakinja, gospa

Frančiška Bricelj

posestnica in vdova po pleskarskem mojstru

dne 17. t. m. previdena s tolažili svete vere, v 81. letu
svoje starosti mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne
20. oktobra 1930 ob 8. uri popoldne od doma žalosti,
Štepanja vas 81, na farno pokopališče v Štepanji vasi.
Štepanja vas, dne 18. oktobra 1930.

Ivan, Franc, sinova
Anton Anžič, brat

Helena Rode roj. Bricelj
Marija Prepeluh roj. Bricelj

hčerki

in ostali sorodniki.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

II. No. 30. 095.

Preklic.

Za delomrže in izkoriščevalce občinskih podop se proglašajo sledeče osebe:

Kac Franc, rojen 10. dec. 1897, pristojen v občini Sv. Janž na Dravskem polju, srez Ptuj; Tanšek Anton, rojen 27. maja 1892, pristojen v občini Teharje, srez Celje; Fartelj Janoš, rojen 31. okt. 1873, pristojen v občini Murska Sobota, njegova žena Veronika, rojena 22. dec. 1875, in njegovi otroci: Ludvik, rojen 22. jan. 1900, Gizela, rojena 13. junija 1908, in Karol, rojen 5. julija 1911, vsi pristojni v Mursko Soboto; Kovačič Alojz, rojen 25. junija 1915, pristojen v občini Vrhole, srez Maribor, desni breg; Gestrina Ferdinand, rojen 22. aprila 1874, pristojen v Ljubljani; Belič Adolf, rojen 21. avg. 1895, pristojen v Ljubljani; Weiss Karl, rojen 16. jan. 1898, pristojen v občini Mozelj, srez Kočevje; Adamič Anton, rojen 1881, pristojen v občini Videm, srez Kočevje; Krevs Marija, rojena 16. septembra 1909, pristojna v občini Trebelno, srez Krško; Sajovic Rudolf, rojen 28. jan. 1905, pristojen v občini Motnik, srez Kamnik; Košenina Stanislav, rojen 5. maja 1903, pristojen v občini Medvode, srez Ljubljana; Janež Josip, pristojen v občini Gerovo, srez Čabar; Novačič Zvonimir, rojen 1902, pristojen v Gospiču, srez Gospič, Savska banovina; Burić Ivan, rojen 1888, pristojen v občini Gornja Ramška, srez Prozor, Primorska banovina; Varela Božo, rojen 1886, pristojen v občini Gornja Ramška, srez Prozor, Primorska banovina; Dronjić Malić Stipan, rojen 1898, pristojen v občini Gornja Ramška, srez Prozor, Primorska banovina; Kuraja Djuras Nikolin Mijo, rojen 1904, pristojen v občini Gornja Ramška, srez Prozor, Primorska banovina; Vidović Tanjić Jozo, rojen 1900, pristojen v občini Gornja Ramška, srez Prozor, Primorska banovina; Džaferović Juso, rojen 1901, pristojen v občini Gornja Ramška, srez Prozor, Primorska banovina; Ostojić Stipan, rojen 1882, pristojen v občini Gornja Ramška, srez Prozor, Primorska banovina; Vujančić Jeka, iz Ervenika, rojena 1908, pristojna v občini Kistanje, srez Benkovac, Primorska banovina; Perić Mate Jozin, rojen 1901, pristojen v občini Suice, srez Livno, Primorska banovina; Lončar Perina, rojena 1907, pristojna v občini Imotski, srez Imotski, Primorska banovina; Boja Husnija Salkov, rojen 1905, pristojen v Mostar, Primorska banovina; Islamović Ejub, rojen 6. jan. 1906, pristojen v občini Prozor, srez Prozor, Primorska banovina; Karahodžić Mustafa zv. Djulaga Begin, rojen 24. marca 1912, pristojen v občini Prozor, srez Prozor, Primorska banovina; Džemat Jusuf Ibrin, rojen 4. avg. 1914, pristojen v občini Prozor, srez Prozor, Primorska banovina; Milić Marija, rojena 1907, pristojna v občini Obrovac, srez Benkovac, Primorska banovina; Matenda Mate, rojen 1904, pristojen v občini Muč, srez Split, Primorska banovina; Mišina Tomo, rojen 1887, pristojen v občini Vrljika, srez Sinj, Primorska banovina; Teofik, sin umrlega H. Osmana Osamefendića, pristojen v občini Žepče, srez Žepče, Drinska banovina; Jakobovac Ana, pristojna v občini Drenovac, srez Županja, Drinska banovina; Bararon S. Avram, Bararon Luna, rojena 1895, Bararon Jako, rojen 1896, Bararon Juda, rojen 1895, Bararon Rahaela, rojena 1898, Bararon Sumbol, rojen 1900, Bararon Klara, rojena 1903, Bararon Sara, rojena 1905, Bararon Šemitov, rojen 1910, Bararon Aron, rojen 1912, Bararon Leon, rojen 1913, Bararon Izidor, rojen 1917, vsi iz Zvornika, srez Zvornik, Drinska banovina; Lacić Halilović Kadrija Ibrahimov, 35 let star, pristojen v občini Lukavac ruski, srez Tuzla, Drinska banovina; Polak Eduard, rojen 5. marca 1888, pristojen v Sarajevo, Drinska banovina; Milanović Stanojka Mičina, stara 20 let, Stanković Danica, žena Stevina, stara 20 let, Milanović Milorad Mičin, star 16 let, Arifović Muharem Ibrin, star 23 let, Grbić Rašid Ibrin, star 30 let, Kovačević Omer Mujin, star 36 let, vsi pristojni v občini Lukavac ruski, srez Tuzla, Drinska banovina; Jević Djuja, stara 30 let, pristojna v občini Krnjeva, srez Bosanski Petrovac, Vrbaska banovina; Spasojević Luka iz Zaskopljaja, Malkić Mustafa, star 17 let, iz Jezera, Lazić Mujo Atifov iz Ljeljica, Džosić Djamil Mehini, star 22 let, iz Zaučina, vsi pristojni v občini Jezero, srez Jajce, Vrbaska banovina; Spahić Omera Omer iz Jablanice, Halilović Zlata iz Karadaglija, Meradić Salih Omer iz Tešnja, Muhambegović Kadro Halil iz Tešnja, Hadžića Nazifa Sabit iz Tešnja, Muslić Arifa Bećir iz Sija, Kahrmanović Rame Smail iz Tešnja, Ahmedkadić Ahmetage Ibrahim iz Tešnja, vsi

pristojni v občini Tešanj, srez Tešanj, Vrbaska banovina; Krneta Ilija, rojen 1904, pristojen v občini Prijedor, srez Prijedor, Vrbaska banovina; Lešinkol Franjo, star 52 let, pristojen v občini Podravlje, srez Darda, Dunavska banovina; Stamenković Todor, star 20 let, iz Giljana, srez Zegligovskega, Vardaska banovina; Lukalović Zaim, rojen 1899, pristojen v občini Lastva, srez Trebinje, Zetska banovina; Salaković Mustafa, rojen 1902, pristojen v občini Lastva, srez Trebinje, Zetska banovina; Aladžus Avdo, star 35 let, iz Lončara, Voloder Uzeir, rojen 1910, zv. Bešan, iz Lončara, Muranović Ahmet Dervišev, star 37 let, iz Sadora, Gačanović Hamid, star 42 let, iz Pridvorice, Husković Mejra Salkova, stara 25 let, iz Manjaka, Pušara Spasenija Milutinova, stara 22 let, iz Ulinja, Subotić Stana, stara 35 let, iz Vrbe, Voloder Ahmet, star 42 let, iz Vratla, vsi pristojni v občini Boračka v Vrvi, srez Gacko, Zetska banovina; Kapetanović Šerif, star 28 let, pristojen v občini Aladin, srez Stolac, Zetska banovina; Djedović Luka, pristojen v občini Zavodje, srez Bileća, Zetska banovina; Vuksanović Anton, pristojen v občini Slatina, srez Kosovska Mitrovica, Zetska banovina; Siljegović Marko, rojen 1904, Cvijetić Marica, rojena 1892, Gušić Todor, rojen 1865, Skrup Rista, rojen 1897, vsi pristojni v občini Zovi dol, srez Novosinjski, Zetska banovina; Muković Bajrova Fatima, rojena 1895, pristojna v občini Slatina, srez Foča, Zetska banovina.

Po odredbi pomočnika bana, načelnik upravnega oddelka: dr. Stare s. r.

*

I. No. 9270.

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi se ponovno razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora Sv. Lenart v Slov. goricah tri službena mesta banovinskih cestarjev in sicer:

- 1 mesto na banovinski cesti: Gornja Radgona—Ptuj—Rogatec od km 6:500 do km 13:200;
- 1 mesto na banovinski cesti: Hrastovec—Sv. Barbara—Vurberg od km 0:00 do km 6:00;
- 1 mesto na banovinski cesti: Sv. Lenart—Sv. Rupert—Selce od km 5:00 do km 10:50.

Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolekom za 5—dinarjev kolekovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolekovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, pravstveno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljublja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je predložiti najkasneje do dne 31. oktobra 1930. potom okrajnega cestnega odbora pri Sv. Lenartu v Slov. goricah kraljevski banski upravi v Ljubljani.

Kr. banska uprava Dravske banovine, v Ljubljani, dne 14. oktobra 1930.

*

I. No. 9271.

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi ponovno se razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora na Vranskem tri službena mesta banovinskih cestarjev in sicer: 1 mesto na banov. cesti Rečica—Novi Klošter od km 0:00 do km 4:590; 2 mesti na banovinski cesti Latkova vas — Sv. Pavel - Trbovlje in sicer 1 mesto od km 3:463 do km 8:900 in 1 mesto od km 8:900 in 1 mesto od km 8:900 do km 11:464.

Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolekom za 5 Din kolekovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolekovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, pravstveno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljublja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je predložiti najkasneje do 31. okt. 1930. potom okr. cestnega odbora na Vranskem kraljevski banski upravi v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine, v Ljubljani, dne 14. oktobra 1930.

*

Štev. V—No. 784/6.

3434—3—1

Razglas o licitaciji

Kraljevska banska uprava v Ljubljani razpisuje za preložitve klanca Srebrnik v tiru banov. ceste I. reda Mestinje — Sv. Peter pod Sv. gor.

I. javno pisano ofertno licitacijo na dan 5. novembra ob 11. uri v sobi št. 17 tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani. Istotam v 1. odseku se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu pravnih stroškov. Ponudbe naj se glase tako, da podajo v obliki popust v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša: Din 361.000.

Podrobnosti razglašajo so razvidne iz razglašene licitacije v »Službenih novinah« in na razglasni deski kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1930.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

Razglasi sodišče in sodnih oblastev

No II 125/30 2

3—1

PRVI EDIKT.

Na podstavi člena 49 zakona z dne 30. novembra 1925. o proračunskih dvanajstih za mesec december 1925., januar, februar in marec 1926., »Službene novine« z dne 1. decembra 1925., št. 276/LXXI, »Uradni list« z dne 23. decembra 1925., št. 380/113, in uredbe ministrstva pravde z dne 2. maja 1927., št. 5503/26, »Službene novine« z dne 12. maja 1927., št. 232/56, se določa dan

1. novembra 1930.,

ko naj se začne ravnanje z osnutkom nove zemljiške knjige za davčno občino Bodinci v sodnem okraju Murska Sobota tako kakor z novo zemljiško knjigo; obenem se uvaja postopanje po zakonu z dne 25. julija 1871., št. 96 drž. zak., da se knjiga popravi. Od tega dne je samo z vpisom v novo zemljiško knjigo moči nove lastniške, zastavne in druge zemljiškoknjižne pravice na nepremičnine, vpisane v zemljiško knjigo, pridobivati, utesnjevati, prenašati na druge ali razveljavljati.

Pozivajo se, naj priglase svoje zahteve najkasneje do vstetega 31. decembra 1931.

- a) vsi oni, ki zahtevajo na podstavi pravice, pridobljene pred začetnim dnem nove zemljiške knjige, da bi se v njej izpremenili vpisi, ki se tičejo lastniških ali posestnih razmer, bodisi da se izvede ta izprememba z odpisom, pripisom ali prepisom, bodisi da se popravi ozamenilo nepremičnin ali sestava zemljiškoknjižnih teles ali kakorkoli drugače;
- b) vsi oni, ki so si pridobili že pred začetnim dnem nove zemljiške knjige do nepremičnin, v njej vpisanih, ali do njih delov zastavne, služnostne ali druge pravice, sposobne za knjižni vpis, če bi bilo treba te pravice tako vpisati, kakor da spadajo k starim bremenom, in če niso bile v novo zemljiško knjigo vpisane že ob njeni napravi.

Priglasitvene dolžnosti v ničemer ne izpreminja to, da je pravica, ki jo je treba priglasiti, očitna iz javne knjige, ki se jemlje iz rabe, ali iz sodne rešitve, ali da teče pri sodišču prošnja strank, ki se tiče te pravice.

Kdor zamudi zgoraj navedeni rok, izgubi pravico, uveljavljati zahtevo, ki bi jo bilo treba priglasiti proti tistim, ki si pridobe zemljiškoknjižne pravice v dobri veri na podstavi onih vpisov, ki so že v novi zemljiški knjigi in se ne izpodbijajo.

Če se ediktni rok zamudi, postavitev v prejšnji stan ni dopustna, tudi se omenjeni rok strankam ne sme podaljševati.

Priglasitve je treba podati okrajnemu sodišču v Murski Soboti, pri istem okrajnem sodišču je nova zemljiška knjiga vsakomur na vpogled.

Višje deželno sodišče, odd. II., v Ljubljani, dne 13. oktobra 1930.

*

Ks 2234/30.

Razglas

Stramič Roman, paznik-služitelj v moški kaznilnici v Mariboru, je imenovan za paznika zvančnika na dosedanem službenem mestu.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1930.

Višji državni tožilec: Grasselli, s. r.

*

Cg Ia 544/30—6.

2448

Oklic.

Ogrizek Antoniji, trgovki v Mariboru, Betnavska cesta 39, je vročiti v pravni stvari Gusel Leopolda, trgovca v Maribo-

ru, Koroška cesta, ki ga zastopa dr. Fanin-ger, odvetnik v Mariboru, zoper Ogrizek Antonijo, trgovko v Mariboru, Betnavska cesta 39, tožba z vabilom z dne 22. novembra 1930. opr. št. Cg Ia 544/30—6, s katerim je vložena na plačilo vložene vsote 11.841:55 Din z 12% obrestmi od 1. januarja 1930. dalje in na povrnitev pravnih stroškov.

Ker je bivališče Ogrizek Antonije, trgovke v Mariboru neznano, se postavlja za skrbnika g. dr. Irgolič, odvetnik v Mariboru, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler se ne oglasi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. Ia, dne 13. oktobra 1930.

*

A 297/29—16.

2444

Oklic.

s katerim se sklicuje sodišču neznani dediči.

Ručman Alojzija, rojena 4. junija 1851. v Jazbinah št. 66, obč. St. Jurij pod Kumom, bivša kuharica, bivajoča nazadnje na Rečici št. 80, občina Bled, je umrla dne 20. avgusta 1929. in ni zapustila nobenega sporočila poslednje volje.

Je li kaj dedičev, sodišču ni znano.

Gosp. Pegan Alojzija, notarja v Radovljici, postavlja sodišče za skrbnika zapuščine.

Kdor hoče zahtevati zapuščino za se, mora to v enem letu od danes naprej javiti sodišču in izkazati svojo dedinsko pravico.

Po preteku tega roka se bo zapuščina, v kolikor so zahteve izkazane, izročila, v kolikor se to ni zgodilo, se bo zasegla državi v prid.

Okrajno sodišče v Radovljici, odd. I., dne 15. oktobra 1930.

Vpisi v trgovinski register.

1. Vpisala se je nastopna firma:

676. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 9. oktobra 1930.

Besedilo v latinici: Greinitz, industrija i trgovina železa, d. d.;

v cirilici: Грейниц, индустрија и трговина жезла, д. д.

francoski: Greinitz, Société anonyme pour le commerce et l'industrie de fer;

nemški: Greinitz, Industrie und Eisenhandel, A. G.

Predmet podjetja:

a) ustanavljanje, nakup in vzemanje v zakup tovarn za železo in metalno blago in tovarn, v katerih se izdelujejo predmeti mešane metalnoželezne trgovine;

b) otvarjanje, nakup in vzemanje v zakup rudnikov in mineralnih plasti kakršne koli vrste in njih obrtno izkoriščanje, pravljanje in izdelovanje pridobljenih produktov v polne in polfabrikate in obrtno stavljanje teh fabrikatov v promet;

c) obrtno trgovanje z železom in metalom vsake vrste, nadalje obrtno trgovanje s produkti, ki spadajo v mešano blago;

d) nakup in vzemanje v zakup zemljišč, zgradb vsake vrste, ki jih društvo potrebuje za racionalno povzdigo in vodstvo delavnic, tovarniš, skladišč itd.;

e) sklepanje vseh kartelnih dogovorov (§ 189 al. 4. trg. zak.) stranskih in pomožnih poslov, potrebnih za doseg pod točko 1—4 v delokrog društva spadajočih rednih poslov;

f) udeležba pri vseh zakonito obstoječih družstvih vsake vrste, katerih posli spadajo v delokrog tega društva, vse pa v okviru obstoječih zakonitih in oblastnih predpisov, ki veljajo za poedine vrste prometa in poedine posle.

Ako hoče društvo, da se bavi z podjetji, za katere je potrebno posebno dovoljenje ali odobrenje vlade, mora zaprositi in dobiti tako dovoljenje ali odobrenje po predpisih, ki za to veljajo.

Oblika družbe:

Delniška družba sloni na pravilih, ki jih je sprejel občni zbor dne 25. septembra 1920. ter jih je odobrila zemaljska vlada za Bosno in Hercegovino dne 27. novembra 1920. pod št. 178. 360/O. T. 20, ministrstvo trgovine in industrije pa dne 6. nov. 1920. pod označbo VI Nr. 3195/III. Občni zbor z dne 19. julija 1924. je ta pravila v §§ 2, 7 in 9 spremenil ter je bila ta sprememba odobrena od ministrstva za trgovino in industrijo dne 13. septembra 1924. pod označbo VI Nr. 4585. Ta pravila je nadalje spremenil občni zbor z dne 31. decembra 1928. v §§ 3, 6, 7 ter je bila ta sprememba odobrena od ministrstva za trgovino in industrijo dne 5. aprila 1929. pod označbo 1267/29.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas. Delniška glavnica znaša 5.000.000 Din in se deli na 100.000 delnic, glasečih se na donosnika in na vsoto 50 Din. Vsa delniška glavnica je vplačana.

Člani upravnega sveta so:

- a) Vaso Vasiljevič, industrijalec v Sarajevu;
b) Karl Gigler, centralni direktor Industrie Greinitz v Grazu;
c) Ing. Hans Karlon, inženjer, Sarajevo;
d) Jakob Pomberger, ravnatelj Greinitz, industrije in trgovine železa, d. d. v Grazu;

e) Teodor Sadnik, prokurist Oesterr. Alpine Montanges., Wien;
f) dr. Albert Streissler, direktor oesterr. Creditinstitut-a, Wien;

- g) Daniel Rakuš, trgovec v Celju;
h) ing. Vilim Rakuš, trgovec v Celju.
Prokuristi so:

- a) Franjo Steyern, ravnatelj, Sarajevo;
b) Oskar Košak, trgovec v Zagrebu;
c) Rado Tupanjanin, poslovodja Maribor.

Podpis tvrdke: Firma podpisujeta kolektivno dva člana upravnega odbora, ali kolektivno en član upravnega odbora ali direktor podjetja z enim uradnikom društva, ki bo za podpis firme pooblaščen. Za podpis upravičen podpisuje tako, da izpod natisnjene, s štampiljko odtisnjene ali od kogarkoli napisane srbohrvatskega, francoskega ali nemškega teksta firme, prista- vi svoj lastnorčni podpis (za podpis firme pooblaščen uradnik doda klavzulo ppa). Objave se vrše v »Službenem listu« kra- ljevske banske uprave v Ljubljani.

Družba je bila doslej vpisana v trgov- skem registru okrožne kot trgovskega so- dišča v Sarajevu.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 9. oktobra 1930.
Firm 694/30. Reg B II 32/1.

II. Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih fir- mah:

677. Sedež: Gaberje pri Celju.
Dan vpisa: 8. oktobra 1930.
Besedilo: Cinkarna, d. d.
Izstopil je iz upravnega sveta: Atanac- ković Laza.
Vstopil je v upravni svet: Dr. Voršič Vekoslav, odvetnik v Celju.

Okrožno sodišče v Celju, dne 8. oktobra 1930.
Firm 232/30. Reg B II 29/19.

678. Sedež: Šoštanj.
Dan vpisa: 8. oktobra 1930.
Besedilo: Tovarna usnja Frane Wosch- nagg & sinovi, d. d.
Izbris se Goričar Francetu podeljena prokura.

Okrožno sodišče v Celju, dne 8. oktobra 1930.
Firm 231/30. Reg B II 33/9.

679. Sedež: Maribor.
Dan vpisa: 9. oktobra 1930.
Besedilo: Mariborska livarna in tvornica kovin Ing. Hugo Lenhard & Co.
Obratni predmet: zvonarnica, kovinske livarnice in delavnica za strojedelstvo.
Prokura se je podelila Ivanu Sedlaček, obratnemu vodji v Mariboru, Motherjeva ulica št. 15.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 9. oktobra 1930.
Firm 845/30. Reg A II 56/14.

680. Sedež: Slovenska Bistrica.
Dan vpisa: 9. oktobra 1930.
Besedilo: Albert Stiger, tovarna olja, Slo- venska Bistrica.
Prokura se je podelila Mariji Paidasch v Slovenski Bistrici.
Prokuristinja podpisuje besedilo firme na ta način, da pristavi istemu označbo »ppa. Albert Stiger« in potem svojerčno podpisuje svoje ime.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 9. oktobra 1930.
Firm 870/30. Reg A II 175/3.

681. Sedež: Ljubljana.
Dan vpisa: 11. oktobra 1930.
Besedilo: A. Ebenspanger.
Izstopil je javni družabnik Ebenspanger Albert; zaradi tega je prenehala javna tr- govsko družba.
Tvrdo bo vodil dalje kot trgovec poedi- nec Ebenspanger Oskar.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 11. oktobra 1930.
Firm 1788/30. — Rg. A. I. 33/5.

682. Sedež: Ljubljana.
Dan vpisa: 11. oktobra 1930.
Besedilo: Gombač & Cerkevnik, agen- tura in komisija, družba z o. z.
Po sklepu izrednega občnega zbora z dne 13. septembra 1930. se je družba raz- družila in stopila v likvidacijo.
Likvidacijska firma: Gombač & Cerkev- nik, agentura in komisija, družba z o. z. v likvidaciji.
Likvidator: Gombač Franc, vinarski višji nadzornik v pok., Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 34.
Zastopstvo in podpis tvrdke: Likvidacij- sko tvrdko bo likvidator samostojno zasto-

pal in njeno tvrdko samostojno podpisoval tako, da pisanemu, natisnjenemu ali s pe- čatom odtisnjenemu besedilu pristavi last- norčno svoje ime.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 11. oktobra 1930.
Firm 1800/30. — Rg. C. IV. 82/6.

683. Sedež: Ljubljana.
Dan vpisa: 11. oktobra 1930.
Besedilo: Milarna in svečarna, d. d. v Ljubljani.

Izbris se upravni svetnik dr. Stanovnik Ivan, vpiše pa se upravni svetnik Žitko Vladimir, profesor v Ljubljani, Mestni trg 24.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 11. oktobra 1930.
Firm 1793/30. — Rg. B. II. 7/16.

Izbrisale so se nastopne firme:

684. Sedež podružnice: Maribor.
Dan izbrisa: 9. oktobra 1930.
Besedilo: Greinitz, industrija i trgovina železa, d. d.
Izbrisala se je zaradi prenosa sedeža glavnega zavoda iz Sarajeva v aMribor.
Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 9. oktobra 1930.
Firm 862/30. Rg B II 23/3.

685. Sedež: Maribor.
Dan izbrisa: 9. oktobra 1930.
Besedilo: L. Pauser.
Obratni predmet: trgovina z manufaktu- ro na debelo.

Izbrisala se je zaradi smrti lastnika.
Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 9. oktobra 1930.
Firm 865/30. Rg A III 110/3.

Vpisi v zadržni register.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih zadr- gah:

686. Sedež: Cerknica.
Dan vpisa: 4. oktobra 1930.
Besedilo: Posojilnica v Cerknici, regi- strovana zadruga z neomejeno zavezo.
Izbris se član načelstva Werli Anton.
Vpiše se član načelstva Premrov Vla- dimir, posestnik in veleindustrijalec v Martinjaku št. 45.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 4. oktobra 1930.
Firm 1611, 1756/30. Zadr I 51/52, 54.

687. Sedež: Zagorje ob Savi.
Dan vpisa: 4. oktobra 1930.
Besedilo: Posojilnica v Zagorju ob Savi, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.
Izbris se član načelstva Grčar Albin.
Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 4. oktobra 1930.
Firm 1755/30 Zadr. I 50/72

688. Sedež: Zagorje.
Dan vpisa: 4. oktobra 1930.
Besedilo: Splošno konzumno društvo »Posavje« registrovana zadruga z omeje- no zavezo v Zagorju.
Izbris se član načelstva Ranzinger Ri- hard.
Vpiše se član načelstva Vahtar Alojzij, strojnik v Toplicah pri Zagorju.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 4. oktobra 1930.
Firm 1773/30 Zadr. I 97/85.

689. Sedež: Gorje.
Dan vpisa: 4. oktobra 1930.
Besedilo: Živinorejska in konjerejska za- druga v Gorjah, registrovana zadruga z omejeno zavezo.
Izbris se član načelstva Kocjančič Jakob.
Vpiše se član načelstva Kozelj Janez, po- sestnik in mlinar v Grabčah št. 13.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 4. oktobra 1930.
(Firm 1761/30. — Zadr. IV. 246/40.)

690. Sedež: Orehova vas.
Dan vpisa: 9. oktobra 1930.
Besedilo: Zadržna elektrarna v Orehovi vasi, registrovana zadruga z omejeno za- vezo.

Po sklepu občnega zbora z dne 25. marca 1928. se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo.
Likvidatorji: Anton Lešnik, posestnik v Hotinji vasi št. 8,
Franc Klasinc, posestnik v Hotinji vasi št. 15.
Likvidacijska firma: Zadržna elektrar- na v Orehovi vasi, registrovana zadruga z o. z. v likvidaciji.
Podpis firme: Likvidatorja skupno pod- pisujeta likvidacijsko firmo.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. I., dne 9. oktobra 1930.
Firm 859/30. Zadr. II 110/8.

691. Sedež: Ribnica na Pohorju.
Dan vpisa: 9. oktobra 1930.
Besedilo: Zadržna opekarna v Ribnici na Pohorju, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Po sklepu občnega zbora z dne 9. junija 1930. se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorji: Petrun Josip, posestnik in gostilničar v Ribnici št. 8, dosedanji član načelstva.

Likvidacijska firma: Zadržna opekarna v Ribnici na Pohorju, registrovana zadruga z omejeno zavezo v likvidaciji.

Podpis firme: Likvidator podpisuje likvi- dacijsko firmo samostojno.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 9. oktobra 1930.
Firm 866/30. Zadr. IV 2/6.

III. Izbrisala se je nastopna zadruga:

692. Sedež: Črenšovci.
Dan izbrisa: 2. oktobra 1930.
Besedilo: Prva prekmurska mlekar- ska zadruga v Črenšoveh, registrovana zadru- ga z omejeno zavezo v likvidaciji.
Izbrisala se je zaradi končane likvidacije.
Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 2. oktobra 1930.
Firm 854/30 — Zadr. III 18/14.

Konkurzni razglasi

S 20/30—2. 2451

693. Konkurni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Hvala Fani, trgovke s cvetlicami v Ljubljani, Du- najska cesta.

Konkurzni sodnik Debeljak Alojzij, sod- nik deželnega sodišča v Ljubljani. Uprav- nik mase dr. Ahazhizh Viktor, odvetnik v Ljubljani. Prvi zbor upnikov pri dežel- nem sodišču, soba št. 140 dne 31. oktobra 1930. ob desetih.

Oglasitveni rok do 30. novembra 1930. pri deželnem sodišču. Ugotovitveni narok pri imenovanem sodišču dne 12. decembra 1930. ob desetih.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 17. oktobra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 5586/2

Razglas.

Mežnarju Josipu, roj. 5. nov. 1907. v Gu- štanju, samskemu, tovarniškemu delavcu v Guštanju, je s sodbo okrajnega sodišča na Prevaljah, Kps 147/30-7, z dne 10. septem- bra 1930., v smislu § 55 k. z. prepovedano pohajanje v gostilne za dobo šestih mese- cev po prestani zaporni kazni. Prepoved stopi v veljavo 23. oktobra 1930. in traja do 23. aprila 1931.

To se objavlja zaradi § 54 uredbe o izvr- ševanju očevalnih odredb, »Službene novi- ne« z dne 23. januarja 1930., št. 17/VI (U. I. št. 125/28-1930.).

Kdor Mežnarju Josipu v prepovedani do- bi postreže z alkoholno pijačo, se kaznuje po § 68 k. z. z zaporom do 6 mesecev in v denarju do 5000.— Din.

Načelstvo sreza dravogradskega, dne 8. oktobra 1930.

T. No. 1070/430 2447—3—1

Razpis.

cestarskih mest na državnih cestah.
Po nalogu kralj. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, I No. 8262 z dne 20. septembra 1930., razpisuje sresko načelstvo v Mariboru na osnovi čl. 2 in 3 uredbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih z dne 21. maja 1921., št. 14633 mesta državnih cestarjev in sicer:

1. na drž. Trojanski cesti št. 50 za progo od km 114-5 do km 119-0, s sedežem v Zg. Polskavi;
2. na drž. Trojanski cesti št. 50 za progo od km 124-0 do km 129-0, s sedežem v Ra- dizelu;
3. na drž. Trojanski cesti št. 50 za progo od km 138-0 do km 141-0;
4. na drž. Ptujski cesti št. 17 za progo od km 13-0 do km 19-0;
5. na drž. Ptujski cesti št. 17 za progo od km 19-0 do km 24-0;
6. na drž. Varaždinski cesti št. 47 za progo od km 93-93 do km 98-17.

Mesta so v prvem letu začasna z mesečno plačo 600.— Din in prostim stanovanjem za prvo in drugo progo (sedež Zg. Polskava in Radizel). Za ostale štiri proge ni prostega stanovanja, a je namesto tega mesečna doklada 100.— Din.
Stalnost se pridobi po enoletni zadovo- ljivi službi po položitvi predpisanega izpita.

Prošnje s prilogi, pravilno kolekovane v smislu taksnega zakona, je vložiti pri teh- ničnem razdelku sreskega načelstva v Ma- riboru

do 10. novembra 1930.
Prosilce mora priložiti prošnji dokazila o državljanstvu (domovnico), o dovršeni os- novni šoli (šolsko izpričevalo), o dosluženem kadreskem roku (vojniška isprava), o duševni in telesni sposobnosti (zdravniško izpričevalo), o dostojnem vedenju (nprav- stveno izpričevalo), ter potrdilo pristojne oblasti, da ni bil obsojen zbog kaznivih de- janj iz koristolubja. Ne sme biti mlajši od 23 let in ne starejši od 30 let, kar je doka- zati z rojstnim listom.

Prednost imajo oni, ki so bili zaposleni najmanj eno leto pri vzdrževanju cest ali ki so obiskovali tečaj za cestarje in polo- žili izpit, nadalje železniški delavci, zidarji in oni, ki so služili pri inženjerskih četah.
Sresko načelstvo Maribor, levi breg, dne 14. oktobra 1930.

Št. 21.285/2953/E.

3—2

Razpis.

Na osnovi člena 2. in 3. uredbe ministra za zgradbe o službenih razmerjih držav- nih cestarjev in njih prejemkih z 21. maja 1929. št. 14.633, razpisujem dve mesti držav- nih cestarjev-delavcev na progi državne ceste št. 2, km 664-5 do 671-5, s sedežem v Zapušah, in km 681-5 do 688-5, s sede- žem v Hrušici, z mesečno plačo 600.— Din in stanovanjsko doklado 100.— Din me- sečno.

Pravilno kolekovane prošnje je vložiti s potrebnimi kolekovanimi prilogi v smi- slu čl. 12 zakona o civilnih uradnikih pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Kranju

do 20. novembra 1930.

Vpoštevali se bodo le prosilci, kateri so odslужili kadrski rok in kateri niso mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Natančna pojasnila daje pisarna tehničnega razdelka v uradnih urah.

Kranj, dne 13. oktobra 1930.
Sresko načelstvo v Kranju.

Št. 9139/II.

2426 2—2

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za dan 27. oktobra 1930. ob 11. uri nabavo:

300 m³ jamskega lesa.
Pogoji se dobe pri podpisani direkciji.
Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. oktobra 1930.

Ok. VI. šte. 104/12-1930.

3—1

Razglas o licitaciji

Ker I. javna pasmena licitacija za od- dajo gradbenih del zgradbe ceste

Sv. Peter—Ložane III. del, km 2648 do km 5727,

ni uspela, razpisuje Okrajni cestni odbor Maribor za oddajo zgradbe zgoraj omenje- ne ceste II. javno pismeno licitacijo v roku 20 dni na dan 5. novembra 1930. ob 11. uri dop. v prostorih Okrajnega cestnega odbora Ma- ribor, Koroška cesta št. 26/II.

Pogoji so isti, kakor so bili javljeni pri razglasu za I. javno pismeno licitacijo ime- novane ceste in ki so bili objavljeni v »Službenih objavah« dnevnika »Jugoslo- van« z dne 28. septembra 1930., stran 15.

Okrajni cestni odbor Maribor, dne 15. oktobra 1930.

Razne objave

Objava.

Izgubila se je evidenčna tablica motor- nega vozila št. 2/59 ter jo proglašamo za neveljavno.

Elektroindustrija, d. z o. z. v Ljubljani.

Objava.

Izgubil sem akademsko legitimacijo teh- nične fakultete univerze v Ljubljani na ime: Anžič Srečko, rod. iz Starega trga pri Trebnjem.

Proglašam jo za neveljavno.

Anžič Srečko s. r.

2438—3—2

Poziv upnikom.

Kovinarska nabavna zadruga v Lescah, r. z. z o. z. v likvidaciji, poziva v smislu § 40. zadržnega zakona morebitne upni- ke, da priglase svoje terjatve.

Ivan Kapus, kovaški mojster na Posavcu,
Franc Pangerc, stavbenik na Bledu,
likvidatorja.